

فهرست

- ۲..... جراحی بزرگ اقتصادی و چالش‌های پیش‌رو
- ۳..... قیمت‌گذاری دستوری مانع تداوم واردات کالا
- ۴..... مشروعیت سیاست‌های غلط با حکم و تعزیر
- ۶..... فرض غلط در استدلال‌های اقتصادی
- ۸..... مردمی‌سازی یارانه‌ها به‌نام مردم به کام دولت
- ۱۰..... نواقص رفع شد، اما تولیدکننده توان خرید ندارد
- ۱۸..... ارتقاء کیفیت نهاده‌ها با حذف بازارگاه
- ۱۹..... تجربه محدودیت در تجارت با بازارگاه
- ۲۰..... استفاده ایزاری از سامانه بازارگاه
- ۲۲..... رانت ۱۰۰ درصدی در توزیع نهاده‌های دامی
- ۲۴..... توزیع حلقه جدا نشدنی از زنجیره تولید
- ۲۶..... وعده‌ها پس از اصلاح نظام یارانه محقق نشد
- ۲۷..... صنعت طیور در هزارتوی تأمین و توزیع نهاده‌های دامی
- ۲۸..... نقش نهاده‌های دامی در بقاء امنیت غذایی
- ۳۰..... تحلیل وضعیت تولید مرغ و تخم‌مرغ از جوجه‌ریزی تا مصرف و راهبردهای موردنظر - آبان ۱۴۰۱
- ۳۲..... نگاهی به بازارهای جهانی گندم جو و ذرت در نوامبر سال جاری میلادی
- ۳۴..... اخبار
- ۳۶..... آرامش و ثبات بازار اقلام اساسی در راه است
- ۳۸..... اعلام آمادگی مجلس برای حمایت از واردکنندگان در بحث‌های تعرفه‌ای و گمرکی
- ۳۹..... تبعیض بین بخش خصوصی و دولتی در عرضه نهاده ممنوع
- ۴۰..... ادعای وزارت جهاد کشاورزی برای واردات رقابتی نهاده‌ها
- ۴۱..... مشکلی برای ثبت سفارش نهاده‌های دامی وجود ندارد
- ۴۲..... اینفوگرافی
- ۴۳..... برگزاری مجمع و انتخابات هیات‌مدیره انجمن توزیع‌کنندگان

ماهنامه رسمی اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران

شماره: یک

آذر ۱۴۰۱ / December 2022

شناسنامه

صاحب امتیاز: اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران
مدیرمسئول و سردبیر: ملیحه خورده با
مسفحه‌آرا و گرافیسیت: سامان شرفالدین
اینفوگرافی: حمیده خواجوی راد
همکاران این شماره: آزاده محبی - زهرا مهدوی - حامد شایگان
ویراستاری: شهناز صفایی
چاپخانه: خاتم‌نو

ارتباط با ما

donyayeghalat@gmail.com

ارتباط با ما: ۶ و ۸۸۳۱۳۳۸۵

فکس: ۸۸۸۶۵۹۰۷

توضیحات

* حتما جملات استفاده از مطالب نشریه با ذکر منبع بلامانع است و نظرات و تحلیل نویسندگان مطالب به منزله دیدگاه نشریه نیست

جراحی بزرگ

اقتصادی و چالش‌های پیش‌رو

۱- واردات نزدیک به ۱۸ میلیون تن نهاده هادی دامی (جو، ذرت، کنجاله سویا و دانه سویا) در سال ۱۴۰۰ به ارزش نزدیک به ۷ میلیارد دلار، زنگ خطری بزرگ بود که در سایر تخصیص ارز ترجیحی (۴۲۰۰۰ ریال) برای کشور به صدا در آمد. تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان اقتصادی فشار ارز ترجیحی را آنچنان لمس و سنگین یافتند که چاره‌ای جز عبور از آن سیاست و اتخاذ سیاست ارز تک‌نرخ نداشتند.

۲- روند شتابان افزایش سهم شرکت پشتیبانی امور دام در واردات نهاده‌های دامی از میانگین ۲ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۳۵ درصد در سال ۱۴۰۰، سوگیری تخصیص ارز و کاهش مشارکت بخش خصوصی در واردات را به تصویر کشید. ۳- سامانه بازارگاه با هدف تسهیل و در دسترس‌ی آسان صنعت دام و طیور به موازات تخصیص ارز ترجیحی از سال ۱۳۹۷ پا به عرصه تجارت نهاده‌های دامی نهاد و به مرور توسعه یافت. سامانه‌ای که اگر چه شفاف‌سازی عملکرد واردکنندگان نهاده‌ها بزرگترین دستاورد آن بوده است اما به گواه آمار و اطلاعات در مقاطع مختلف نتوانست از کارایی لازم برخوردار باشد. چالش‌های بی‌شمار واردکنندگان در مرحله اجرا با سامانه‌ای یک سو و روند تغییر فرهنگ اتوماسیون سامانه به دخالت‌های فردی در هنگام تخصیص سهمیه از سوی دیگر، عدم کارایی آن را بیشتر نمایان نمود.

۴- عدم ثبات نرخ ارز نیما بعد از جراحی بزرگ اقتصادی (۱۴۰۱/۰۲/۲۲) و روند تغییر آن از مبنای ۲۵ هزار تومان تا حدود ۳۰ هزار تومان در روزهای اخیر، چالش بزرگتری را برای فعالان این بخش بزرگ اقتصاد فراهم آورد. تغییرات نرخ ارز و عدم امکان تصمیم‌گیری دقیق برای ادامه فعالیت در این بازار، زبان‌های هنگفت برای واردکنندگان در پی خواهد داشت. هر چند که قطعاً دولت‌مردان کشور، همواره دغدغه افسار آسب پذیر را به عنوان اولویت اول خود مطرح و در جهت رفع این دغدغه گام برمی‌دارند، اما باید توجه داشت که تغییرات نرخ ارز نیما، مخاطرات سنگین عدم امنیت غذایی را در پی خواهد داشت و باید برای آن چاره‌اندیشی کرد.

۵- شاید بزرگترین چالش تغییر نرخ ارز ترجیحی به نیما، باید در تامین نقدینگی واردکنندگان و همچنین صنعت دام و طیور دانست. در ۶ ماه گذشته واردکنندگان نقش بزرگی در پشتیبانی صنعت دام و طیور برعهده داشته‌اند که می‌بایست مورد توجه دولت محترم قرار گیرد.

۶- همواره تصمیمات کلان اقتصادی صحیح، با اعمال تبصره‌ها و دستورالعمل‌های ناقص و مقطعی به چالش کشیده شده به همین دلیل در میدان عمل با ناکارآمدی سیاست‌های کلان اقتصادی مواجه می‌شویم. تصمیم بر قیمت‌گذاری دستوری برای نهاده‌های دامی از ابتدای تغییر نرخ ارز (۱۴۰۱/۰۲/۲۲) سیاست اشتباهی بود که دولت محترم بر آن تاکید و تکیه دارد. دخالت دولت‌ها در برنامه تولید صنعت مرغداری از یک سو و از سوی دیگر واردات نهاده‌های دامی همواره سیاست شکست خورده‌ای بوده است که در تمامی دولت‌ها آزموده و خسارت آن بر دوش مردم تحمیل شده است. قیمت‌گذاری مرغ و تخم مرغ و دخالت در بازار آن نقطه شکست همه سیاست‌های متخذه تاکنون بوده است. اگر مبنای رقابت و بازار آزاد کنترل شده را می‌پذیریم، بنابراین باید الزامات آن را که پرهیز از دخالت در قیمت‌گذاری دستوری می‌باشد را محترم بشماریم. گوشه‌ای از آنچه که در بازار و اقتصاد ایران می‌گذرد را در بالا خلاصه وار ذکر کردیم تا علاوه بر مذاقه بیشتر مسئولان با تکیه بر توانمندی بخش خصوصی کشور بتوان راهکارهای برون‌رفت آن را نیز به تصویر کشید. معتقدیم که بهره‌گیری درست از بخش خصوصی و توانمندی‌های آن، تنها چاره‌تصحیح سیاست‌های بعضاً اشتباهی می‌باشد که سبب معیشت مردم را تحت تاثیر قرار می‌دهد. «دنیای غلات» به عنوان تریبون رسمی اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از نظرات بخش خصوصی، دریچه‌ای دیگری از تعاملات صنفی خود را به تصویر کشیده و مسیر را برای حضور کارشناسان و برنامه‌ریزان مستقل و پویا همواره هموار نماید.

ابوالحسن خلیلی رئیس هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران

قیمت گذاری دستوری مانع تداوم واردات کالا

قیمت نهاده‌های دامی پس از اصلاح سیاست‌های ارزی و حذف ارز ترجیحی بر مبنای ارز نیمایی با نرخ ۲۴ هزار تومان تعیین شد، اما نوسانات ارزی در بازار موجب شد نرخ ارز نیمایی به بیش از ۲۸ هزار تومان برسد؛ بنابراین قیمت گذاری دستوری منجر به زیاندهی واردکنندگان شده است. به گزارش خبرنگار دنیای غلات، در متن نامه‌های ارسالی از سوی محمد مهدی نهاوندی، دبیر و عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران به مقامات مذکور آمده است:

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای ازهای

ریاست محترم قوه قضاییه

با سلام و احترام؛

همان طور که استحضار دارید پس از اقدام شجاعانه دولت محترم در آزادسازی نرخ ارز در اردیبهشت ماه سال جاری، مبنای تامین ارز نهاده‌های دامی از قیمت ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی به ارز شناور (آزاد نیمایی) تغییر پیدا کرده است. لیکن متأسفانه با وجود افزایش حدود ۱۵ درصدی نرخ ارز نیمایی طی مدت مذکور قیمت مصوب نهاده‌های دامی به صورت دستوری تعیین و ابلاغ شده است.

مزید استحضار اینکه ۹۵ درصد قیمت تمام شده نهاده‌های وارداتی براساس نرخ ارز نیمایی و بخش عمده ۵ درصد غیر ارزی هزینه‌ها نیز از قبیل استاندارد، عوارض حق پرچم و حقوق و عوارض گمرکی نیز تابعی از نرخ ارز نیمایی بوده و به صورت روزانه افزایش می‌یابد. علی‌احمال از جنابعالی به‌عنوان یکی از سران قوا و رئیس دستگاه قضا درخواست می‌شود بررسی و اعلام بفرمایید اعمال قیمت ثابت دستوری برای کالایی که دولت محترم در افزایش قیمت ارز آن ميسوسوالید می‌باشد از کدام مبنای حقوقی و شرعی در نظام جمهوری اسلامی برخوردار می‌باشد؟

براساس این گزارش، در نامه دبیر اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران به معاون اول رئیس جمهوری در تاریخ ۱۸ آبان ۱۴۰۱ نیز به تبعات قیمت گذاری دستوری اشاره شده است. در متن این نامه آمده است:

جناب آقای دکتر مخبر

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام، احتراماً همان طور که استحضار دارید از زمان آزادسازی نرخ ارز در اردیبهشت ماه سال جاری، شاهد افزایش مستمر نرخ ارز نیمایی بوده‌ایم که در روزهای اخیر نیز این افزایش از شیب بیشتری برخوردار بوده است، در حالی

که نهاده‌های دامی تابع قیمت گذاری براساس نرخ ارز نیمایی در اردیبهشت ماه می‌باشد. تصدیق خواهید فرمود که تداوم وضعیت جاری اجحاف به فعالان اقتصادی به دلیل قیمت گذاری دستوری در مقابل کاهش مستمر ارزش پول ملی می‌باشد. بدیهی است عدم آزادسازی نرخ نهاده‌های دامی و ادامه سرکوب قیمتی این اقلام علاوه بر زیان غیرقابل جبران به فعالان اقتصادی بحران‌هایی مشابه بحران فعلی دارو را در پی خواهد داشت. لذا درخواست می‌گردد ترتیبی اتخاذ فرمایید جلوی ظلم وارده به فعالیت اقتصادی کشور از طریق قیمت گذاری دستوری نهاده‌هایی که ارز تخصیصی آن روزانه افزایش می‌یابد بدون فوت وقت گرفته شود.

همچنین در نامه دبیر اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران به وزیر جهاد کشاورزی آمده است:

جناب آقای دکتر ساداتی‌نژاد

وزیر محترم جهاد کشاورزی

با سلام، احتراماً با عنایت به روند رو به افزایش قیمت ارز نیمایی از ابتدای طرح آزادسازی نرخ ارز (از حدود کانال ۲۵ هزار تومان تا کانال ۲۸ هزار تومان روزهای اخیر) و چشم‌انداز افزایش شیب رشد قیمت ارز نیمایی در کوتاه مدت، مجدداً به استحضار می‌رساند سیاست قیمت گذاری دستوری برای فروش نهاده‌های دامی در

داخل کشور در تعارض با روند افزایش قیمت ارز در اقتصاد کشور بوده و به‌زودی موجب کاهش واردات نهاده‌های دامی خواهد شد؛ بنابراین با عنایت به آزاد شدن قیمت ارز و رشد نرخ ارز نیمایی قطعاً حذف قیمت گذاری دستوری برای کالاهای وارداتی نیز اجتناب‌ناپذیر و ضروری به نظر می‌رسد. لذا از جنابعالی درخواست می‌شود تدابیر لازم برای تداوم واردات نهاده توسط بخش خصوصی را از طریق حذف سیاست‌های مخل فعالیت‌های اقتصادی در دستور کار فوری مراجع ذی‌ربط قرار داده و از بروز تبعات منفی وضعیت موجود جلوگیری فرمایید.

مشروعیت سیاست‌های غلط با حکم و تعزیر

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران

گفت: قیمت‌های دستوری منطبق با واقعیت‌های اقتصادی کشور نیست و

منشأ بسیاری از مفاسد و رانت‌هاست.

قرارداد نانوشته‌ای می‌رسد. عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران گفت: طبیعی است این درآمد در دفاتر رسمی ثبت نمی‌شود و همین امر منجر به شکل‌گیری اقتصاد زیرزمینی می‌شود. عوارض اقتصاد زیرزمینی نیز بر کسی پوشیده نیست و واضح‌ترین پیامد آن نیز عدم تحقق درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی‌شده از سوی دولت است، زیرا چنین درآمدهای غیرشفافی برای عدم‌ریایی به بازارهایی مانند دلار، سکه، زمین، مسکن و... تزریق و منجر به برهم زدن نظم اقتصادی می‌شوند.

این فعال صنفی با تاکید بر اینکه قیمت‌گذاری دستوری منشأ، رانت و سهمیه‌بندی است، افزود: از دیگر پیامدهای این شیوه سیاست‌گذاری در اقتصاد می‌توان به فرصت‌هایی که جهت سوءاستفاده و کسب درآمد نامشروع برای کارمندان ایجاد می‌شود، اشاره کرد. وی عدم توسعه واحدهای تولیدی را از دیگر پیامدهای قیمت‌گذاری دستوری نامید و اظهار کرد: تولیدکنندگانی که از قیمت‌گذاری دستوری تبعیت می‌کنند و حتی آن عده‌ای که تن به این امر نمی‌دهند، از توسعه واحدهای تولیدی باز می‌مانند، زیرا گروه اول منابع مالی کافی ندارند و گروه دوم نیز نمی‌توانند درآمدهای کسب‌شده را در دفاتر ثبت کنند؛ بنابراین باید سرمایه خود را در بخش‌های غیرمولد اقتصاد سرمایه‌گذاری کنند. رنگی ادامه داد: در حال

داوود رنگی در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات اظهار کرد: قیمت‌های دستوری باید از ابعاد گوناگون از جمله رقابت در بازار و سلامت محیط اقتصادی موردبررسی قرار بگیرد. وی با بیان این مطلب که قیمت دستوری، منشأ بسیاری از فسادها و رانت‌هاست، اما سیاست‌گذاران به این مسئله دقت نمی‌کنند، افزود: وقتی قیمت دستوری را تکلیف می‌کنند در حقیقت بستر تولید فساد را مهیا کرده‌اند.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران ادامه داد: وقتی قیمت دستوری ابلاغ می‌شود طبیعی است که آن نرخ متناسب با نیاز و خواست تولیدکننده و تاجر نیست، زیرا اگر قیمت‌ها منطبق با واقعیت‌های ملموس بازار بود، دیگر به آن نرخ‌گذاری دستوری نمی‌گفتند.

این مقام مسئول صنفی تصریح کرد: دولت سعی دارد قیمت‌ها را پایین نگه دارد، به همین دلیل، قیمت دستوری برای کالاها ابلاغ می‌کند که این امر منجر به زیاندهی تولیدکننده و تاجر شده و بستر دلال‌بازی را در اقتصاد آماده می‌کند.

رنگی خاطر نشان کرد: بدون تردید قیمت‌گذاری دستوری بدون لحاظ کردن مؤلفه‌های مهم اقتصادی در تعیین نرخ، منجر به زیاندهی فعالان اقتصادی می‌شود؛ بنابراین عده‌ای اقدام به واگذاری کالا یا محصول خود به دلالان بی‌نام‌ونشان می‌کنند و واسطه‌ها نیز اقدام به فروش کالا متناسب با کشش بازار کرده و درآمد حاصل شده به دلال و فعال اقتصادی طبق

نیمایی به ۳۰ هزار تومان رسیده، اما هیچ تغییری در قیمت نهاده‌های دامی ایجاد نشده و واردکنندگان ناچار هستند با پذیرش ضرر و زیان همچنان کالای خود را با قیمت مصوب به فروش برسانند.

این مسئول صنفی یادآور شد: وقتی دولت تاکید می‌کند که قیمت‌ها تثبیت شود، طبیعی است باید پیش از همه خودش به این اصل پایبند بوده و آن را رعایت کند، نه اینکه میان بانک مرکزی و بازار آزاد رقابتی نفس‌گیر برای افزایش نرخ دلار ایجاد شود و بانک مرکزی بر مبنای نوسانات شدید ارزی که در بازار آزاد رخ می‌دهد، روزانه قیمت ارز نیمایی را بالا ببرد.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران گفت: اگر قرار باشد همچنان قیمت کالاها دستوری تعیین شود باید دولت قیمت ارز را تثبیت کند و اگر چنین امری میسر نیست، امکان تغییر نرخ دلار در بستری متعادل وجود داشته باشد، نه اینکه بدون توجه به شرایط تولیدکننده و مصرف‌کننده بانک مرکزی روزانه نوسانات قیمت ارز در بازار آزاد را بررسی کرده و اقدام به افزایش نرخ ارز نیمایی که منشأ واردات کالاهای اساسی است، کند. این مقام مسئول صنفی تاکید کرد: میزان مصرف کالا در کشور در همه زمینه‌ها به‌ویژه لبنیات، مرغ و گوشت پس از اصلاح سیاست‌های ارزی کاهش یافته و هنوز پیامدهای جهش قیمت ارز خود را در تولید و بازار نشان نداده؛ بنابراین باید منتظر کاهش بیشتر مصرف کالا در کشور باشیم که این امر نمی‌تواند نشانه خوبی برای اقتصاد باشد.

رنگی در پایان یادآور شد: بدون تردید، تمامی

بخش‌های اقتصاد بدون قیمت دستوری

می‌توانند شرایط بهتری را تجربه کنند

و ادامه این شیوه مدیریت اقتصاد

و بازار نتیجه‌ای به غیر از

کاهش تولید به دنبال

نخواهد داشت.

حاضر، تولیدکننده اخلاق مدار که مجبور است در چارچوب قانون کار کند در اقلیت قرار گرفته و امکان توسعه واحد را از دست داده و از ریل سوددهی خارج و وارد مدار زیاندهی شده است، اما دولت بدون در نظر گرفتن شرایط، از آنها انتظار دارد همچنان از سیاست‌هایش حمایت کنند.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران تصریح کرد: از سیاست دولت تا زمانی که در بستر اقتصادی مناسب و چارچوب قوانین است می‌توان پیروی کرد، اما وقتی پای حکم، دستور و تعزیر به میان می‌آید نمی‌توان از آن پیروی کرد و به همین دلیل می‌توان گفت سیاست‌های اشتباه عامل توسعه اقتصاد زیرزمینی است.

رنگی خاطر نشان کرد: متأسفانه اقتصاد دستوری برای تولیدکننده مشکلات بسیاری ایجاد کرده، اما سیاست‌گذاران به این مسئله توجهی ندارد و فکر می‌کنند با دستگاه‌های عریض و طویل تعزیرات و سازمان حمایت می‌توانند به این سیاست‌های غلط مشروعیت بدهند. نمونه بازار این مشکل را می‌توان در بازار مرغ و تخم‌مرغ مشاهده کرد. اگر آمار از کشتارگاه مرغ و گوشت بگیرد به درستی مشخص می‌شود که اکثر مالکان آنها از واسطه‌گری به این صنعت آمده و صاحب تمکن مالی شده‌اند و ریشه آنها از درآمد نامشروع است.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران با تاکید بر اینکه تثبیت شرایط اقتصادی نیازمند ایجاد ثبات در بازار و سیاست‌گذاری درست است و نمی‌توان با دستور قیمت‌ها را ثابت نگه داشت، ادامه داد: اگر هزینه‌های موثر در تعیین قیمت کالا ثابت باشد و نرخ رشد تورم به حداقل برسد بدون شک تغییر قیمت کالاها به کمترین میزان خود رسیده و دیگر نیازی به دست‌ورعمل برای ثبات قیمت‌ها نداریم، اما در شرایطی که مولفه‌های موثر در قیمت تمام‌شده ثابت نیست، نمی‌توان از تولیدکننده انتظار داشت با بخشنامه و پذیرش زیاندهی اقدام به رعایت قیمت‌گذاری دستوری کند. رنگی ادامه داد: پس از اجرای طرح اصلاح سیاست‌های ارزی، قیمت نهاده‌های دامی بر مبنای نرخ ارز نیمایی ۲۳ تا ۲۴ هزار تومانی تعیین شد، اما امروزه شاهد هستیم که نرخ ارز

فرض غلط در استدلال‌های اقتصادی

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران، گفت: پیش از اجرای اصلاح سیاست‌های ارزی باید با رفتارشناسی منطبق با واقعیت‌های اقتصادی مصرف‌کنندگان و منابع لازم برای ادامه فعالیت تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان نهاده‌های دامی انجام می‌شد تا در چرخه تامین تا مصرف کالاهای اساسی دچار نوسان نشویم.

کرد: البته عده‌ای بر این باور بودند که تغییر قیمت کالای اساسی در بازار داخلی به این منزله است که یارانه در اختیار مصرف‌کننده قرار نمی‌گیرد در حالی که برای چنین استدلالی به سایر مولفه‌های موثر در تولید و تغییر قیمت جهانی کالاهای اساسی توجهی نمی‌شد.

ضیغمی اظهار کرد: در سال‌های اخیر قیمت ارز برای واردات کالاهای اساسی ثابت بوده، اما مسئله این است که سایر هزینه‌های موثر در تولید از جمله انرژی، حقوق و دستمزد، خدمات دولتی و... ثابت نبوده؛ بنابراین نمی‌توان انتظار داشت که با ثابت نگه‌داشتن قیمت ارز کالای وارداتی که ۶۰ درصد هزینه‌های تولید را تشکیل می‌دهد، به صورت کلی نرخ نهایی محصول تغییری نداشته باشد و چنین فرضی که ثبات قیمت ارز ترجیحی می‌تواند عامل ثابت نگه‌داشتن قیمت نهایی محصول باشد، غلط است.

این فعال اقتصادی گفت: یکی دیگر از مفروضات غلط در محاسبات نحوه اجرای اصلاح نرخ ارز، بی‌توجهی به تغییر قیمت کالا در بازارهای جهانی است. هرچند که نرخ ارز کالای وارداتی ثابت بوده، اما نرخ نهاده در مبدأ ثابت نبوده است. به‌عنوان مثال، قیمت ذرت در سال ۹۷، ۱۸۰ دلار بود که این رقم در سال گذشته به ۳۶۰ دلار رسید؛ بنابراین فرض اصلاح نرخ ارز برای ثابت نگه‌داشتن قیمت، فرضی غیر کارشناسانه بود.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور با تأکید بر ضرورت اجرای اصلاح نرخ ارز افزود: اعضای هیات مدیره این اتحادیه بر ضرورت اصلاح نرخ ارز اصرار داشتند، زیرا باور ما این است که فاصله بین نرخ ارز ترجیحی با ارز نیمایی فسادزاست؛ بنابراین لازم بود که دولت در این زمینه تمهیداتی ببیند، ولی انتقاد ما به مفروضات غلط برای اجرای یک سیاست‌گذاری اقتصادی است.

ضیغمی ادامه داد: پس از اجرای اصلاحات ارزی، دولت تصمیم گرفت یارانه را به مصرف‌کننده بدهد و پس از اصلاح قیمت ارز و دریافت یارانه نقدی در حلقه نهایی انتظار این بود که مصرف‌کننده با وجود تغییر قیمت‌ها همچنان محصول نهایی‌ای ما را خرید کند و میزان مصرف محصولات پروتئینی و لبنی تغییری نکند، اما در عمل رفتار مصرف‌کننده بدین گونه نبود که همین امر موجب شد نقدینگی مورد نیاز بخش تولید و تامین کالای اساسی از طریق چرخه نقدینگی میان مصرف‌کننده، تولیدکننده و واردکننده تامین نشود؛ بنابراین تولیدکنندگان و واردکنندگان ناگزیر به عرضه کالا با نرخی پایین‌تر از قیمت نهایی، شدند اما این رویه نیز نتوانسته به آنها کمکی کند، زیرا تقاضا در بازار کاهشی شده است.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران، گفت: برخلاف مصوبات مجلس که قید شده بود اصلاح نرخ ارز باید از طریق یارانه غیرنقدی انجام شود و مابه‌التفاوت نرخ ارز نیمایی و ترجیحی در قالب کالا در اختیار مصرف‌کنندگان قرار بگیرد، اما دولت این شیوه را اجرایی نکرد و یارانه نقدی بدون توجه به رفتار مصرف‌کنندگان در میان افشار جامعه توزیع شد.

این فعال اقتصادی ادامه داد: در شرایط فعلی اقتصاد، مصرف‌کنندگان ترجیح می‌دهند منابع یارانه‌ای را بر مبنای نیاز و اولویت‌های خود هزینه کنند، به همین دلیل خرید گوشت و مرغ از سبد خانوار خارج شده و پرداخت اقساط و بدهی در اولویت هزینه‌های خانواده قرار گرفته است. به همین دلیل شاهد کاهش مصرف اقلام پروتئینی و لبنی از سبد خانوار هستیم که این امر سلامت خانوار را در بلندمدت به مخاطره می‌اندازد و همچنین موجب می‌شود تولیدکننده به دلیل عدم تامین نقدینگی، امکان خرید نهاده از واردکننده را نداشته باشد و در نهایت میزان واردات کالای اساسی از سوی واردکنندگان روندی کاهشی به خود بگیرد.

ضیغمی یادآور شد: بی‌توجهی به رفتار اقتصادی مصرف‌کننده در اجرای اصلاح نرخ ارز موجب شده در حال حاضر تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان کالاهای اساسی دچار مشکل شده و کالا را با نرخی پایین‌تر عرضه کنند، اما بدون تردید اگر فشارها اقتصادی تحمیلی به آنها بیش از توانشان باشد می‌تواند به فرآیند تامین و تولید آسیب زده و در نهایت تبعات آن با بروز سندرم سینوسی به بخش عرضه و مصرف کالا منتقل شود.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران، متذکر شد: عدم تعیین شیوه‌های مناسب برای تامین نقدینگی پس از اصلاح سیاست‌های ارزی موجب شده سلامت مصرف‌کنندگان به خاطر نبود سیاست‌گذاری درست در مخاطره قرار بگیرد و از سوی دیگر با بروز سندرم سینوسی شاهد بروز مشکل در اقتصاد خانوارها باشیم.

محمدعلی ضیغمی در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات اظهار کرد: دولت در ابتدای سال جاری براساس قانون بودجه و البته براساس توصیه‌ها و نظرات کارشناسان از جناح‌های سیاسی و اقتصادی به این جمع‌بندی رسید که نرخ ارز ترجیحی را به نیمایی تغییر دهد.

وی افزود: برای اجرای اصلاح سیاست‌های ارزی، اتفاق نظر وجود داشته و کسی مخالف اصلاح ارز ترجیحی نبود، اما مخالفان نسبت به شیوه اجرا و ضرورت پیش‌بینی‌های لازم قبل از انجام اصلاحات نرخ ارز اصرار داشتند و توصیه می‌کردند مادمی که شیوه‌های اجرایی و راه‌های جبران برای چرخه درگیر با کالای اساسی مشخص نشده، نسبت به اصلاح سیاست‌های ارزی اقدامی صورت نگیرد، زیرا این اقتصاددانان و صاحب‌نظران نگران تورم پس از تغییر نرخ ارز ترجیحی به نیمایی برای واردات کالای اساسی بودند.

این مسئول صنفی ادامه داد: بدون شک اصلاح نرخ ارز ترجیحی، یک ضرورت بود، اما مقدم بر آن پیش‌بینی لازم برای حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده قرار داشت. گذشت چند ماه از زمان اجرای اصلاح سیاست‌های ارزی نشان داد که توجه لازم در زمان اجرای این اصلاحات نسبت به شرایط هر سه حلقه درگیر با کالای اساسی یعنی واردکننده، تولیدکننده و مصرف‌کننده صورت نگرفته است.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه اجرای اصلاح سیاست‌های ارزی با شیوه کنونی چه تأثیری بر روند فعالیت و رفتار اقتصادی واردکنندگان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان گذاشته، تصریح کرد: زمانی که از تغییر نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاهای اساسی به ارز نیمایی صحبت می‌کنیم، بدین معناست که برای اصلاح ۱۴ میلیارد دلاری که در سال ۱۳۹۹ و ۱۲ میلیارد دلاری که در سال گذشته برای واردات کالاهای اساسی تخصیص داده شده بود، معادل ۲۵۰ تا ۲۸۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی برای ورود به چرخه تامین تا توزیع کالا نیاز داریم.

ضیغمی ادامه داد: پیش از تغییر اصلاحات ارزی، کالای اساسی با ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد کشور می‌شد که این نرخ پس از اصلاحات به ۲۴ هزار تومان رسید و امروز نرخ ارز نیمایی ۲۸ هزار تومان است؛ بنابراین برای وارد کردن یک کشتی ذرت، ۸۰ میلیارد تومان سرمایه لازم بود که با تغییر نرخ ارز این رقم به ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیارد تومان رسیده است. حال اگر میزان افزایش نرخ ارز را در حدود ۱۲ میلیارد دلاری که صرف واردات کالای اساسی از جمله ذرت، جو، کنجاله سویا، دانه‌های روغنی، روغن خام، دارو و کالای اساسی می‌شود، ضرب کنیم، مشخص می‌شود برای تداوم روند تامین تا توزیع کالای اساسی طبق روال گذشته نیاز به تزریق ۲۸۰ هزار میلیارد تومان سرمایه به این چرخه داریم.

این فعال اقتصادی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه آیا پیش از اجرای تغییر نرخ ارز درباره تامین این میزان نقدینگی برای واردات کالای اساسی چارندیشی شده بود یا خیر و اصولاً قرار است این نقدینگی از چه طریقی به چرخه تامین تا مصرف کالای اساسی تزریق شود، خاطر نشان می‌کند: پیش از اجرای اصلاح نرخ ارز، دولت اعلام می‌کرد این میزان نقدینگی به صورت پنهان تامین می‌شود و در صورت تغییر نرخ ارز از ترجیحی به نیمایی می‌تواند این عدد را مستقیم در اختیار مصرف‌کننده قرار دهد، اما واقعیت این است که در عمل این میزان نقدینگی تامین نشده و مشخص نیست قرار است از چرخه تامین تا مصرف کالاهای اساسی تامین شود یا منابع بانکی و یا شرکت‌ها؟

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران، افزود: برای کارشناسان و اقتصاددانان مسلم بود که تامین نقدینگی از سیستم بانکی میسر نیست و بودجه و عملکرد بانک‌ها در ارائه تسهیلات در سنوات گذشته نشان می‌دهد که بانک‌ها نمی‌توانند پاسخگوی این میزان از نیاز به تسهیلات باشند؛ بنابراین باید تامین نقدینگی از واردکنندگان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان صورت بگیرد.

ضیغمی ادامه داد: اما بین این سه حلقه زنجیره یعنی تامین‌کنندگان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان باید مشخص شود کدام یک می‌تواند این نقدینگی را تامین کنند. دولت مکرراً اعلام کرده بود که با تخصیص ارز ارزان به واردکنندگان در نهایت این مصرف‌کنندگان بودند که یارانه را به‌طور غیرمستقیم دریافت می‌کردند، حال با تغییر سیاست‌های ارزی این یارانه به‌طور مستقیم در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد.

عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران تصریح

مردمی سازی پارانه‌ها به نام مردم به کام دولت

پیش از اجرای طرح اصلاح سیاست‌های ارزی و حذف ارز ترجیحی، جلسات متعددی در زمینه بررسی تاثیرات حذف این نوع ارز بر هزینه‌های خانوار و بهای تمام‌شده اقلام مشمول در همه ارکان حکومت تشکیل شد. هدف از این جلسات این بود که اجرای این طرح به بهترین نحو انجام شود، اما در عمل، نقاط مبهم و کسور زیادی پس از اجرای طرح وجود داشت، زیرا هشدارهای فعالان اقتصادی درباره ملزومات اجرای سیاست‌های حذف ارز ترجیحی مورد توجه قرار نگرفت، چراکه تفکر حاکم فقط به یک چیز توجه داشت و آن هم، رانت ناشی از تخصیص این ارز به برخی از فعالان اقتصادی بود.

البته در پشت پرده حذف ارز ترجیحی با هدف حذف رانت برخی فعالان اقتصادی، موضوع درآمد قابل توجهی بود که اجرای اصلاح سیاست‌های اقتصادی برای دولت ایجاد می‌کرد که نه تنها از محل

سیدجلال طبیباً طیباً، عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران

در سال‌های قبل با تغییرات مکرر نرخ ارز با هدف جلوگیری از تاثیرگذاری آن بر اقتصاد خانوار، دولت تصمیم به اصلاح نرخ ترجیحی ارز برای واردات برخی کالاها گرفت و دایره تخصیص ارز ترجیحی هر روز محدودتر شد تا اینکه در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ تخصیص ارز ترجیحی عملاً فقط مشمول کالاهای اساسی و دارو شد و سایر کالاها، مشمول ارز نیمایی شدند. لازم به ذکر است؛ به دلیل شرایط اقتصادی حاکم بر جامعه، نرخ ارز نیمایی نیز طی این سال‌ها، افزایش سرسام‌آوری را تجربه کرد و در ابتدای امسال نرخ این نوع ارز به فراتر از هر دلار، ۲۵ هزار تومان رسید. طی سال‌های اخیر، بارها مسئله حذف ارز ترجیحی کالاهای اساسی و دارو مطرح شد، اما به دلیل تاثیر قابل توجه آن بر هزینه‌های خانوار، تصویب نشد و به مرحله اجرا نرسید تا اینکه در نهایت در بودجه ۱۴۰۱ با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس، حذف ارز ترجیحی به اجرا درآمد.

اینکه متوسط کالای اساسی و دارویی وارداتی در سال، ۱۸ میلیارد ریال بوده؛ بنابراین درآمد دولت از محل ثبت سفارش این نوع کالا ۲۵۲۰ میلیارد تومان بوده است.

ج: هزینه‌های نمونه‌برداری و آزمایش استاندارد

دریافت هزینه‌های مربوط به نمونه‌برداری و آزمایش استاندارد کالاهای وارداتی نیز براساس ارزش ارزی دلاری کالا محاسبه می‌شود. بر این اساس نیز هزینه‌های یادشده قبل از حذف ارز ترجیحی برای یک محموله کالای وارداتی مثلاً به ارزش ۲۰ میلیون دلار، برابر با ۳ میلیارد ریال بوده که پس از حذف ارز ترجیحی این مبلغ برای همین کالا افزون بر ۳۰ میلیارد ریال شده است؛ بنابراین با توجه به حذف ارز ترجیحی درآمد دولت از این محل در سال ۱۴۰۱ به مبلغ ۲۷۰۰ میلیارد تومان بوده که افزایش ۷۰۰ درصدی داشته است.

د: حق پرچم

براساس قوانین بازرگانی لازم است فعالان اقتصادی کالاهای خود را با کشتی‌های ایران به مقصد کشور حمل کنند تا حمایتی از این بابت انجام شود، اما به دلیل محدودیت در تعداد کشتی‌های ایرانی و تحریم‌ها، بخش قابل توجهی از کالاها با کشتی‌های غیرایرانی حمل می‌شود و دولت از این بابت نیز درآمدی را دریافت می‌کند. تا پیش از حذف ارز ترجیحی برای واردات کالایی به ارزش ۲۰ میلیون دلار توسط کشتی‌های خارجی، مبلغ ۶ میلیارد ریال دریافت می‌شد که با حذف ارز ترجیحی این مبلغ برای همان محموله به ۶۰ میلیارد ریال افزایش یافته است. با توجه به حجم کالاهای وارداتی، افزایش درآمد دولت از این محل نیز در سال ۱۴۰۱ مبلغ ۵۴۰۰ میلیارد تومان بوده که از سوی سازمان بنادر و دریانوردی وصول می‌شود.

علاوه بر موارد عنوان شده، موضوعات دیگری نیز وجود دارد که جملگی منجر به افزایش درآمد دولت شده و تاثیر آن به‌طور مستقیم بر هزینه‌های خانوار تحمیل شده است. حال سوالی که مطرح می‌شود این است که اگر حذف ارز ترجیحی به جهت مقابله با رانت بوده، چرا در زمان اجرای طرح ایجاد رانت درآمدی برای دولت مورد توجه نمایندگان قرار نگرفته و برای کاهش آثار هزینه‌ای آن در قیمت تمام‌شده کالا چاره‌اندیشی نشده است. انتظار این است با توجه به ادله مذکور با بازنگری در قوانین موضوعه از تاثیرگذاری بیشتر موارد فوق بر بهای تمام‌شده کالاهای وارداتی و بالطبع تحمیل آن بر هزینه خانوار جلوگیری شود.

فروش ارز به‌دست آمد، بلکه در محاسبه و دریافت هزینه خدمات نیز تاثیر بسزایی داشت.

با توجه به نکات مذکور بنا داریم در این بخش تاثیر حذف ارز ترجیحی بر درآمدهای دولت را که در مجموع بر هزینه‌های تمام‌شده کالا و بالطبع در حلقه آخر، هزینه خانوار موثر بوده براساس آمار و ارقام از محل ورود نهاده‌های دام‌وطیور و سایر کالاهای مشمول ارائه کنیم.

۱- تاثیر حذف ارز ترجیحی بر درآمد فروش ارز

طی سال‌های گذشته به‌طور متوسط ۱۸ میلیون تن نهاده دام‌وطیور وارد کشور شده که ارزش آن حداقل ۷ میلیارد دلار بوده؛ بنابراین افزایش درآمد دولت از محل تبدیل نرخ ارز از ۴۲۰۰ تومانی به ۲۷ هزار تومانی، برابر است با ۱۶۰ هزار میلیارد تومان که این مبلغ همراه با تفاوت سایر کالاهای اساسی و دارو، قرار بود در قالب طرح مردمی کردن یارانه‌ها بین اقشار جامعه هدف تقسیم شود.

۲- تاثیر حذف ارز ترجیحی بر سایر درآمدهای ارائه خدمات دولت

الف: حقوق گمرکی

قبل از حذف ارز ترجیحی، حقوق گمرکی واردات کالای اساسی و دارو، ۴ درصد ارزش واردات این کالاها بود که با حذف ارز ترجیحی، به یک درصد کاهش یافت، اما از آنجا که نرخ ارز نیمایی به ارز ترجیحی حدود ۶ و نیم برابر افزایش داشته، درآمد دولت نیز در این حوزه حداقل ۵۰ درصد رشد داشته است. با توجه به اینکه ارزش واردات کالاهای اساسی و دارو در سال ۱۴۰۰ برابر با ۱۸ میلیارد دلار بوده؛ بنابراین درآمد دولت از این محل در سال ۱۴۰۱ برابر با ۴۱۰۰ میلیارد تومان است. ناگفته پیداست حقوق گمرکی سایر کالاهای وارداتی نیز افزایش چشمگیری داشته است.

ب: هزینه‌های ثبت سفارش

هنگام ثبت سفارش کالا در سامانه جامع تجارت مبلغی به‌عنوان هزینه ارائه خدمات دریافت می‌شود که محاسبه آن براساس ارزش دلاری کالا و نرخ مبنای ریالی آن خواهد بود. تا پایان سال ۱۴۰۰ مبنای محاسبه نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی بوده؛ بنابراین برای ثبت سفارش کالایی به ارزش مثلاً ۲۰ میلیون دلار حدود ۴۰۰ میلیون ریال اخذ می‌شد در حالی که با حذف ارز ترجیحی مبنای محاسبه درآمد براساس نرخ ارز در سال ۱۴۰۱ که حدود ۲۷ هزار تومان است، انجام می‌شود که برای کالایی به ارزش ۲۰ میلیون ریال، مبلغ آن ۲۸۰۰ میلیون ریال خواهد بود. با احتساب

چالش‌های سامانه بازارگاه از ابتدا تا کنون

نواقص رفع شده، اما

تولیدکننده‌توان

خرید ندارد

پرونده

واردکنندگان مکلف به عرضه «جو» وارداتی بودند و در خرداد ۱۳۹۹ نیز ذرت دامی الزاما باید در بازارگاه عرضه می‌شد.

بستر الکترونیک برای عرضه نهاده‌های دامی بدون گرفتن نظر مشورتي فعالان اقتصادی این حوزه با همکاری بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی ایجاد و همین امر موجب شد مشکلات سامانه بازارگاه برای واردکنندگان، توزیع‌کنندگان و در نهایت تولیدکنندگان بیش از حد تصور باشد.

یکی از اشکالات اساسی که پس از اجرای طرح سامانه بازارگاه به آن وارد شد، مرتبط به عملیات بانکی برای خریدوفروش نهاده‌های دامی بود که الزاما باید از درگاه بانک کشاورزی صورت می‌گرفت.

هرچند به استناد نامه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۷ مدیر امور اعتباری و بانکداری بانک کشاورزی، شعب بانک مکلف بودند وجوه واریزی به این حساب بابت خرید نهاده را به‌هیچ‌عنوان برای تعهدات مستقیم و غیرمستقیم (بدهی) صاحب حساب منظور نکنند، اما در عمل این دستورالعمل اجرایی نشد و همین امر، امکان خرید

سامانه بازارگاه در دولت دوازدهم درست زمانی که دولت با محدودیت منابع ارزی مواجه بود، ایجاد شد تا نظارت دقیقی بر روند توزیع نهاده‌های دامی که با ارز ترجیحی وارد کشور می‌شد، انجام شود و بدین ترتیب خللی در مسیر فعالیت صنایع دام و طیور که مستقیم با معیشت مردم سروکار دارد، ایجاد نشود.

به‌گزارش خبرنگار دنیای غلات، سالانه باید ۱۴ تا ۱۷ میلیون تن نهاده به‌منظور تامین نیاز صنایع دام و طیور وارد کشور شود، اما مولفه‌های محدود شدن منابع ارزی دولت و تخصیص ارز ترجیحی برای واردات این کالاها باعث شد روند توزیع نهاده‌ها برای ایجاد شفافیت در بستر بازاری الکترونیک انجام شود تا خللی در مسیر تامین مواد اولیه برای صنایع مرتبط و تامین امنیت غذایی کشور ایجاد نشود.

بازارگاه همان بستر شفاف برای عرضه الکترونیک نهاده‌های دامی بود و طبق اعلام وزارت جهاد کشاورزی از ۲۵ اسفند ۱۳۹۷ تولیدکنندگان کنجاله سویا موظف به فروش کالای خود در این سامانه شدند. در نیمه‌های سال ۱۳۹۸

جابجایی پول در سامانه بازارگاه مشخص کرده و این در حالی است که شرایط مالی و میزان سرمایه این بانک برای همه روشن است. بانکی که به دلیل کمبود سرمایه در گردش عملیات بانکی را از ساعت ۱۲ شروع می‌کند بدون تردید نمی‌تواند به‌عنوان تنها درگاه برای جابجایی هزینه مبادله محصولات کشاورزی مورد استفاده قرار بگیرد، مگر اینکه وزارت جهاد بخواند از این طریق با تزریق سرمایه‌های کلان بانک کشاورزی را سرپا نگه دارد.

عضو اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران با تاکید بر اینکه نباید خریدوفروش کالا و شیوه جابجایی پول را انحصاری کرد، گفت: وزارت جهاد با ایجاد بازارگاه و تک کردن این سامانه عملاً انحصارطلبی کرده و بدون تردید انحصارطلبی وزارت جهادکشاورزی به منزله نقض صریح اصل ۴۴ قانون اساسی است.

به گفته این فعال اقتصادی، یکی دیگر از معایب بازارگاه این است که

را برای برخی تولیدکنندگان غیرممکن کرد.

ناگفته نماند که مشکل بانکی سامانه یادشده محدود به همین یک مورد نبود. کسری لشکری، عضو اتحادیه گاوداران البرز و اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران درباره مشکلات بانکی برای عملیات خریدوفروش نهاده در سامانه بازارگاه با انتقاد از تعیین یک درگاه برای انجام عملیات بانکی برای خرید نهاده از سامانه گفته بود؛ سیاست‌گذاران و مسئولان کشور باید به نحوی تصمیم‌گیری کنند که تمامی حلقه‌های فعال در اقتصاد از جمله تولید، توزیع، واردات و صادرات منتفع شوند، اما بدون تردید اتخاذ تصمیمات درست کار آسانی نیست؛ بنابراین در کشور ما فقط برای فعالان اقتصادی تصمیم گرفته می‌شود، بدون اینکه تمامی ابعاد آن مورد بررسی قرار بگیرد.

به گفته این فعال اقتصادی، یکی از ایرادات وارد بر بازارگاه این است که فقط، یک درگاه بانکی دارد. وزارت جهاد فقط درگاه بانک کشاورزی را برای

شخص وزیر به لزوم حضور توزیع کنندگان اذعان داشتند، اما به خاطر منافی که در رانت ایجاد شده وجود داشت، با وجود تاکید مؤکد وزیر و معاونان، تا همین امروز هم اجازه بازگشت به شرایط قبل صادر نشده است. تصمیم زیان آوری که اگر همین امروز نیز اقدام به بازگشت از آن کنند، نوشداروی بعد از مرگ سهراب خواهد بود، چراکه سرمایه این صنف پراکنده و وارد کسب و کارهای غیرمولد و گاهی از کشور خارج شده است.

□ سامانه‌ای که مغایر با هدف تاسیس عمل کرد

جلوگیری از افزایش قیمت از اهداف ایجاد سامانه بازارگاه بود تا فعالان صنعت دام و طیور به‌ویژه در پیک‌های مصرف با کمبود مواجه نشوند و بتوانند کالا را با قیمتی مناسب خریداری کنند، اما طبق آنچه کوروش سیامک، دبیر اسبق اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران گفته بود: عرضه نهاده‌های دامی در سامانه بازارگاه منجر به افزایش قیمت نهاده‌ها می‌شود. در روزهای پایانی سال، بحث تنظیم بازار محصولات پروتئینی از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ بنابراین برای حفظ ثبات قیمت این کالاهای اساسی در بازار لازم است مانع ایجاد هر نوع تغییری در قیمت نهاده‌های دام و طیور شد، همچنین باید تأمین این اقلام با تخصیص به موقع ارز در دستور کار مسئولان قرار بگیرد.

به گفته وی، عدم نظارت بر فعالیت افرادی که در سامانه بازارگاه ثبت‌نام کرده‌اند، یکی از دلایلی است که منجر به افزایش قیمت در بازار نهاده‌های دامی شده است. در روزهای پایانی سال گذشته برای نخستین بار سامانه بازارگاه راه‌اندازی و عرضه کنجاله سویا در این سامانه انجام شد، اما با توجه به مشکلات و محدودیت‌هایی که برای ثبت‌نام در این سامانه وجود داشت، آن دسته از دلالتی که توانسته بودند در این سامانه ثبت‌نام کنند، محصول را با نرخ مصوب خریداری کرده و با چندین برابر قیمت به فعالان صنایع دام و طیور فروختند.

به گفته سیامک، در حال حاضر بیش از ۱۰۰ هزار فعال اقتصادی در صنایع دام و طیور و آبی‌پروری فعالیت می‌کنند؛ بنابراین الزام به عرضه جو تا پایان سال در سامانه بازارگاه و ذرت در ماه‌های آغازین سال ۹۹ در این سامانه صرفاً می‌تواند منجر به افزایش قیمت نهایی کالا و زیان مصرف‌کننده و تولیدکننده شود، زیرا با توجه به شرایط اقتصادی کشور و کاهش قدرت خرید مردم، افزایش نرخ نهایی کالاها باعث افت خرید مردم شده و این امر به میزان تولید واحدهای صنعتی کشور آسیب می‌رساند.

□ چالش ترخیص و توزیع در بازارگاه

بازارگاه ایجاد شد تا فرآیند توزیع با شفافیت بیشتری انجام شود، اما قرار نبود همین مسیر شفاف‌سازی خود به چالشی برای خریداران نهاده‌های دامی تبدیل شود. بازرس اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران با اشاره به

امکان خریدوفروش غیرنقدی نهاده‌های دامی را برای فعالان خرد اقتصادی غیرممکن می‌کند. براساس گفته مسئولان وزارت جهاد کشاورزی خریدوفروش نقدی نهاده‌های دامی باهدف شفاف‌سازی انجام می‌شود که در نهایت به زیان تولیدکنندگان خرد خواهد بود. حالا مسئله اصلی این است که آیا این شفافیت در تمامی ابعاد اقتصاد ایران رعایت می‌شود یا خیر؟

□ حذف واسطه‌ها از سامانه بازارگاه

یکی دیگر از ایراداتی که به سامانه بازارگاه وارد شد، حذف توزیع کنندگان عمده از بازار نهاده‌های دامی بود. در این رابطه، محسن حافظ، رئیس انجمن توزیع کنندگان عمده نهاده‌های دامی گفته بود: سامانه بازارگاه به‌عنوان یک سامانه توزیعی، در سال ۹۸ بدون هماهنگی و مشورت با صنف توزیع نهاده کشور با عقبه و تجربه‌ای که ذکر شد، توسط بانک کشاورزی و به سفارش وزارت جهاد، راه‌اندازی شد و با مشکلات بسیار زیادی استارت خورد. طبیعتاً با کمک صنف و انجمن ما مشکلات و باگ‌های این سامانه برطرف شد، اما در کمال نابلوری، از ابتدای سال ۹۹ در سامانه بازارگاه، کدینگ توزیع‌کننده را غیرفعال کردند و با این کوتاه‌فکری که باید مستقیم واردکننده را به مصرف‌کننده نهایی وصل کنیم، توزیع کنندگان را کنار گذاشتند و در پی این تصمیم، بسیاری از همکاران ما بیکار شدند.

طبق گفته این مسئول صنفی، این صنف، علاوه بر اشتغالزایی بالایی که داشت، حجم بزرگی از سرمایه را وارد صنعت کرده بود که برای تولیدکننده امکان خرید اعتباری نهاده‌ها را تا پایان دوره جوجه‌ریزی و فروش محصول تولیدیشان فراهم می‌کرد. از سوی دیگر، سرمایه خارجی به‌صورت فاینانس توسط واردکنندگان وارد کشور می‌شد و به‌صورت خریدهای اعتباری ۲ یا ۳ ماهه در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌گرفت، اما با راه‌اندازی بازارگاه و قطع فروش اعتباری این امکان از بین رفت و در نهایت با وجود شعارهایی که دوستان برای جلب سرمایه خارجی می‌دادند، حتی سرمایه داخلی ارزشمند خودمان را در چرخه صنعت از دست دادیم. بسیاری از پرورش دهندگان دام و طیور، برای خرید از سامانه بازارگاه با قیمت دولتی، نقدینگی ندارند. در حالی که همکاران و تسهیلگران ما در کشور سال‌های سال این مشکل را حل کرده بودند. این یکی از دلایل مهم تعطیلی بخش مهمی از مراکز پرورش و افزایش قیمت مرغ و گوشت بود. تا زمانی که تولیدکننده در حساب بانکی خود پول نقد نداشته و کارهای مالی را انجام نداده باشد، امکان خرید نهاده را ندارد و در نتیجه امکان جوجه‌ریزی وجود ندارد. تصور من این است که امروز حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد ظرفیت مرغداری‌های ما خالی است.

به گفته حافظ، با پیگیری‌های مداوم از سوی انجمن، تک‌تک مسئولان حتی

بالاتر از شاخص‌های این بخش هدایت شد. رئیس اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران با انتقاد از بی‌توجهی به تجربیات و نظرات کارشناسی در پیاده‌سازی و اجرای سامانه‌های قانونی در فرآیند تامین کالاهای اساسی گفته بود: اگر در شرایط گفتمان بهتر با بخش خصوصی و با همدلی و همراهی پیاده‌سازی و اجرای سامانه‌های قانونی صورت می‌پذیرفت، ثمرات و فواید بی‌شماری در شرایط جنگ اقتصادی برای کشور به ارمغان می‌آورد. اگرچه امروز در سایه نعمت استقرار سامانه‌های نظارتی همچون بازارگاه، انگشت اتهام از واردکنندگان و تولیدکنندگان شناسنامه‌دار به دور است، اما این آرامش به بهای سنگین بهم‌ریختگی بازار در ابتدای استقرار و هدررفت وقت گرانبهای تنظیم بازار کالاهای اساسی در بزنگاه‌های نظارتی سراسر کشور به‌دست آمده است.

■ سامانه‌ای با ۱۹ چالش

سامانه بازارگاه قرار بود به کمک حلقه تامین تا مصرف نهاده‌های دامی بیاید، اما ظاهراً چالش‌های اجرایی این سامانه بیش از حد معمول بود تا جایی که عضو کارگروه نظارت بر توزیع نهاده‌های دامی اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران، ۱۹ اشکال برای سامانه بازارگاه از حلقه تامین تا مصرف برشمرده بود.

نورالدین محمدخانی، عضو کارگروه نظارت بر توزیع نهاده‌های دامی اوندادرباره مشکلاتی که حلقه‌های تامین، توزیع و مصرف نهاده‌های دامی با آن مواجه بودند، چنین گفته بود: اطلاعات مشتریانی که نهاده‌های دامی به آنها تخصیص داده شده، مشخص نیست و همین امر موجب شده صاحب کالا مشخص نباشد. تا زمانی که واریز وجه از سوی افرادی که سهمیه به آنها اختصاص داده شده، صورت نگیرد، صاحب سهمیه مشخص نیست و به همین دلیل قبل از واریز، مدت‌ها سهمیه تخصیص داده شده بدون استفاده در سامانه باقی مانده و تا زمان حذف و تخصیص مجدد، امکان پیگیری برای واردکنندگان وجود ندارد. همچنین طولانی بودن فرآیند تایید و تخصیص نهاده‌های بارگذاری شده در سامانه بازارگاه، طولانی بودن فرآیند نامه‌نگاری و پیگیری حذف نهاده‌های فروش نرفته برای عرضه مجدد از دیگر مشکلاتی است که ایرادات سامانه بازارگاه برای تامین‌کنندگان نهاده‌های دامی ایجاد کرده است. متأسفانه گاهی روند نامه‌نگاری‌ها برای حذف نهاده‌های فروش نرفته بیش از سه ماه زمان نیاز دارد که این امر برای واردکنندگان در مسیر رفع تعهد ارزی به دلیل تاخیر در خروج کالا از گمرک، مشکلات جدی ایجاد می‌کند.

عضو کارگروه نظارت بر توزیع نهاده‌های دامی، عدم تعریف وزن‌های خریداری شده بر مبنای اعداد رند، عدم ایجاد تغییر در بازارگاه برای بارنامه‌هایی که کسری

مشکلات سامانه بازارگاه، از طولانی بودن روند ترخیص و توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه ابراز نگرانی کرده و گفته بود: یکی از این مشکلات، مشخص نبودن مشخصات مشتریانی است که نهاده به آنها تخصیص داده می‌شود. به عبارت دیگر، قبل از راستی‌آزمایی اطلاعات واحد تولیدی، سهمیه در اختیار آنها قرار می‌گیرد. به عنوان مثال واحد تولیدی سهمیه خود را دریافت می‌کند، اما اطلاعات آنها برای حمل کافی نیست، با نقص مواجه است و کد یکتا، کد ملی و... آنها مشکل دارد و واردکننده نمی‌تواند بار را به مقصد بفرستد. در نتیجه کالا در انبار می‌ماند و واردکننده باید هزینه انبارداری پرداخت کند. این فعال بخش خصوصی تصریح کرد: در صورتی که فرد موردنظر نتواند نقص اطلاعات را رفع کند، جایگزینی فرد جدید، فرآیندی طولانی است و بیش از سه هفته طول می‌کشد.

کسری لشکری طولانی بودن فرآیند تایید و ترخیص نهاده‌های دامی را از دیگر اشکالات سامانه بازارگاه دانسته و اعلام کرده بود: وقتی نهاده در سامانه بارگذاری می‌شود باید توسط چند نفر نامه آن تایید و امضا شود تا امکان عرضه و توزیع نهاده وجود داشته باشد. این فرآیند بین ۱۰ روز تا یک ماه طول می‌کشد، در حالی که تا قبل از الزام به توزیع در بازارگاه، یک کشتی کوچک نهاده وارداتی در بنادر شمالی حداکثر طی یک هفته ترخیص و بارگیری و توزیع می‌شد. این فعال بخش خصوصی ادامه داد: در بنادر جنوبی نیز این امر حداکثر ۳ هفته طول می‌کشد.

■ رفع اتهام از واردکنندگان و تولیدکنندگان شناسنامه‌دار با بازارگاه

طراحی بازارگاه به دلیل بی‌توجهی به تجربیات میدانی فعالان اقتصادی مرتبط با فرآیند تامین تا مصرف نهاده‌های دامی و همچنین برخی نگاه‌های انحصارگرایانه، مشکلاتی را برای مراجعان به این سامانه ایجاد کرد، اما این سامانه با همه نواقصی که داشت، طبق گفته رئیس اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران توانست از اعتبار این صنف صیانت کند.

ابوالحسن خلیلی پیش از این گفته بود: در حالی که بخش خصوصی شناسنامه‌دار همواره از هر نوع ضابطه‌مندی و شفافیت کاری استقبال کرده، عدم تصمیم‌گیری‌های به موقع سبب شد آرام‌آرام سهم شرکت پشتیبانی امور دام در تامین نهاده‌های دامی اساسی در کمتر از ۵ سال به بالای ۲۵ درصد افزایش یافته و شرکت بازرگانی دولتی ایران ۴۲ درصد تامین روغن خام کشور را به‌دست گیرد. بررسی شرایط موجود حاکی از آن است که علاوه بر غفلت از توان بخش خصوصی، منابع محدود ریالی دولت به جای حمایت از جریان تولید و واحدهای تولیدی به رقابت با تامین‌کنندگان غیردولتی بعضاً با هزینه‌های

جدی مواجهه است. بیش از یک سال است مسئولان ذی‌ربط در طراحی و اجرای سامانه بازارگاه، وعده رفع اشکالات این سامانه با مشورت و همفکری ذی‌نفعان را داده‌اند، اما در عمل هیچ اتفاقی رخ نداده است.

حاجی‌زاده با انتقاد از عدم بررسی سوابق خریداران نهاده‌های دامی در سامانه بازارگاه عنوان کرده بود که یکی دیگر از اشکالات اساسی سامانه بازارگاه این است که خریداران معرفی شده در سامانه بازارگاه در برخی موارد با گذشت چندین روز اقدام به خرید نکرده‌اند که این امر نشان می‌دهد افراد معرفی شده به‌عنوان خریدار نهاده‌های دامی در سامانه بازارگاه در واقع نیازی به نهاده‌های دامی نداشته‌اند.

به گفته حاجی‌زاده، عدم اقدام برای خرید نهاده‌های دامی از سوی صاحبان حواله در شرایطی که فعالیت صنایع و ادامه حیات دام و طیور به استفاده از نهاده‌های دامی بستگی دارد، توجیهی به‌غیراز عدم‌نیاز صاحبان حواله‌ها به خرید نهاده‌های دامی ندارد. بدون تردید صد درصد نهاده‌های دامی که در بازار با نرخ آزاد خرید و فروش می‌شود با حواله وزارت جهاد کشاورزی بازرگاری شده و سوال ما از مسئولان ذی‌ربط این است، چرا کالایی که باید براساس نیاز واحد تولیدی در بازار عرضه شده باشد سر از بازار آزاد درمی‌آورد؟

□ بازارگاه بدون مشورت با ذی‌نفعان طراحی شد

همچنین محمدمهدی نیاوندی، عضو هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران درباره سامانه بازارگاه پیش از این گفته بود: سامانه «بازارگاه نهاده‌های کشاورزی» با اهداف مشخص، طراحی و اجرا شد، اما بزرگ‌ترین مشکل این سامانه این است که با مشورت ذی‌نفعان و دست‌اندرکاران این بخش، طراحی و اجرا نشد. یکی از اهداف اصلی طراحی سامانه «بازارگاه» اتوماسیون فرآیند و کاهش زمان و هزینه چرخه توزیع کالا تا دامداری‌ها و مراکز تولید بوده، اما اکنون این اتفاق در بازارگاه انجام نمی‌شود و زمانبر است.

نیاوندی اعلام کرده بود: زمانی که کالا را در «بازارگاه» عرضه می‌کنید، حدود یک هفته تا ۱۰ روز طول می‌کشد تا دارندگان حواله و مصرف‌کنندگان واحدهای تولیدی مراجعه و به خرید کالا اقدام کنند و این طولانی شدن فرآیند در تضاد با اهداف تسریع در توزیع کالاهای اساسی است. همچنین یکی دیگر از ایرادهای این سامانه این است که قابلیت مانیتورینگ که قبلاً به علت فعال بودن سامانه انبارها وجود داشت را تا حدودی مخدوش کرده است. اکنون بیشتر افرادی که از طریق وزارت جهاد کشاورزی در سامانه معرفی می‌شوند، کُد انبار قابل‌شناسایی ندارند.

□ گلیه‌های بی‌پایان از عملکرد بازارگاه

بالای ۵۰۰ کیلوگرم و سرک‌های بالای ۱۰ درصد دارند و مهیا بودن فرصت خرید برای افراد با اطلاعات ناقص را از دیگر معضلات سامانه بازارگاه برشمرده بود.

به گفته این فعال اقتصادی، به‌روزرسانی‌های مکرر سامانه بازارگاه و تغییر رویه‌های وزارت جهاد کشاورزی و عدم آموزش به کاربران سامانه، عدم تطابق وزن‌های قابل عرضه با وزن شماره کوتاژ شده، ناکافی بودن مدت زمان ۱۰ روزه برای فرآیند فروش و تحویل کالا با توجه به آماده نبودن زیرساخت‌ها در بنادر و ناکافی بودن وسایل حمل‌ونقل و عدم نظارت بر کمیت و کیفیت محموله‌های بازرگاری شده در مسیر بندر تا آدرس ثبتی خریدار به‌منظور جلوگیری از دخل و تصرف در کمیت و کیفیت محموله‌ها به‌دلیل تفاوت نرخ نهاده‌های دامی در بازار آزاد و دولتی از دیگر مشکلاتی است که حلقه‌های تامین تا مصرف نهاده‌های دامی با آن روبه‌رو هستند. عدم تناسب میان سهمیه تخصیص یافته برای مرغداران با گستردگی فعالیت واحد مرغداری آنها، عدم تخصیص سهمیه برای دامداران، نامشخص بودن زمان تخصیص سهمیه به مرغداران، محدود کردن مرغداران به استفاده از درگاه بانکی کشاورزی، عدم تخصیص نهاده‌های دامی به برخی از مرغداران و کارخانه‌های تولید خوراک دام به‌دلایل نامعلوم و عدم دسترسی به میز امداد سامانه برای رفع مشکلات کاربران سامانه بازارگاه از دیگر مشکلاتی است که خریداران نهاده‌های دامی با آن مواجه هستند. افراد پاسخگو در میز امداد از دانش کافی در این صنعت برای برطرف کردن مشکلات خریداران برخوردار نیستند و همین امر موجب رفع مشکلات کاربران سامانه با وقفه‌های طولانی مواجهه شود.

□ ورود نهاده‌های دامی به بازار آزاد به خاطر اشکالات سامانه بازارگاه

عباس حاجی‌زاده، دبیر سابق اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران نیز پیش از این درباره اشکالات در ساختار و طراحی سامانه بازارگاه گفته بود: بی‌توجهی مسئولان به اشکالات و نواقص سامانه بازارگاه این سامانه را به جولانگاه واسطه‌ها و دلالان تبدیل کرده است. وجود نهاده‌های دامی با نرخ آزاد در بازار مهر تاییدی بر اشکالات اساسی سامانه بازارگاه در طراحی و نحوه اجرای آن و همچنین تاکید و اصرار بر اجرای یک طرح دارای اشکال است.

وی گفته بود: در شرایطی که حتی یک کیلو نهاده دامی بدون تایید و دریافت حواله عرضه از سوی نهاده‌های ذی‌ربط امکان خروج از گمرک یا انبار کارخانه تولیدی را ندارد، شاهد فروش نهاده‌های دامی با نرخ آزاد در بازار هستیم که این امر به‌درستی نشان می‌دهد ساختار سامانه بازارگاه از طراحی تا اجرا با اشکالات

حجت ورمزیاری، عضو هیات علمی دانشگاه تهران نیز به تفصیل به این مسئله پرداخته و با اشاره به چالش‌های موجود در حوزه توزیع نهاده‌های دامی گفته بود: در این زمینه، مشخصاً به سامانه بازارگاه و مشکلاتی که این سامانه در توزیع نهاده‌ها دارد، اشاره می‌کنم که مسئولیت این امر نیز به وزارت جهاد کشاورزی برمی‌گردد. متأسفانه ایرادات اساسی سامانه بازارگاه باعث شده نهاده وارداتی دولتی به شکل مناسب و به‌موقع به دست تولیدکننده واقعی نرسد. به‌عنوان مثال، فردی به اسم تولیدکننده آمده از این سامانه نهاده گرفته در حالی که اصلاً تولیدی انجام نداده و نهاده‌ای را که دریافت کرده در بازار آزاد فروخته است. به‌گفته وی، از چند ماه پیش، پیشنهادی ارائه شد مبنی بر اینکه شرکت پشتیبانی امور دام در قالب قراردادهایی با واحدهای مرغداری و تشکل‌های مربوطه، اقدام به تأمین نهاده این واحدها با قیمت دولتی و دریافت مرغ از آنها و عرضه گوشت مرغ با قیمت مصوب به بازار مصرف کند، اما متأسفانه آن زمان این پیشنهاد مورد توجه مسئولان قرار نگرفت که اگر آن را می‌پذیرفتند و اجرا می‌کردند در حال حاضر با چنین چالش‌هایی در بازار مرغ مواجه نبودیم.

عضو هیات علمی دانشگاه تهران بر لزوم شفاف‌سازی در تأمین و توزیع نهاده‌های دامی گفته بود: در واقع آن چیزی که باعث می‌شود زمینه فساد و امضاهای طلایی از بین برود، شفاف‌سازی است و اینکه ریزبهریز اطلاعات به تفکیک مکان جغرافیایی و شخص دریافت‌کننده در سامانه درج و اعلام عمومی شده و این باعث می‌شود زمینه نظارت همگانی فراهم شود. به‌عنوان مثال، اگر یک مرغدار اطلاع یابد که فردی در همسایگی وی اقدام به دریافت نهاده دولتی (به‌ویژه در مقادیر بالا) کرده، در حالی که تولیدی ندارد، چه بسا مرغدار هم نباشد، می‌تواند موضوع را با نهادهای نظارتی در میان گذاشته و وزارت جهاد و نهادهای مزبور با صرف کمترین هزینه به جدیدترین اطلاعات میدانی دست یابند؛ بنابراین امکان تخلف بسیار کاهش می‌یابد.

ورمزیاری درباره اینکه گفته می‌شود نهاده‌های دامی قبل از رسیدن به سامانه بازارگاه، نشتی پیدا می‌کنند و وارد بازار سیاه می‌شوند، گفته بود: به اعتقاد من، عمده نشتی که در حوزه نهاده‌های دامی اتفاق می‌افتد از خود سامانه بازارگاه است. ضمن اینکه ترخیص محموله‌ها از گمرک با مجوز جهاد کشاورزی انجام می‌شود و اگر تخطی در این حوزه انجام شده یا می‌شود وزارت جهاد کشاورزی باید اعلام کند که فلان میزان نهاده بدون مجوز ما از گمرک ترخیص شده و در این حوزه تخلف انجام شده تا بتوان با این تخلفات برخورد کرد. شواهدی که تاکنون منتشر شده نشان از سهم اندک نشتی از گمرک دارد.

به‌دنبال این اتفاقات و بالا گرفتن بحث نواقص و ایرادات بازارگاه، مسئولان

هدف از ایجاد سامانه بازارگاه این بود که فعالیت شفاف و قانونمندی برای فعالان بازار نهاده‌ها، از تولیدکننده گرفته تا مصرف‌کننده، فراهم آورد و نهاده‌ها با قیمت و زمان مناسب در اختیار مصرف‌کنندگان قرار بگیرد، اما شواهد حاکی از آن است که نه تنها این سامانه به اهداف خود نرسید، بلکه نواقص موجود در آن مشکلات بسیار زیادی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرد.

در دی ماه ۱۳۹۹، سیداحمد مقدسی، رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی گاوداران در گفت‌وگویی با اشاره به ۴ ایراد سامانه بازارگاه که تولیدکننده و واردکننده را دچار مشکل کرده، گفته بود: متأسفانه بانک کشاورزی در رفع ایرادات این سامانه همکاری نمی‌کند و همچنین کسری لشکری، بازرس اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران در همان زمان در گفت‌وگویی با اشاره به مشکلات سامانه بازارگاه، از طولانی بودن روند ترخیص و توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه ابراز نگرانی کرده و در آذر ماه سال گذشته کمیسیون کشاورزی خواستار تکمیل و رفع ایرادات این سامانه شده بود.

در مرداد ۱۳۹۹، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی نیز در ارتباط تصویری برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری گفته بود: با بررسی‌هایی که روی سامانه «بازارگاه» داشتیم، متأسفانه مشکلاتی وجود دارد که برای رفع آن باید تلاش کرد.

محمدجواد عسکری افزوده بود: نخستین مشکل این سامانه، امکان دخالت در سامانه است که به‌واسطه فضای مدیریتی می‌تواند به‌راحتی در آن دخالت کنند. همچنین تولیدکنندگان خرد امکان ثبت سفارش را ندارند و امکان نظارت برای نهادهای متولی مانند کمیسیون کشاورزی، تعریف نشده است. در موضوع بازارگاه باید چک‌شکری جدی انجام شود تا اتفاق‌های خوبی بیفتد، زیرا امنیت غذایی یکی از مباحث بین‌المللی و ملی است.

عسکری اضافه کرده بود: اگر در موضوع بازارگاه مدیریت شفاف و نظارت شدیدی را لحاظ کنیم، مطمئناً به موفقیت‌هایی دست پیدا خواهیم کرد و رضایت‌مندی ایجاد خواهد شد.

در این راستا، یک فعال صنفی که نمی‌خواسته نامش فاش شود نیز عنوان کرده بود: متأسفانه سامانه بازارگاه در ابتدا با هدف توزیع مستقیم و فوری نهاده‌های دامی تأسیس شد، اما برخی افراد از این شرایط با امضاءهای طلایی این سامانه را از هدف اصلی دور و فرصتی برای ایجاد رانت خلق کردند. البته امروز هم مسئولان وزارت جهاد کشاورزی همچنان اصرار بر ادامه کار این سامانه دارند.

▣ **نهاده وارداتی دولتی به موقع توزیع نمی‌شود**

وزارت جهاد کشاورزی عنوان کردند که به دنبال رفع ایرادات سامانه یادشده هستند و این مشکلات به زودی حل خواهد شد.

■ **ضرورت تداوم فعالیت سامانه بازارگاه**

نواقص بازارگاه از سوی فعالان و کارشناسان اقتصادی به کرات اعلام شد، اما ضرورت ادامه فعالیت این سامانه پس از حذف ارز ترجیحی و اصلاح نظام یارانه‌ای موافق و مخالفان خود را پیدا کرد تا جایی که برخی از تشکل‌ها در بیانیه‌ای رسمی خواستار ادامه فعالیت بازارگاه با تاکید بر رفع نواقص شدند و برخی دیگر ضرورتی برای ادامه فعالیت این سامانه ندیدند.

ارز ترجیحی از اردیبهشت ۱۴۰۱ حذف شد، اما وزارت جهاد کشاورزی هم جزو موافقان تداوم توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه بود؛ بنابراین فعالیت این سامانه ادامه پیدا کرد، هرچند با نواقص.

در همین زمینه سیداحمد مقدسی، رئیس هیات مدیره انجمن صنفی گاوداران در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات عنوان کرد که در حال حاضر سامانه بازارگاه شرایط مطلوبی دارد، اما مسئله تامین نقدینگی تولیدکنندگان است که از پس آن برنمی‌آیند.

وی با بیان اینکه دولت قرار بود ۲۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات در اختیار صنعت دامپروری قرار دهد، افزود: متأسفانه این موضوع تحقق نیافت و فقط ۱۰ هزار میلیارد تومان در اختیار صنعت قرار گرفت.

مقدسی با اشاره به اینکه واحدهای بزرگ دامداری شامل دریافت تسهیلات یادشده نبودند، گفت: قرار بود به این واحدها از منابع داخلی بانک کشاورزی تسهیلات داده شود که بانک هم نتوانست به این وعده خود عمل کند.

وی با بیان اینکه هم‌اکنون نهاده به اندازه کافی وجود دارد، ادامه داد: تولیدکننده به دلیل عدم توان در تامین نقدینگی قادر به خرید نیست.

مقدسی درباره اینکه برخی عنوان می‌کنند با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی باید سامانه بازارگاه نیز حذف شود، گفت: وجود این سامانه برای شفاف‌سازی و رقابت ایجادشده و با رفع ایرادات قبلی، کارکرد مطلوبی دارد، ضمن اینکه در حال حاضر عرضه در بازار بیش از نیاز متقاضیان است و کسی به فکر فعالیت در بازار سیاه و حضور در چنین بازارهایی نمی‌افتد.

■ **دوری که بر پاشنه اشتباهات می‌چرخد**

هدف از طراحی سامانه بازارگاه در سخنرانی‌های وزیر جهاد کشاورزی سابق

مشخص بود، شفاف‌سازی و نظارت بر فرآیند توزیع کالاهای اساسی که با ارز ترجیحی وارد کشور می‌شوند. بیان اشکالات بازارگاه از سوی کاربران موجب شد تا بخشی از آنها برطرف شود، اما این بدان معنا نیست که به سامانه‌ای ایده‌آل برای توزیع نهاده‌های دامی رسیده‌ایم. در شهریور سال جاری اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران طی نامه‌ای به سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی، ۷ مورد از اشکالات بازارگاه اعلام و خواستار رفع آنها شد.

در متن نامه این اتحادیه به وزیر جهاد کشاورزی آمده بود:

جناب آقای دکتر ساداتی‌نژاد

وزیر محترم جهاد کشاورزی

با سلام و احترام؛ پیرو جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۲۸ در حضور حضرت‌عالی و بیان بخش کوچکی از اختلالات و خسارات وارده به جریان تامین نهاده‌های دامی ناشی از ناکارآمدی و ایرادات سامانه بازارگاه و ضرورت اصلاح آنی این موانع، پیشنهادات ذیل را به استحضار می‌رساند:

۱- در مرحله اول هرگونه دخالت و اعمال‌نظر عوامل اجرایی در وزارت جهاد کشاورزی در زمینه بارگذاری کوتاه، تخصیص به مشتری، حذف و اصلاح قیمت پیشنهادی هر کوتاه (پایین‌تر از نرخ‌های مصوب) که عملاً تبدیل به امضاهای طلایی و زمینه‌ساز بروز رانت و فساد شده حذف شود

۲- هر شخص حقیقی و حقوقی با ثبت مشخصات و احراز هویت، امکان ثبت‌نام و خرید کالا در سامانه بازارگاه را داشته باشد.

۳- با یکپارچه‌سازی بخش عرضه کالا و قابلیت رویت و خرید نهاده توسط کلیه خریداران و عوامل توزیع (حذف سهمیه‌های متعدد تحت عناوین استانی، سیستمی، سیستمی مرغداران، سیستمی دامداران، عامل فروش و...) نسبت به تسهیل و تسریع خرید کالا به صورت رقابتی و فوری از کلیه عرضه‌کنندگان برای تمام متقاضیان فراهم شده و از سردرگمی و محدودیت‌های تحمیلی فعلی در این زمینه پیشگیری شود.

۴- کلیه تکالیف تحمیلی به صاحب کالا مبتنی بر سلیقه شخصی افراد از قبیل سهمیه‌بندی ۲۶ درصدی برای عاملین توزیع یا عدم ویرایش قیمت کوتاه‌های عرضه شده متناسب با تغییرات شرایط بازار و علی‌رغم رعایت سقف قیمت مصوب که فاقد هرگونه وجهت قانونی بوده بلافاصله مرتفع و عوامل ذی‌ربط مسئول جبران خسارت وارده به صاحبان کالا شوند.

۵- امکان ثبت همزمان آدرس خریدار با درخواست خرید در سامانه ایجاد و از هرگونه تاخیر یا دخالت عوامل انسانی وزارت جهاد در این زمینه ممنوع و تخلف محسوب گردد.

۶- معاونت امور دام صرفاً نقش ناظر بر جریان گردش و تامین نهاده‌ها را داشته و از دخالت در فرآیند تجاری اجتناب کند.

۷- مسئولیت نظارت بر سامانه بازارگاه به دلیل ماهیت تجاری آن حتی‌الامکان از معاونت امور دام به معاونت بازرگانی محول گردد. متأسفانه عدم توجه به مطالبات و نظرات کارشناسی در این زمینه طی ماه‌های گذشته به‌ویژه ضرورت وجود یک سامانه برخط صرفاً به منظور نظارت) و نه دخالت‌های منجر به فسادهای احتمالی (زمینه بروز نوسانات و کمبودهایی را در آینده ایجاد کرده است.

لذا امید است پیرو اقدام شجاعانه دولت در حذف ارز ترجیحی و فسادهای ناشی از آن به نحوی اقدام شود که برخی از تلاش‌های به‌ظاهر خیرخواهانه در مسیر حفظ امضاها و اختیارات طلایی در عرصه تجارت و اقتصاد نیز به‌فوریت حذف شود. مجدداً تأکید می‌نماید ساختار معیوب سامانه بازارگاه در حال حاضر یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش تامین نهاده دامی توسط بخش خصوصی بوده و باوجود درخواست‌ها و قول‌های مکرر در زمینه اصلاح این سامانه، همچنان شاهد تلاش برای حفظ امضاها و طلایی در این چرخه حساس اقتصادی می‌باشیم.

▣ چراغ بازارگاه، روشن بماند یا خیر!؟

در هفته‌های اخیر، پژوهشی از سوی اتاق بازرگانی تهران و با همکاری اندیشکده کسب‌وکار شریف انجام شد. طبق نتایج اعلام شده از این پژوهش ایجاد سامانه بازارگاه مشکلات بازار نهاده‌های دامی را پیچیده‌تر کرده است.

براساس مطالعه اندیشکده کسب‌وکار شریف و اتاق تهران، با ورود سامانه بازارگاه از سال ۱۳۹۹ برای جلوگیری از فساد در بازار توزیع نهاده‌های دامی با نرخ دولتی، نه تنها مسائل حل نشد، بلکه مشکلات موجود پیچیده‌تر شد. سامانه بازارگاه در عمل، صنف توزیع‌کننده نهاده را از بازار حذف کرد، در حالی که این حلقه از زنجیره تا حدودی مشکل نقدینگی واردکننده و دامدار را نیز حل می‌کرد. ضمن اینکه وجود رقابت در این صنف باعث شده بود نرخ سود این صنف که گاهی کالا را از خریدار پیش‌خرید می‌کردند یا به دامدار به‌صورت نسبه می‌فروختند، در سطحی معقول قرار گیرد. سامانه بازارگاه با حذف این صنعت، عملاً باعث شد در اوایل سال ۱۳۹۹ حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان از سرمایه در

گردش این بازار کاسته شود.

پژوهشگران در این گزارش بیان می‌کنند که دامداران کوچک به دلیل نداشتن مجوز رسمی به سامانه بازارگاه دسترسی ندارند و مجبورند نهاده خود را از بازار سیاه تأمین کنند. حتی دامداران بزرگ هم حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد نیازشان را باید از بازار سیاه تأمین کنند، چون سامانه قادر به تأمین آن نیست. از آنجایی که تمام نهاده‌ها وارداتی در کشور با ارز ۴۲۰۰ تومانی تأمین می‌شود، فساد قابل توجهی در این صنعت شکل گرفته است. از طرفی باید تأکید کرد که بازیگران اصلی در تأمین نهاده‌ها نیز دولتی هستند و برای نمونه سهم شرکت دولتی پشتیبانی امور دام از واردات نهاده‌های دامی بیش از ۵۰ درصد است. تعداد شرکت‌های واردکننده نهاده از حدود ۴۰۰ شرکت در سال ۹۸ به ۱۵۵ شرکت در سال ۹۹ نزول کرده و در سال ۱۴۰۰ این تعداد باز هم کمتر شده است.

پرداخت ارز ترجیحی به واردات نهاده‌ها ریشه و منشأ فساد و رانت در این صنعت است و وجود بازار سیاه نشانه‌ای قطعی از بروز این فساد، چراکه هیچ نهاده‌ای با ارز آزاد وارد کشور نمی‌شود. بیش‌اظهاری، فاکتورسازی، واردات نهاده‌های نامرغوب با ناخالصی، احتمال بروز فساد در سیستم نظارتی توزیع، صدور پروانه‌های صوری دامداری و مرغداری با امضاها و طلایی برای دریافت نهاده ارزان‌قیمت، بروز تأخیر در تخصیص از طریق سامانه که موجب تعویق جوجه‌ریزی می‌شود و تخصیص غیربینه که باعث می‌شود مثلاً دامدار ذرت دریافتی از سامانه را در بازار سیاه بفروشد و از همان بازار سیاه جو بخرد، بخشی از فسادهای ایجادشده از طریق این مداخله گسترده دولت در بازار نهاده‌هاست.

بدون تردید در طراحی سامانه بازارگاه باید نظرات کارشناسانه پیش از طراحی و اجرای اخذ و بررسی می‌شد، اما این امر در شکل‌گیری سامانه بازارگاه از سوی دست‌اندرکاران مغفول ماند. آن بخش از فعالان اقتصادی که با سامانه بازارگاه سر و کار داشتند، نظرات خود را در جلسات یا از طریق رسانه‌ها به گوش مسئولان رساندند تا بتوانند نتیجه اجرای سامانه بازارگاه که باهدف رصد بازار نهاده‌های دامی ایجادشده بود را به مسیر درست و اصلی خود بازگردانند. بررسی مطالبی که در باب اشکالات سامانه بازارگاه اخیراً مطرح شده نشان می‌دهد بسیاری از نواقص برطرف شده و برای بهبود عملکرد این سامانه باید اقدامات لازم صورت بگیرد.

ارتقاء کیفیت نهاده‌ها با حذف بازارگاه

یا در حد بسیار جزئی پرداخت شد که به تعداد اندکی رسید.

وی با اشاره به اینکه پیامدهای حذف ارز برای تولیدکننده به جای آزادسازی به معنای رهاسازی است، گفت: با حذف ارز ترجیحی، نقدینگی دامدار و مرغدار به یکباره ۶ برابر افزایش یافت که تولیدکنندگان به ناچار سمت دلان رفتند.

نبی‌پور در ادامه افزود: با توجه به آنکه توزیع نهاده در سامانه بازارگاه تنها در یک مرحله کمک کرد و بعد از آن تأثیری نداشت؛ بنابراین معتقدم نبود سامانه بازارگاه به سبب ایجاد رقابت و ارتقاء کیفیت بهتر از بودن آن است. از سویی قیمت کالای تولیدی باید به گونه‌ای باشد که مردم قدرت خرید داشته باشند، در غیراین صورت با مزاد تولید روبه‌رو خواهیم شد.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغ تخم‌گذار در واکنش به سیاست الزام تولیدکنندگان به پیش‌خرید یا خرید نهاده‌ها از پشتیبانی امور دام، تصریح کرد: گرچه اخیراً این سیاست اعلام شده، اما بعید است که تولیدکنندگان اقدام به پیش‌خرید کنند، چراکه به سبب فروش از سوی یک واحد دولتی و عدم دخالت بر کیفیت، تولیدکنندگان تمایلی به انجام این کار ندارند.

بازارگاه در اختیار تشکل‌ها قرار گیرد.

این فعال بخش خصوصی با اشاره به اینکه با حذف ارز ترجیحی نیازی به توزیع نهاده از طریق سامانه بازارگاه نیست، گفت: وقتی محصول تولیدی تابع نظام عرضه و تقاضاست؛ بنابراین توزیع نهاده دامی باید بر این مبنا باشد. به‌عنوان مثال، قیمت هر کیلو تخم‌مرغ تا مهر، ۲۹ هزار تومان بود و به سبب عرضه کمتر از نرخ مصوب، مرغدار دچار ضرر و زیان شد و مسئولان هیچ اقدامی برای مرغداران نکردند.

وی با اشاره به اینکه تأخیر در تحویل نهاده چالش اصلی پیش روی دامداران و مرغداران است، بیان کرد: پس از اصلاح نظام یارانه، نهاده دامی بدون محدودیت موجود است، اما تأخیر در تحویل نهاده چالش اصلی است که پس از چندماه از واریز پول، نهاده در اختیار مرغدار یا دامدار قرار می‌گیرد.

نبی‌پور ادامه داد: در حال حاضر، ذرت به‌وفور موجود است، ولی کمبود در توزیع سویا وجود دارد که مربوط به بی‌برنامگی دولت است که اجازه نداد کنگاله وارد شود و تنها اجازه واردات دانه را داده بود.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغ تخم‌گذار تهران با اشاره به سیاست‌های حمایتی دولت پس از حذف ارز ترجیحی برای تولیدکنندگان، اذعان کرد: سیاست‌های حمایتی دولت تنها در حد وعده‌و‌وعید بود و با وجود آنکه قرار بود تسهیلات به دامداران و مرغداران پرداخت شود، این امر صورت نگرفت.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغ تخم‌گذار استان تهران گفت: با آزادسازی نرخ ارز، نیازی به توزیع نهاده دامی از طریق سامانه بازارگاه نیست.

ناصر نبی‌پور، در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به آخرین وضعیت توزیع نهاده‌های دامی، اظهار کرد: در شرایط کنونی توزیع نهاده‌های دامی مشکل دارد، برخی مرغداران با گذشت ۲ تا ۳ ماه از واریز پول هنوز نهاده دریافت نکرده‌اند و ناگزیر به خرید نهاده از بازار آزاد هستند.

وی با اشاره به تأثیر اجرای سامانه بازارگاه در فرآیند توزیع نهاده‌های دامی، افزود: معتقدم مشکلات کنونی مربوط به سامانه بازارگاه است که موجب شده تشکل‌ها از بین بروند، چراکه همه چیز دست دولت است و اتحادیه و تشکل نقشی ندارد.

نبی‌پور ادامه داد: توزیع نهاده دامی از طریق سامانه بازارگاه برای مرغداران، تنها یک مرحله کمک کرد و مجدد به فرآیند دولتی شدن بازگشت.

وی با اشاره به اقدامات نهاده‌های نظارتی برای جلوگیری از توزیع رانت در سامانه بازارگاه، گفت: برای جلوگیری از توزیع رانت، راهی جز آزادسازی عرضه و تقاضا وجود ندارد و همواره سامانه بازارگاه رانت ایجاد خواهد کرد. نبی‌پور اضافه کرد: با توزیع نهاده از طریق سامانه بازارگاه، تولیدکننده‌ای که حتی به آن میزان نیاز ندارد، اقدام به خرید می‌کند، در حالی که با برچیده شدن بساط سامانه بازارگاه، تولیدکننده به میزان نیاز از بازار آزاد خریداری می‌کند. راه‌حل دیگر برای جلوگیری از توزیع رانت آن است که سامانه

تجربه محدودیت در تجارت با بازار گاه

حجم خرید و فروش هستیم، این موضوع چه ارتباطی به تراکنش‌های مالی دارد که تمامی تراکنش‌ها محدود به سامانه بازار گاه و درگاه بانک کشاورزی شده؛ بنابراین سامانه بازار گاه در حد اطلاع‌رسانی بوده و کارکرد خاص دیگری ندارد.

وی تامین نهاده دامی از بازارهای خارجی را یک ضرورت برشمرد و گفت: تامین ارز از طریق منابع خارجی یک ضرورت برای کشور به‌شمار می‌رود، چراکه سال‌هاست به منابع آبی کشور برای تامین غلات فشار وارد می‌کنیم و استمرار این روند منجر به تسریع سیر آسیب زدن به اقلیم می‌شود؛ بنابراین برای تولید غلات باید تمرکز را بر کالاهای با اقلیم مناسب‌تر بگذاریم که ارزش افزوده بیشتری ایجاد کند. هرچند وقتی کشورهای شمالی حجم بالایی منابع آبی در اختیار دارند، کشت فراسرزیمینی با خرید از آنها منطقی‌تر خواهد بود. شالچیان با بیان اینکه سامانه بازار گاه در تجارت محدودیت ایجاد کرده، تصریح کرد: دولت اگر سیاست‌گذاری می‌کند، باید وظایف خود را مشخص کند؛ اگر ثبت سفارش و تایید ورود توسط دولت انجام می‌شود یا قوانینی را به تصویب رسانده است، در قبال آن باید مسئولیت بپذیرند که متأسفانه در وزارت جهاد این معضل وجود دارد به طوری که پس از اتخاذ تصمیم، مسئولیت آن را بر عهده نمی‌گیرند.

کرده‌اند که با این وجود قیمت‌گذاری دستوری معنا ندارد. وی ادامه داد: با وجود آنکه وزارت جهاد تا چند وقت پیش، قیمت مصوب نهاده را اعلام می‌کرد، اما اکنون تنها بر قیمت فروش نظارت دارند و دیگر کنترلی بر قیمت خرید و تبدیل ارز نیما به ریال ندارد که این موضوع اثرات خود را در ماه‌های آینده می‌گذارد، تنها با استمرار این سیاست در ماه‌های آینده دلان سود می‌کنند و از آن سو، دامدار و مرغدار مجبور به محدودیت تولید یا خرید نهاده از بازار آزاد می‌شود. این فعال کشاورزی با اشاره به ارزیابی عملکرد وزارت جهاد در حوزه صیانت از فعالیت بخش خصوصی در عرصه اقتصادی بیان کرد: وقتی تولید دام، مرغ و گوشت قرمز در کشور نابود شد، چه ارزیابی می‌توان داشت. یک زمانی لازم است هشدار نسبت به آینده تولید داده شود که در صورت بی‌توجهی به این اقدامات، وضعیت در آینده بدتر خواهد شد، اما الان می‌بینیم که وضعیت دامداران و مرغداران چطور است؟ وی درباره نقاط ضعف و قوت سامانه بازار گاه گفت: سامانه بازار گاه بزرگ‌ترین مصیبتی که وارد کرد، چرخه تامین مالی واردکننده و در عین حال خریدار را از بین برد، چراکه یک سری لایه‌های میانی بودند که آنها در خرید و فروش حضور داشتند و با حذف آنها، شرایط دچار بحران شد. شالچیان در ادامه افزود: اگر از طریق سامانه بازار گاه به دنبال رصد

یک کارشناس کشاورزی گفت: بعد از اصلاح نظام یارانه و واردات با ارز نیما، قیمت‌گذاری دستوری معنایی ندارد. امیر شالچیان، کارشناس کشاورزی در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات درباره وضعیت تامین نهاده‌های دامی اظهار کرد: بعد از اصلاح سیاست‌های نظام یارانه به یکباره سرمایه مورد نیاز برای تامین نهاده‌های دامی، ۵ تا ۶ برابر افزایش یافت که این حجم سرمایه در گردش واردکنندگان و تولیدکنندگان را با چالش‌های زیادی روبه‌رو کرده است. وی افزود: بنابر آمار سال گذشته تا آبان با وجود واردات ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن جو، تولیدکنندگان مشکلاتی در تامین داشتند، در حالی که امسال در مجموع ۶۰۰ هزار تن جو وارد شده، اما به وفور نهاده موجود است که این امر از یک سو بیانگر کشتار دام‌های مولد یا صادرات آن و از سوی دیگر، کاهش قدرت خرید خانوار است.

شالچیان با اشاره به اینکه اصلاحات ارزی در بحث تولید دام سبک و سنگین و مرغ بحران ایجاد کرده، بیان کرد: افزایش قیمت محصولات لبنی، گوشت و مرغ بر کاهش مصرف به‌واسطه عدم توان قدرت خرید خانوار اثر گذاشته است. این کارشناس کشاورزی درباره اینکه بعد از حذف ارز ترجیحی ضرورتی بر قیمت‌گذاری وجود دارد یا خیر، بیان کرد: قیمت‌گذاری دستوری و سامانه بازار گاه ۲ مبحث جدا از یکدیگر است که چرخش نقدینگی را دچار مشکل

“

قیمت‌گذاری دستوری و سامانه بازار گاه ۲ مبحث جدا از یکدیگر است که چرخش نقدینگی را دچار مشکل کرده‌اند که با این وجود قیمت‌گذاری دستوری معنا ندارد

“

استفاده ابزاری از سامانه بازارگاه

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن گفت: اگر قرار است پیش فروش در سامانه بازارگاه انجام شود، این امر برای بخش خصوصی به منظور رقابت پذیری باید آزاد شود.

حمیدرضا کاشانی در گفت و گو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به وضعیت تامین و توزیع نهاده‌های دامی پس از اصلاح نظام یارانه اظهار کرد: بعد از حذف ارز ترجیحی، مرغداران در مدت زمان ۴ تا ۵ ماه در بحث تامین و توزیع نهاده‌های دامی مشکلی نداشتند به طوری که خرید نهاده ۲ تا ۳ ماه خود را از طریق سامانه بازارگاه انجام می‌دادند.

وی افزود: مدتی است که وزارت جهاد برای سامانه بازارگاه محدودیت ایجاد کرده و مرغداران تنها برای یک ماه می‌توانند نهاده مورد نیاز خود را خریداری کنند که این امر منجر به افزایش قیمت نهاده دامی در بازار آزاد شده، چراکه به دلیل شرایط نامساعد حمل و نقل، پس از خرید نهاده از سامانه بازارگاه تا ارسال نهاده به دست مرغدار یک ماه طول می‌کشد.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن با اشاره به اینکه تامین نهاده تا حدودی برای مرغداران دشوار شده، بیان کرد: طی نامه‌ای به وزارت جهاد تقاضا کردیم محدودیت از سامانه بازارگاه برداشته شود تا مرغداران به سهولت بتوانند خرید را انجام دهند. کاشانی ادامه داد: در یک تا ۲ ماه اخیر حمل و نقل نهاده‌های دامی وضعیت مساعدی نداشته و افزایش قیمت هزینه‌های حمل و نقل، مدت زمان تامین و توزیع نهاده نسبت به قبل را بیشتر کرده است.

دولت در مردمی سازی یارانه به وعده‌های خود عمل نکرد

وی با اشاره به پیامدهای اصلاح نظام یارانه برای تولیدکنندگان گفت: بنابر برنامه‌ای که به دولت پیشنهاد داده بودیم، نباید حذف ارز ترجیحی تبعات سنگینی روی دوش فعالان صنعت دام و طیور می‌گذاشت، اما از ۲۱ اردیبهشت سال جاری با موضوع اصلاح نظام یارانه، فشار سنگینی بر صنعت طیور وارد شد. این شرایط برای تولیدکنندگان به گونه‌ای سخت بود که با هیچ دوران بحرانی این صنعت قابل مقایسه نیست. رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن، بالا بودن حجم نقدینگی و سرمایه در گردش مورد نیاز برای ادامه فعالیت اقتصادی را از مشکلات جدی فعالان صنعت دام و طیور اعلام کرد و افزود: پس از اصلاح نظام یارانه، قیمت مواد اولیه به یکباره ۵ تا ۶ برابر افزایش یافت و مرغداران در تامین مواد اولیه، جوجه، نهاده‌های دامی و... دچار مشکل شدند و از سویی کاهش مصرف ناشی از افزایش قیمت تمام شده و به طبع نرخ نهایی کالا، فشار مضاعف بر تولیدکننده وارد کرد. این مقام مسئول درباره وضعیت تولید تخم مرغ نیز ادامه داد: روند تولید تخم مرغ ۲ ساله است و مرغدار ناچار است با هر شرایطی به تولید ادامه دهد تا دوره تولید به پایان برسد؛ بنابراین فشار سنگینی بر مرغدار وارد می‌شود بی‌آنکه دولت حمایتی کرده باشد. وی با اشاره به اینکه دولت در بحث مردمی سازی یارانه‌ها به هیچ‌یک از وعده‌های خود عمل نکرده است، بیان کرد: با وجود آنکه دولت وعده حمایت از تولید را داده بود، اما هیچ‌کدام را انجام ندادند. این در حالی است که اگر ۵ تا ۱۰ درصد از درآمد ناشی از آزادسازی ارز را برای صنعت هزینه کرده بود، تولیدکنندگان برای حفظ واحد تولید خود مشکلی نداشتند. کاشانی با انتقاد از عملکرد بانک‌ها در ۲ ماه گذشته گفت: بانک‌های دولتی و خصوصی در ماه‌های اخیر تخصیص وام را روی تولیدکنندگان بستند، حتی وام‌های تکلیفی هم با تاخیر پرداخت می‌کنند که این امر موجب گلابه‌مندی تولیدکنندگان شد، چراکه با وجود گرفتاری فراوان مجبور هستند با سرمایه خودشان به تولید ادامه دهند.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن درباره اقدامات حمایتی دولت بعد از اصلاح نظام یارانه از تولیدکنندگان گفت: پس از مردمی سازی یارانه‌ها، قرار بود خرید تضمینی به نرخ

واقعی انجام شود، این در حالی است که خرید تضمینی با وجود مقدار محدود با قیمت بسیار کمی از مرغدار انجام شده و حتی وجه آن هم با تاخیر پرداخت می‌شود. همچنین قرار بود دولت از نظر تامین نقدینگی، صنعت را حمایت کند که متأسفانه فقط ۲۰ تا ۳۰ درصد تولیدکنندگان مشمول حمایت شدند.

به گفته رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن، بعد از اصلاح نظام یارانه قرار بود مشوق صادراتی و تامین و توزیع نهاده به صورت مدت‌دار در اختیار مرغدار قرار گیرد و از طرفی کالا برگ به منظور جلوگیری از اثر سوء این جراحی اقتصادی بر مرغ و تخم مرغ به مصرف‌کننده پرداخت شود که متأسفانه هیچ‌یک از این وعده‌ها تا به امروز عملیاتی نشده است.

سامانه بازارگاه به بخش خصوصی واگذار شود

کاشانی با اشاره به تاثیر ایجاد سامانه بازارگاه بر تسهیل فرآیند توزیع نهاده‌های دامی، عنوان کرد: بازارگاه صرفاً یک سامانه است که با عملکرد درست می‌تواند به فرآیند شفافیت کمک کند. بدون تردید ایجاد سامانه به خودی خود نمی‌تواند نیاز واحدهای تولیدی به مواد اولیه را تامین کند و باید شرایط برای آن گروه از بازرگانی که برای تامین کالای اساسی به کمک دولت آمده‌اند، مهیا شود تا آنها بتوانند با تامین به موقع کالای مورد نیاز کشور به بخش تولید و مصرف کمک کنند. رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن با بیان اینکه سامانه بازارگاه تابلویی برای خرید و فروش و در عین حال شفاف است، گفت: اگر دولت مسیر واردات نهاده را تسهیل کند و در کار بخش خصوصی دخالت نکند، سامانه بازارگاه به سبب ایجاد شفافیت و نظارت خوب است، اما در شرایط کنونی که این سامانه در اختیار دولت است، از آن در جهت منافع دولتی استفاده می‌شود. وی در واکنش به سیاست پیش خرید نهاده دامی در سامانه بازارگاه بیان کرد: با وجود آنکه بخش خصوصی در سامانه بازارگاه نمی‌تواند پیش فروش انجام دهد، اما از پشتیبانی امور دام تا ۵ ماه امکان پیش خرید وجود دارد که این امر به منزله ایجاد امتیاز برای دولتی‌ها در سامانه بازارگاه است، زیرا اگر قرار است پیش فروش انجام شود باید این شرایط برای همه آزاد باشد تا رقابت‌پذیری حفظ شود.

کاشانی درباره اینکه آیا پس از اصلاح سیاست ارزی لازم است تا خرید و فروش نهاده دامی از طریق سامانه بازارگاه صورت بگیرد، خاطرنشان کرد: سامانه بازارگاه، کپی برداری از سامانه‌های خارجی است و در همه دنیا نیز این گونه است، اما مسئله‌ای که درباره عملکرد سامانه بازارگاه در ایران وجود دارد این است که دولت نباید در عملکرد این سامانه دخالت داشته باشد و تنها مسیر توزیع نهاده از مبدأ تا مقصد را برای نهادهای نظارتی شفاف کند. همچنین فعالیت سامانه بازارگاه برای مردم نیز مشخص می‌کند ذرت، جو و سویا از کدام بندر و کشور آمده و کجا مصرف می‌شود. وی بر واگذاری فرآیند توزیع نهاده دامی به بخش خصوصی تاکید کرد و گفت: دولت باید تنها تسهیل‌کننده مسیر واردات کالا به کشور باشد و توزیع آن را به بخش خصوصی واگذار کند. بدون شک فعالان بخش خصوصی پس از تحویل گرفتن فرآیند توزیع می‌توانند سهیل‌ترین، کوتاه‌ترین و کم‌هزینه‌ترین شیوه برای رساندن کالای اساسی به بازار را پیدا کنند.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن با اشاره به اینکه پیش خرید نهاده مازاد از پشتیبانی امور دام در سامانه بازارگاه حالت رقابت‌پذیری را از بین می‌برد، تصریح کرد: ما طی نامه‌ای به وزیر جهاد کشاورزی اعتراض خود را در این باره اعلام کرده‌ایم. پیشنهاد ما این است که اگر قرار بر توزیع نهاده دامی به صورت پیش خرید است، این موضوع برای بخش خصوصی هم باید آزاد باشد تا شرکت‌های واردکننده که اعتبار دارند، بتوانند از طریق پیش فروش این کار را انجام دهند و این موضوع صرفاً به شرکت‌های دولتی محدود نشود. بدون تردید اتخاذ چنین امتیازی برای شرکت‌های دولتی به صلاح نیست و رقابت‌پذیری را از بازار می‌گیرد.

رانت ۱۰۰ درصدی در توزیع نهاده‌های دامی

رئیس شورای تامین‌کنندگان دام کشور گفت: در توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه، مجموعه‌ای از امضاهای طلایی وجود دارد.

منصور پوریان در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات اظهار کرد: در حال حاضر توزیع نهاده دامی آزاد است و چیزی به اسم توزیع نهاده دولتی نیست. هرچند بعد از آزادسازی قیمت قرار بود بخشی از واردات نهاده پشتیبانی امور دام در تهاتر با دام انجام شود، اما طرح موفق نبود. وی افزود: طرح تهاتر نهاده با دام، تنها برای دامداری‌های بزرگ و شیری مناسب است اما برای دامداری‌های متوسط و کوچک که امکان این کار را ندارند، موجب گران‌تر شدن قیمت نهاده‌های دامی شده و تبعات آن با بالا رفتن قیمت گوشت و مرغ محصولات لبنی هود را نشان می‌دهد. رئیس شورای تامین‌کنندگان دام کشور ادامه داد: به هر حال نباید فراموش کرد که حجم زیادی از تولید دام و گوشت کشور مربوط به دامداری‌های سنتی و سبک است که آنها با موضوعات سامانه بازارگاه آشنایی ندارند و تنها دامداری‌های بزرگ به بازارگاه ورود کرده‌اند و از این طریق نهاده به آنها توزیع شده است. این مقام مسئول صنفی تصریح کرد: در شرایط فعلی، قیمت نهاده دامی در سامانه بازارگاه با بازار آزاد تفاوتی ندارد، اما از لحاظ قیمتی پس از آزادسازی و حذف ارز، قیمت نهاده نسبت به قبل، ۶ برابر افزایش یافته و بدین ترتیب هزینه تمام شده تولید گوشت و مرغ نیز چند برابر شده که در نهایت این امر منجر به نوسانات محصولات پروتئینی و کاهش سرانه مصرف شده‌است. پوریان درباره تاثیر ایجاد سامانه بازارگاه در تامین نهاده برای دام‌ها، گفت: ایجاد سامانه بازارگاه تنها در دامداری‌های بزرگ شیری اثرگذار بوده و در روند تامین نهاده برای گوسفند و گوساله تاثیری نداشته است. رئیس شورا تامین‌کنندگان دام کشور درباره وجود امضاهای طلایی در توزیع نهاده‌های دامی، اظهار کرد: در بحث توزیع نهاده‌های دامی، ۱۰۰ درصد رانت وجود دارد و باید این نکته را گفت که اقتصاد صنعت دام رفاقتی است تا رقابتی؛ بنابراین همین موضوع سبب شده مجموعه‌ای از امضاهای طلایی شکل بگیرد که همین معضل بزرگ، اقتصاد دام و گوشت کشور را گرفتار کرده است. این مسئول صنفی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه در گزارش مشترک کسب و کار شریف با اتاق تهران به تداوم رانت و فساد در توزیع نهاده‌های دامی پس از اجرای بازارگاه تاکید شده، دلیل این امر چیست، اظهار کرد: واگذاری توزیع نهاده‌های دامی به اتحادیه‌ها و تعاونی منجر به بروز مشکلاتی در صنعت دام شده، چراکه برخی دامداران نمی‌توانند به‌طور مستقیم در سامانه بازارگاه ثبت‌نام کنند که بر این اساس، بخش اعظم نهاده توسط بخشی از اتحادیه‌ها در اختیار دامداران خارج از لیست قرار می‌گیرد. رئیس شورای تامین‌کنندگان دام کشور در واکنش به سوالی مبنی بر اینکه آیا نهاده‌های نظارتی برای جلوگیری از توزیع رانت نهاده در سامانه بازارگاه می‌توانند اقدامات موثری انجام دهند یا خیر، تصریح کرد: با توجه به وجود گستردگی حوزه دام و طیور، نهاده‌های نظارتی چقدر می‌توانند جلوی تخلفات را بگیرند؟! پوریان یادآور شد: بدون شک در فرآیند تخصیص ارز ترجیحی به واردات نهاده‌های دامی، همواره مشکلاتی وجود داشته تا جایی که برخی شرکت‌ها همانند شرکتی که در ماه‌های اخیر انتقادات زیادی به آن وارد بود، از بخش اعظمی از دامداری‌ها برای خرید نهاده پول دریافت کردند، در حالی که نهاده‌ای در کار نبود. رئیس شورا تامین‌کنندگان دام کشور خاطر نشان کرد: با توجه به مشکلات اخیر که در بازار از سوی شرکت فوق‌الذکر ایجاد شد می‌توان گفت فعالیت سامانه بازارگاه مشکلاتی از قبیل رانت، امضاهای طلایی و توزیع اشکال دار نهاده دامی را به دنبال داشته است.

واگذاری توزیع نهاده‌های دامی به اتحادیه‌ها و تعاونی منجر به بروز مشکلاتی در صنعت دام شده، چراکه برخی دامداران نمی‌توانند به‌طور مستقیم در سامانه بازارگاه ثبت‌نام کنند

توزیع حلقه جدانشدنی از زنجیره تولید

محسن حافظ، رئیس انجمن تامین کنندگان عمده نهاده‌های دامی: فعالیت صنف توزیع کنندگان عمده نهاده‌های دام و طیور در ایران، همزمان با آغاز به کار مرغداری و دامداری صنعتی، به بیش از ۵۰ سال گذشته بازمی‌گردد. این صنف روزهای نخست فعالیت خود را از میدان امین‌السلطان به صورت انبارداری آغاز کرد و همزمان با رشد صنعت دام و طیور، صنف توزیع کنندگان نیز دامنه فعالیت‌های خود را بیش‌ازپیش گسترش دادند.

با محدود شدن منابع ارزی دولت و تخصیص ارز ترجیحی برای واردات نهاده‌های دامی به کشور، شاهد اتخاذ تصمیمی مبنی بر توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه بودیم که این سامانه توسط بخش آئی تی بانک کشاورزی و به‌واسطه قرارداد این بانک با وزارت جهاد کشاورزی وارد فاز اجرایی شد. با شروع فعالیت سامانه بازارگاه برای گام اول، کنجاله سویا و بعد از آن، ذرت برای توزیع بارگذاری شد.

متأسفانه یکی از ایرادات اجرای طرح سامانه بازارگاه این بود که سامانه‌ای برای فعالان اقتصادی بدون پشتوانه تجربه صنفی ایجاد و همین امر موجب شد مراجعان به این سامانه با مشکلات زیادی دست به گریبان باشند، اما پس از مدتی بخشی از مشکلات به‌واسطه کمک فعالان صنفی حوزه توزیع برطرف شد. نکته حائز اهمیت این است که پس از رفع باگ‌های سامانه توسط انجمن توزیع‌کنندگان، شاهد اتخاذ تصمیماتی مبنی بر کوتاه کردن دست توزیع‌کنندگان از فعالیت در سامانه بازارگاه بودیم. به همین دلیل مقرر شد نهاده‌های دامی به‌طور مستقیم توسط واردکنندگان در اختیار مصرف‌کنندگان که همان تولیدی‌های فعال در صنعت دام و طیور بودند، قرار بگیرد.

۳۰ هزار واحد در صنعت دام و طیور فعالیت می‌کردند، اما با توجه به اینکه امکانات لجستیکی کافی در اختیار واردکنندگان برای توزیع نهاده‌های دامی نبود، در این فرآیند مشکلاتی ایجاد شد.

روند توزیع نهاده‌های دامی به‌واسطه واردکنندگان تا زمانی ادامه داشت که دولت تصمیم گرفت ارز ترجیحی برای واردات نهاده‌های دامی را به ارز نیمایی تبدیل کند و تغییر مبنای نرخ ارز برای واردات بستر بازگشت توزیع‌کنندگان به فرآیند رساندن کالا به تولیدکنندگان را مهیا کرد. بر کسی پوشیده نیست که تغییر یکباره نرخ ارز از ترجیحی به نیمایی و ۶ برابر شدن قیمت‌ها برای تولیدکنندگان، چالش تامین نقدینگی را ایجاد می‌کرد، به همین دلیل وزارت جهاد کشاورزی برای عبور از این معضل از طریق رایزنی با انجمن توزیع‌کنندگان بر این شدند تا توزیع‌کنندگان برای از میان بردن شکاف نقدینگی وارد عمل شوند. با توجه به اینکه تامین نقدینگی برای تولیدکنندگان کاری ملی بود، ما در انجمن تلاش کردیم برای جلوگیری از تحمیل فشارهای مضاعف به تولیدکنندگان وارد عمل شویم و کمک کنیم تا بحران تبدیل نرخ ارز کمترین صدمه را به صنعت دام و طیور وارد کند. فرازوفرودهایی در بازار و روند فعالیت انجمن ایجاد شد، اما با پشت سر گذاشتن شرایط گذشته امروز شاهد این امر هستیم که انجمن توزیع‌کنندگان عمده نهاده‌های دامی به عضویت بسیاری از تشکل‌های بزرگ از جمله فدراسیون طیور و سازمان تعاون روستایی درآمده و به شعار «توزیع حلقه جدانشدنی زنجیره تولید» در بازار نهاده‌های دامی نقش‌آفرینی می‌کند. در حال حاضر نیاز به فعالیت توزیع‌کنندگان در کشور به‌شدت احساس می‌شود، زیرا این بخش از فعالان اقتصادی علاوه بر تامین نقدینگی برای واحدهای تولیدی و کمک به ماندگاری آنها در بازار می‌توانند با پیگیری و رصد توزیع کالا به تامین به‌موقع نهاده برای واحدهای تولیدی کمک کنند. متأسفانه فعالیت توزیع‌کنندگان عمده نهاده‌های دامی به‌دلیل نداشتن تشکلی واحد سال‌ها مهجور مانده، اما با شروع به فعالیت انجمن توزیع‌کنندگان عمده نهاده‌های دامی با ۱۴۰ عضو حقوقی فعال در سراسر کشور شاهد این امر هستیم که توزیع‌کنندگان عمده نهاده‌های دامی می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های کلان در بازار بزرگ نهاده‌های دامی نقش‌آفرینی کنند.

وعده‌ها پس از اصلاح نظام یارانه محقق نشد

□ **وعده‌های وزارت جهاد بعد از اصلاح نظام یارانه روی زمین ماند** مدیرعامل اتحادیه دام سبک با انتقاد از عدم تحقق وعده‌های وزارت جهاد بعد از اصلاح نظام یارانه، گفت: با وجود آنکه مسئولان وزارت جهاد قبل از حذف ارز ترجیحی در جلسه با تشکل‌ها و اتحادیه‌ها وعده‌های متعددی دادند تا تشکل‌ها نسبت به اصلاح نظام یارانه به سبب مفاسد زیاد این حوزه موافقت کردند، اما بعد از حذف ارز قول‌ها اجرا نشد و در صورت تحقق، ناقص انجام شد. به‌عنوان مثال، تسهیلاتی که قرار بود از طریق دامدار کارت پرداخت شود به همه دامداران تعلق نگرفت یا به آنهایی هم که تعلق گرفت نصف این رقم پرداخت شد، همچنین قرار بود نهاده مدت‌دار در اختیار دامدار و مرغدار قرار بگیرد و قیمت‌گذاری دستوری هم حذف شود که متأسفانه هیچ‌یک از وعده‌ها عملیاتی و محقق نشد. وی ادامه داد: پرداخت کالابریگ الکترونیکی، از دیگر وعده‌های حذف ارز ترجیحی بود که متأسفانه این اتفاق نیفتاد و اخیراً هم وزیر کار اعلام کرده کالابریگ اختیاری است و مردم خود می‌توانند انتخاب کنند که کالابریگ داشته باشند یا یارانه نقدی. براین اساس هیچ‌یک از سیاست‌های حمایتی اجرا نشد و تنها در حد وعده باقی ماند. مدیرعامل اتحادیه دام سبک با انتقاد از سیاست حمایتی تهاتر نهاده با دام، بیان کرد: بعد از اصلاح نظام یارانه، شرکت پشتیبانی امور دام اعلام کرد که آمادگی تهاتر پول گوشت دامداران با نهاده را دارد. در آن مقطع، قیمت نهاده پشتیبانی ۱۰ هزار و ۷۰۰ تومان بود که در مقایسه با بازار بالاتر بود، اما اکنون با وجود تاخیر چندماهه در پرداخت پول دامداران، اما مجدد قیمت نهاده تهاتری را افزایش دادند که نمی‌دانیم این چه حمایتی است؟ در صورتی که طبق قرارداد ۲ ماه بعد از خرید باید پول دامدار پرداخت می‌شد، اما اکنون با وجود آنکه چندماه پول دامدار را نگه داشتند، این موضوع را مطرح می‌کنند. این فعال بخش خصوصی، اذعان کرد: در قانون بهبود محیط کسب‌وکار به صراحت اعلام شده اگر نهاد دولتی می‌خواهد در حوزه کسب‌وکار تغییراتی ایجاد کند، مسئله را با تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط، اتاق بازرگانی و تعاون در اختیار بگذارد و نظر تشکل‌ها را در تصمیم‌گیری لحاظ کند، همچنین بنابر ۲ بخشنامه معاونت ریاست جمهور در اردیبهشت و شهریور بر این قانون تاکید شد، اما شاهدیم که در بسیاری از موارد تصمیماتی به فعالان ابلاغ می‌شود که مغایر قانون و ابلاغ این ۲ بخشنامه است.

□ **تولیدکنندگان استقبال از طرح پیش خرید نهاده نمی‌کنند** وی در واکنش به سیاست پیش‌خرید نهاده یا خرید نهاده مازاد از سوی پشتیبانی امور دام، تصریح کرد: در حال حاضر قیمت هر کیلوگرم جو خارجی در بازارگاه حدود ۱۰ هزار تومان است، در حالی که نرخ مصوب پشتیبانی امور دام ۱۲ هزار و ۳۰۰ تومان است که با وجود فراوانی کالا و ارزان بودن قیمت بازار نسبت به بازارگاه، پیش‌خرید معنا ندارد. اگر با پیش‌خرید نهاده با قیمت ارزان‌تر در اختیار مرغدار یا دامدار قرار می‌گرفت، در آن صورت استقبال برای خرید بود.

مدیرعامل اتحادیه دام سبک گفت: با توجه به فراوانی نهاده دامی و عرضه کمتر از نرخ مصوب، قیمت‌گذاری دستوری معنایی ندارد. افشین صدرادرس، مدیرعامل اتحادیه دام سبک در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به ضرورت تامین نهاده دامی از بازار خارج اظهار کرد: در حال حاضر، مقدار محدودی ذرت موردنیاز به سبب آبر بودن در داخل تولید می‌شود، چراکه دیگر محصولات همچون گندم اولویت است. بر این اساس تولید ذرت اولویت نیست و قطعاً از مبادی خارج باید تامین شود. وی با اشاره به اینکه ۶۰ تا ۷۰ درصد جو موردنیاز از داخل تامین می‌شود، افزود: با توجه به آنکه اولویت نخست ما زراعت گندم است؛ بنابراین کسری نیاز جو را از خارج وارد می‌کنیم. صدرادرس ادامه داد: برای کاهش وابستگی به مبادی خارج راهکار این است که به سمت وسوی محصولات مقاوم به شوری زمین که نیاز آبی کمتری دارند، برویم. وعده‌های سامانه بازارگاه محقق نشد / سامانه بازارگاه در فرآیند تسهیل نهاده‌های دامی اثری نداشت مدیرعامل اتحادیه دام سبک درباره نقاط ضعف و قوت سامانه بازارگاه گفت: از نظر من سامانه بازارگاه، نقطه قوتی برای بازار دام ندارد؛ بنابراین از همان ابتدای فعالیت سامانه بازارگاه در سال ۹۸ به‌دلیل گوناگون حقوقی، قانونی و اجرایی با این سامانه مخالفت کردیم و تجربه ۲ ساله سامانه بازارگاه نشان می‌دهد اعتراض بر کارکرد سامانه بازارگاه بجا بود. وی در ادامه افزود: یکی از مهم‌ترین دلایلی که سامانه بازارگاه به لحاظ عملیاتی مشکل داشت، این بود که بخشی از نقدینگی اتحادیه‌ها که متعلق به تولیدکنندگان است، از دسترسی اعضا خارج شود، این در حالی است که در گذشته در بازار سنتی نهاده به‌راحتی در اختیار اعضا قرار می‌گرفت. صدرادرس با انتقاد از محقق نشدن وعده سامانه بازارگاه گفت: با وجود آنکه وعده داده بودند که نهاده اعتباری در بازارگاه قرار دهند، اما این وعده تا آخر عملیاتی نشد. از سویی هم این سامانه موانع قانونی داشت به‌طوری که با قانون بهبود محیط کسب‌وکار و قانون تجارت الکترونیک در تناقض بود. مدیرعامل اتحادیه دام سبک با تاکید بر تناقض سامانه بازارگاه با قانونی مدنی کشور، افزود: در موضوع آریو تجارت تمامی تولیدکنندگان که پول خود را از طریق سامانه پرداخت کردند، نتوانستند از لحاظ حقوقی حقشان را بگیرند و با وجود پرداخت وجه نهاده به‌طور کامل، افراد ناگزیر به پرداخت دوباره وجه شدند. در حالی که به لحاظ قانونی و شرعی وقتی وجهی به‌طور کامل پرداخت می‌شود، مال متعلق به آن فرد است. صدرادرس ادامه داد: سامانه بازارگاه در دور جدید فعالیت خود با وجود حذف ارز ترجیحی، قرار بود هیچ مانعی برای خریدوفروش نهاده ایجاد نکند، اما اکنون این سامانه مشکلاتی ایجاد کرده که نظام سهمیه‌بندی را می‌توان نام برد.

اظهار کرد: براساس وعده مسئولان و بررسی بازار برای واردات نهاده با ارز نیما محدودیتی وجود ندارد و اکنون واردکنندگان به سهولت وارد می‌کنند و همواره نهاده زیرنرخ مصوب در بازار عرضه می‌شود که با این وجود، جای این سوال مطرح است که سیستم سهمیه‌بندی به چه معناست؟

صنعت طیور در هزارتوی تأمین و توزیع نهاده‌های دامی

سیدفرزاد طلاکش، دبیر کل فدراسیون طیور ایران

طرح موضوع:

در حالی که در مبانی تهیه بودجه ۱۴۰۱ به اهداف حمایت از تولید داخلی، بهبود درآمد کشاورزان، تأمین کالاهای اساسی و ارتقای امنیت غذایی، جلوگیری از افزایش قیمت‌ها و ثبات در بازار اشاره شده، اما تغییر مبنای نرخ تأمین ارز کالاهای اساسی و افزایش حدود ۶ برابری آن و حذف یارانه‌های انرژی در برخی رشته فعالیت‌ها خود به‌طور شفاف و صریح، زمینه افزایش قیمت‌ها را فراهم و در نتیجه تحقق سایر اهداف را نیز با چالش مواجه کرده است. در حالی که دولت با حذف ارز ترجیحی به دنبال کاهش شکاف کسری بودجه و به دنبال آن، جلوگیری از افزایش تورم ناشی از راه‌های تأمین کسری بودجه بود، اما با تقویت قدرت خرید مصرف‌کنندگان با اعمال پرداخت یارانه نقدی و معیشتی از یک سو و عدم توجه به توان و قدرت تأمین‌کنندگان نهاده‌ها و کالاهای مربوط به زنجیره نهاده‌های مذکور و به‌ویژه مرغداران از سوی دیگر، در عمل باعث شکاف عرضه و تقاضا و به تبع آن، رشد قیمت‌ها در گروه کالاهای مربوطه شده و عملاً تولید گوشت مرغ به دلیل عدم توجه اقتصادی مصرف، تا بیش از ۳۰ درصد کاهش یافت.

الف - تأمین نهاده:

در ۴ ماه گذشته به دلیل تغییر نرخ ارز نهاده‌های اصلی خوراک مرغ از ۲۲ اردیبهشت ماه جاری و نیاز شدید به نقدینگی ۶ برابری مرغداران، مشکلات ناشی از مبالغ بلوکه‌شده بابت مطالبات نهاده‌ای ۲ ماه فروردین و اردیبهشت مرغداران از محل ارز ترجیحی که هنوز نیز مقداری از آن باقیمانده و مورد مطالبه مرغداران است، ضعف شدید در اجرا و تحقق حمایت‌های پیش‌بینی‌شده متناسب با نیاز واقعی مرغداران، چالش‌های حاصل از نحوه توزیع نهاده در سامانه بازارگاه و سهم بالای واردات نهاده توسط پشتیبانی امور دام و مشکلات ناشی از محدودیت‌های این نهاد برای رقابت با بخش خصوصی، واردکننده نهاده، نه تنها مرغداران را با مشکلات جدی مواجه کرده و به دلیل اشتباهات عدیده در روند خرید به قیمت حداقل مشابه رقیب خصوصی داخلی، مشکلات و خسارات ناشی از طولانی شدن زمان ترخیص و کاهش قابل توجه کیفیت نهاده مورد عرضه، باعث هدررفت سرمایه ملی شده، بلکه تحمیل‌های ناصواب و غیرقانونی را هم پرورش مرغداران کشور بارگذاری کرده که همواره مورد شکایت آنهاست. ادامه این سیاست اشتباه و بی‌برنامگی در نحوه تأمین نهاده باعث ایجاد یک دوگانگی غیرموجه نزد مرغداران شده و پلانتکلیفی شدید آنها برای هرگونه تصمیم برای ادامه فعالیت تولید یا شروع دوره تولید بعدی شده و به دلیل ادامه اوضاع نابسامان توزیع

نهاده بدون ارائه راهکاری اطمینان‌بخش برای تأمین نقدینگی مورد نیاز و زبان بسیار زیاد فروش گوشت مرغ و تخم‌مرغ به مدت طولانی تا به امروز، باعث کاهش شدید جوجه‌ریزی یا حذف قابل توجه مرغان تخم‌گذار حتی با سن کمتر از سن اقتصادی مرغ (۹۰ هفته) شده و تا کنون هیچ راهکار اطمینان‌بخشی برای آینده ارائه نشده است.

ب - توزیع نهاده:

گرچه با گذشت زمان از راه‌اندازی سامانه بازارگاه مهم‌ترین اشکالات آن برطرف شده، اما به دلیل راهبری این سامانه توسط دولت با وجود آزادسازی نرخ ارز، همواره دخالت‌های برهم‌زننده و مشکل‌آفرین دولت که گاه غیرقانونی هم هست، باعث نگرانی مرغداران شده و اختیار آنها را برای کاهش هزینه‌ها در قبال بازار آشفته مصرف محصولات سلب می‌کند که از جمله آنها الزام غیرقانونی به خرید اجباری ۸۰ درصد سهمیه مرغدار از محل نهاده‌های پشتیبانی امور دام در بازارگاه است. از سوی دیگر، افزایش افسارگسیخته نرخ کرایه‌های حمل نهاده‌ها با مشکلات جدی تأمین تریلرهای حمل در مواقع ضروری و گاه توأمان هردو مشکل و پلانتکلیفی متولیان دولتی در ساماندهی این بخش که تأثیر مهمی در انتقال نهاده از بندر به مرغداری‌ها دارد، همواره مرغداران را برای اطمینان از سامان امور با هدف تضمینی در راستای ادامه روند جوجه‌ریزی و تولید محصولات طیور با چالش جدی همراه کرده که امید است به آن توجه ویژه‌ای داده شده و تدبیر لازم برای آن اندیشیده شود.

ج - کیفیت نهاده:

یکی از دیگر مشکلات موجود در فرآیند مرغداری کشور، تأمین نهاده مطلوب و باکیفیت است که در این زمینه سامانه بازارگاه راه‌حلی را ارائه نمی‌کند و مرغداران نیز که گاهی با نهاده تحویلی بسیار بی‌کیفیت و گاه فاسد روبه‌رو می‌شوند، جز تحمل خسارت آن چاره‌ای ندارند. در این زمینه، یکی از مشکلات مشخص را می‌توان به تولید کنجاله سویای داخلی ارتباط داد که به دلیل تکنولوژی کهنه مورداستفاده در کارخانجات روغن‌کشی داخلی، کنجاله حاصله نه تنها از لحاظ ترکیب اسیدآمین‌های با نواقصی همراه است و مشکلات گوارشی و کانی بالیسم در مرغان را تشدید می‌کند، بلکه گاهی میزان پروتئین تام آن نسبت به کنجاله‌های وارداتی به‌طور قابل توجهی پایین‌تر و رطوبت آن بالاتر است که به‌دلیلی است منجر به کاهش هضم خوراک و کاهش بهره‌وری تولید در کلان اقتصاد مرغداری می‌شود و در این راستا لازم است در سیاست تفاوت تعرفه واردات کنجاله در برابر دانه سویا، تجدیدنظر جدی شده و تعرفه واردات کنجاله نیز مشابه دانه به یک درصد تقلیل یابد.

نقش نهاده‌های دامی در بقاء امنیت غذایی

امیررضا بیدگلی، عضو هیات مدیره انجمن طیور:

این روزها حال صنعت دام و طیور خوب نیست! حال کل اقتصاد، جامعه و فرهنگ هم تعریفی ندارد. چه باید کرد؟ چه می‌توان کرد؟ جز اینکه به فردایی سرشار از خرد و معنویت و رفاه مردم و توسعه ایران امیدوار باشیم و برایش تلاش کنیم. و گرچه بی‌گناه است، اما از خدا می‌خواهیم که: «حول حالنا الی احسن الحال» صنعت دام و طیور و آبزیان، وابستگی بنیادین به نهاده‌های خوراک به‌ویژه ذرت و سویا و جو دارد. همگان می‌دانند که با عبور جمعیت جهان از مرز ۹ میلیارد نفر در ۲، ۳ دهه آینده، چه‌بسا لازم باشد به این نهاده‌های ارزشمند برای تغذیه انسان‌ها یا تبدیل به چیزهایی با ارزش افزوده بیشتر نیاز داشته باشیم. پس بسیاری از شرکت‌ها و دولت‌ها در جست‌وجوی راهکارهای نوآورانه برای پیروزی بر چالش‌های آینده هستند. در این نوشتار تلاش می‌کنم مروری فهرست‌وار بر این چالش‌ها و برخی راهکارها داشته باشم. امید که در فرصت‌های دیگر، بتوانم به هر یک از آنها ژرف‌تر بپردازم.

آنچه امروز در میان دانشمندان و فعالان کسب‌وکار صنعت طیور به مباحثه گذاشته می‌شود و در کنفرانس‌ها و

نمایشگاه‌های تخصصی موردنظر و عرضه قرار می‌گیرد را می‌توان در فهرست زیر بیان کرد:

۱- تغییر سهم پروتئین (گوشت) طیور در سبد مصرفی جهانی: به دلایل متعدد و متنوع، در بسیاری از کشورها و با شرایط اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی متفاوت، سهم گوشت، مرغ، گاهی تخم‌مرغ و دیگر انواع پرندگان رو به افزایش است و به نسبت از میزان مصرف گوشت گوسفند و گاو، گوشت خوک و گاه حتی آبزیان کاسته می‌شود.

۲- مقاومت میکروب‌ها به آنتی‌بیوتیک‌ها: استفاده گسترده از آنتی‌بیوتیک‌ها طی ۵۰ سال اخیر- چه در انسان و چه در دیگر گونه‌های جانوری- موجب مقاوم شدن بسیاری از میکروب‌ها به آنتی‌بیوتیک‌ها شده است. همه شرکت‌ها در تکاپوی نوآوری مستمر محصولات طبیعی‌تر بسیار متنوع برای جایگزینی آنتی‌بیوتیک‌ها به‌ویژه آنتی‌بیوتیک‌های محرک رشد هستند.

۳- سلامت دستگاه گوارش: دستگاه گوارش طیور، راکتور تبدیل نهاده غذایی به پروتئین ارزشمند است. آنتی‌بیوتیک‌های محرک رشد، سال‌ها برای بهبود عملکرد آن استفاده شدند. امروزه نیز بسیاری از ترکیبات طبیعی با هدف گرفتن ارتقای سلامت و بهینه‌سازی عملکرد دستگاه گوارش تولید و مصرف می‌شوند. می‌توان قاطعانه گفت که در سال‌های اخیر، هیچ شماره یک مجله ترویجی یا خبرنامه الکترونیکی را نمی‌توان یافت که مطلبی درباره یافته‌های نو (فیزیولوژیک) و راه‌حل‌های نو (تغذیه‌ای-دارویی) برای سلامت دستگاه گوارش نداشته باشد.

۴- نوتراسوتیکال‌ها (Nutraceuticals): موضوعات ۲ و ۳ و همین‌طور دیگر چالش‌های بهبود تولید و بهداشت و پرورش طیور، موجب توسعه مفهوم جدیدی با نام نوتراسوتیکال‌ها شده است. این واژه که از ترکیب Pharmaceutical + Nutrition پدید آمده، به مفهوم استفاده از مواد غذایی با کارکرد شبه‌دارویی/دارویی اشاره می‌کند. باتوجه به آنکه در ۲۰ سال اخیر اولاً تقریباً هیچ مولکول یا ترکیب جدید دارویی اختراع و عرضه نشده (تاکید می‌کنم تقریباً) و ثانیاً جهت‌گیری جهانی به سمت

Global+Local=Glocal را پدید آورد. این مفهوم در نهادهای سیاست‌گذار ملی و منطقه‌ای در حال نشو و نماست و به‌زودی برنامه‌های مرتبط با خود را آشکار خواهد کرد.

۱۱- حذف متان: سال‌هاست با توجه به اثرات مخرب متان در گرمایش زمین و بحران‌های اقلیمی، همگان در جست‌وجوی راهکارهای نو برای حذف یا کاهش تولید متان هستند.

۱۲- رفاه حیوانی: درست است که باید حیوانات را برای تامین پروتئین پرورش دهیم و در آخر به کشتارگاه بفرستیم، اما چگونه می‌توانیم با ملاحظه اخلاقی، در زمان عمر کوتاه و تحت اسارت‌شان، شاخص‌های رفاه زندگی آنها را بهبود بخشیم؟

پایه‌های این مفهوم، مفاهیم و موضوعات اخلاق تولید، تاثیر رفاه حیوانی روی بهبود کیفی محصولات، ارگانیک‌ها و از همه مهم‌تر تغذیه گیاهی (وگان= Vegetarian/Vegan) در زندگی روزمره مردمان وارد شده‌اند. امروزه چه کسی را می‌توان یافت که حذف جوجه‌های مازاد یک روزه، یا حذف جوجه‌های نر نژادهای تخم‌گذار- که امکان تخم‌گذاری ندارند! برایش مهم نباشد؟

۱۳- مقابله پایدار با بیماری‌ها: سال‌هاست با بیماری‌های خاص گونه‌ها، مشترک بین گونه‌ها، مشترک بین انسان و دام‌ها در مبارزه‌ایم. با این حال بیماری‌ها همچنان حضور دارند، تغییر چهره می‌دهند، عوامل ایجادشان (باکتری‌ها، ویروس‌ها و دیگر اجرام) تغییرات ژنتیکی می‌یابند و به روش‌ها و راهکارها و محصولات ما مقاوم می‌شوند. سهم بزرگی از هزینه‌های تولید، هزینه‌های مقابله و مبارزه با بیماری‌هاست.

۱۴- بیماری‌های نوپدید: و در کنار بیماری‌های مرسوم، گاهی بیماری‌های نوپدید- مانند کرونا- رخ می‌دهند که چه در جوامع انسانی و چه در مزارع حیوانی، شرایط کاملاً آشوب و بحران را برای صنعت و بلکه کل محیط اقتصادی پدید می‌آورند.

۱۵- پدیده‌ها و ابزارهای نوین: رابطه صنعت ما با پدیده‌های دنیای دیجیتال، مثلاً اینترنت اشیا، ابزارها و راهکارهای های‌تک (Hi-Tech)، مباحث میان‌رشته‌ای و ... چیست و چگونه تعریف خواهد شد؟ امیدوارم بتوانم در نوشتارهای آتی، به بخشی از این مسائل و مفاهیم، بیشتر و کمی ژرف‌تر بپردازم.

تولید بدون آنتی‌بیوتیک و بدون مواد شیمیایی، ارگانیک و سالم است، نوتراسوتیکال‌ها نقش مهمی در حال و آینده صنعت دارند.

۵- اصلاح مستمر نژادی: در ۵۰ سال اخیر، اصلاح مستمر نژادهای تخم‌گذار و گوشتی، بهره‌وری تولید را به بالاترین حد تصورات رسانده و چه‌بسا که با نتایج خارق‌العاده‌تری هم در سال‌های آینده روبه‌رو شویم. دست‌کم بدون شک می‌توان گفت جهت‌گیری سال‌های آینده به سمت یافتن راه‌حل مشکلات و کاستی‌های ناشی از اصلاح نژادی روی سیستم‌های عضلانی-اسکلتنی، قلب و عروق، کلیه‌ها و کبد خواهد بود.

۶- تولید ارگانیک: گسترش مفهوم و درخواست برای محصولات طبیعی (ارگانیک) و بدون تغییرات مهندسی ژنتیک (GMO-Free/Non-GMO) پدیده‌ای نو در صنعت و بازار طی دهه اخیر است. این مفهوم پایه‌های مفاهیم بالا، پیشران‌های اصلی در راستای تحقیق و تولید هستند و خواهند بود.

۷- کمبود/گرانی پروتئین: افزایش جمعیت جهانی، مسئله دسترسی به پروتئین ارزان و قابل مصرف را به یکی از چالش‌های اصلی تبدیل کرده است. در کنار تغییر ذائقه مصرف/درخواست بازار به سمت پروتئین/گوشت طیور، تصورات درباره پروتئین‌های مصنوعی روزبه‌روز بیشتر به مرز واقعیت نزدیک می‌شوند. در این باره نیز بعداً مفصل‌تر خواهیم نوشت.

۸- سموم قارچی (Mycotoxins): قارچ‌ها همه جا حضور دارند. گاه حضورشان مفید است و گاه خسارت‌زا هستند. پایه‌های مفهوم سلامت گوارش، مسئله مایکوتوکسین‌ها در خوراک دام و طیور نیز در مجلات و کنفرانس‌ها و خبرنامه‌ها و ... حضور دارند.

۹- چرخه کامل: کمبود و گرانی نهاده‌ها، به‌ویژه در بحران‌هایی مانند تجاوز روسیه به اوکراین، مفهوم چرخه کامل را دوباره در برابر فعالان قرار داده است. چه کار کنیم که چیزی از این چرخه مواد غذایی هدر نرود؟ دورریزها و ضایعات را چطور دوباره به چرخه برگردانیم؟ به کدام حلقه؟ و چه تغییراتی را در حلقه‌ها ایجاد کنیم؟ چگونه ملاحظات و مراقبت‌های بهداشتی را در کنار الزامات اقتصادی و مالی قرار دهیم؟

۱۰- گلوکال فارمینگ (Glocal Farming) تجاوز روسیه به اوکراین، برای جهانی که در جست‌وجو و تکاپوی تولید محصولات براساس مزیت رقابتی بود، منجر به تغییر دیدگاه شد. بحران کمبود ذرت و گندم، بخشی از جهان را در معرض گرانی، بخشی دیگر را در لبه قحطی و بخشی دیگر را در مرز نگرانی جدی برای امنیت غذایی‌شان قرار داد و خیلی زود مفهوم Global Farming (کشاورزی جهانی) با مفهوم Local Farming (کشاورزی محلی/ملی) درهم آمیخت و مفهوم جدید

افزایش جمعیت جهانی، مسئله دسترسی به پروتئین ارزان و قابل مصرف را به یکی از چالش‌های اصلی تبدیل کرده است. در کنار تغییر ذائقه مصرف/درخواست بازار به سمت پروتئین/گوشت طیور، تصورات درباره پروتئین‌های مصنوعی روزبه‌روز بیشتر به مرز واقعیت نزدیک می‌شوند

تحلیل وضعیت تولید مرغ و تخم مرغ از جوجه ریزی تا مصرف و راهبردهای موردنظر - آبان ۱۴۰۱

برای خرید مرغ از ۱۳۳ میلیون قطعه در فروردین ماه به حدود ۱۱۰ میلیون در مهرماه رسیده که حاکی از مشکلات جدی مرغداران به ویژه در واحدهای کوچک و کم بضاعت است. همان گونه که قابل مشاهده است، از آنجایی که نظام جوجه ریزی همواره باید منطبق با نیاز بازار مرغداران تنظیم شده و عملیات تولیدی جوجه یکروزه و تولید گوشت مرغ و تخم مرغ، یک بازار رقابتی کامل و برای انجام یک فعالیت اقتصادی سودآور متناسب با تقاضای بازار مصرف آنهاست؛ بنابراین هر گونه بی توجهی به خسارت های سنگین این بخش و مداخله دستوری در آن، به ویژه تعیین تکلیف دولتی برای تعداد جوجه ریزی، یک امر ناپسند بوده و جز بر هم زدن این رقابت کامل در ساختار فعلی حاکم بر مرغداری های موجود، اثر دیگری نخواهد داشت که باید از این امر ناپسند به طور جدی پرهیز شده و عملاً بخش صنفی در کار برنامه ریزی مستقل باشد.

۳- وضعیت تولید و قیمت گوشت مرغ و تخم مرغ در سال ۱۴۰۱:

الف - تخم مرغ:
هزینه تولید تخم مرغ، قیمت فروش در مرغداری و محاسبه زیان صنعت بر اساس تخم مرغ تولیدی در هر ماه برای نیمه نخست سال جاری به شرح جدول ذیل است:
* زیان مرغ تخم گذار در سال جاری تا پایان مهرماه، ۵۶۳۴۵ میلیارد ریال برآورد می شود.

منبع: اتحادیه مرکزی مرغداران میهن
ب- مرغ زنده:
آمار وضعیت تولید گوشت مرغ در ۶ ماه اول سال ۱۴۰۱ به شرح جدول ذیل است که در آن کاهش ماهانه تولید به وضوح به چشم می خورد:

منبع: مرکز آمار ایران
همچنین میانگین ماهانه قیمت فروش مرغ زنده در مرغداری در سال ۱۴۰۱ به شرح ذیل گزارش می شود:
لازم به ذکر است که قیمت حداقلی تمام شده مرغ زنده در واحدهای گوشتی غیر زنجیره (۷۸ درصد تولید گوشت مرغ) بدون محاسبه سود مرغدار در ماه های خرداد تا مهر که بر اساس نرخ تغییر یافته ارز و سایر هزینه های تبعی باید محاسبه شود، معادل هر کیلوگرم ۴۴۰۰۰۰ ریال در نظر گرفته می شود که میزان زیان قابل توجه مرغداران در ماه های اردیبهشت تا شهریور را به خوبی نمایان می کند.

تهدیدات اضافه رخداد شده، علاوه بر تغییر نرخ نهاده های خوراک از خردادماه تا کنون که در محاسبات قیمتی لحاظ نشده و به سرانه زیان مرغدار اضافه شده است:
افزایش قابل توجه قیمت دارو، واکسن، افزودنی های ضروری خوراک، شانه، کارتن، حمل و نقل، هزینه تعمیرات و لوازم مصرفی مرغداری که استهلاک فراوان دارد، نرخ بهره پول در بازار آزاد که مرغدار ناگزیر از آن است.

دلایل پایین بودن نرخ گوشت مرغ و تخم مرغ بیش از حدود متصور با وجود کاهش تولید تا بیش از ۳۰ درصد از خردادماه تا کنون:

۱- کاهش قابل توجه مصرف گوشت مرغ در جامعه؛
۲- تغییر الگوی خرید تخم مرغ از شانه ۳۰ عددی به صورت خرید دانه ای محدود و در نتیجه پس زدن تخم مرغ تولید روز در مرغداری؛

تهیه و تدوین: واحد تحقیق و توسعه فدراسیون طیور ایران:

مقدمه: از آنجایی که در سال ۱۴۰۱ به دلایل گوناگون از جمله افزایش نرخ ارز نهاده ها به میزان ۶ برابر، بی نظمی شدید در تامین نهاده های برای مزارع مرغ مادر و تجاری، قیمت گذاری دستوری و به ویژه ناموزون از نظر انطباق با رفاه اقتصادی مرغدار و مصرف کنندگان، فشار غیر منطقی عوامل نظارتی به مرغدار به جای کنترل بازار در محل خرده فروشی، ادامه واردات مرغ و تخم مرغ با وجود مازاد تولید بسیار زیاد، ضعف هماهنگی در زیربخش های صنفی و دولتی مرتبط و سایر موارد بر هم زنده تعادل تولید و بازار و همچنین مخدوش ساز برای اعتماد زنجیره ارزش صنعت به ادامه یا توسعه فعالیت خود، بخش تولید مرغ و تخم مرغ در گیر چالش های بسیار مهمی شد؛ از این رو نکات تحلیلی و راهبردی مربوط به شرح ذیل به استحضار می رسد و امیدوار است در اتخاذ تصمیمات کلان این حوزه مفید باشد؛

۱- تأمین نهاده
در ۷ ماه گذشته به دلیل،

تغییر نرخ ارز نهاده های اصلی خوراک از ۲۲ اردیبهشت ماه جاری و نیاز شدید به نقدینگی ۶ برابری مرغداران؛
۱-۲- مشکلات ناشی از بی نظمی در توزیع نهاده های مورد نیاز با وجود مبالغه بلو که شده مرغداران در سامانه بازار گاه؛
۱-۳- ضعف شدید در تحقق تسهیلات تعهد شده دولت به مرغداران؛

۱-۴- چالش های حاصل از کیفیت نهاده توزیع شده در سامانه بازار گاه بخصوص کنگاله سو یا حاصل از روغن کشی داخل کشور،

عملایک سردرگمی غیر موجه نزد مرغداران ایجاد شده که منجر به بلا تکلیفی شدید آنها برای هر گونه تصمیم در راستای ادامه فعالیت تولید یا شروع دوره تولید بعدی شده و به دلیل ادامه اوضاع نابسامان توزیع نهاده بدون ارائه راهکاری اطمینان بخش برای تأمین نقدینگی مورد نیاز و زیان بسیار زیاد فروش مرغ و تخم مرغ به مدت طولانی تا به امروز، باعث کاهش قابل توجه جوجه ریزی گوشتی تا حد بیش از ۳۰ درصد نسبت به فروردین ماه و نیز حذف قابل توجه مرغ های تخم گذار حتی با سن کمتر از سن اقتصادی مرغ (۹۰ هفته) شده است.

۲- جوجه ریزی
مرغ تخم گذار تجاری:

به دلیل دخالت یک وجهی، برنامه ریزی تولید بدون تحلیل درست از بازار داخلی و امکان سنجی صادرات تخم مرغ، متأسفانه به صورت بی رویه و بیش از حد متعارف انجام شده که گرچه برای تأمین تخم مرغ کشور از دیدگاه مسئولان مطلوب است، اما پیامد تولید بیش از حد تخم مرغ و زیان ناشی از آن، نگرانی از آینده صنعت تخم گذار را به دنبال خواهد داشت، به ویژه در گله های جوان که نتوانسته اند هزینه های سرمایه گذاری خود را جبران کنند.

۲-۲- مرغ گوشتی:

جوجه ریزی در واحدهای مرغ گوشتی به دلیل عدم اعتماد سازی بخش دولتی در تأمین نهاده، ارائه تسهیلات حمایتی برای نقدینگی جاری و پایین نگه داشتن غیر اصولی قیمت مرغ در مرغداری و مصرف کننده، نگرانی از توزیع مرغ های منجمد وارداتی و خرید تضمینی به بازار مصرف بدون توجه به زیان تولید کننده و عدم تحقق کارت یا کوپن الکترونیک

با توجه به کاهش

قابل توجه مصرف

گوشت مرغ و عدم پیش بینی

خاصی برای جبران مصرف

مردم مشابه سال گذشته،

به نظر می رسد مشکل خاصی

با توجه به ذخایر شرکت

پشتیبانی امور دام در

کشور متصور نباشد

مرغ زنده :

شرح	تعداد	وزن کل زنده	وزن کل کشتار	متوسط وزن زنده	متوسط وزن کشتار	متوسط افت
واحد	قطعه	کیلوگرم	کیلوگرم	کیلوگرم	کیلوگرم	درصد
فروردین	۱۰۵,۵۸۰,۳۳۹	۲۵۶,۶۴۱,۰۰۸	۱۹۷,۰۹۸,۵۲۳	۲,۴۳	۱,۸۷	۲۲,۲
اردیبهشت	۹۹,۲۶۶,۶۷۲	۲۴۰,۱۱۴,۴۵۹	۱۸۴,۷۷۹,۶۰۴	۲,۴۲	۱,۸۶	۲۳,۰
خرداد	۱۰۶,۳۳۶,۱۰۲	۲۵۵,۸۸۹,۹۹۰	۱۹۶,۴۳۹,۶۲۸	۲,۴۱	۱,۸۵	۲۲,۲
تیر	۸۶,۶۹۲,۵۸۰	۲۱۳,۴۷۴,۰۴۵	۱۶۴,۲۶۳,۴۶۰	۲,۴۶	۱,۸۹	۲۳,۱
مرداد	۸۸,۸۰۰,۷۵۹	۲۲۴,۵۰۶,۶۲۰	۱۷۳,۷۱۸,۵۸۱	۲,۵۳	۱,۹۶	۲۲,۶
شهریور	۷۵,۷۷۳,۵۲۰	۱۸۸,۹۹۸,۹۹۳	۱۴۶,۰۷۲,۰۱۵	۲,۴۹	۱,۹۳	۲۲,۷
جمع کل	۵۶۲,۴۴۹,۹۷۲	۱,۳۷۹,۶۲۵,۱۱۵	۱,۰۶۲,۳۷۱,۸۱۱	۲,۴۵	۱,۸۹	۲۳,۰

وضعیت تولید و قیمت گوشت مرغ و تخم مرغ در سال ۱۴۰۱:

ماه	هزینه تمام شده (ریال)	قیمت فروش (ریال)	سود/ زیان (ریال)	میزان تولید تجاری (تن)	زیان صنعت (میلیارد ریال)
فروردین	۲۰۶۵۷۵	۱۹۵۱۷۷	-۱۱۳۹۸	۸۲۸۲۰	-۹۴۴
اردیبهشت	۲۱۰۶۴۵	۲۲۷۵۰۰	+۱۶۸۵۵	۸۴۹۱۳	+۱۴۳۱
خرداد	۴۳۱۱۷۵	۲۷۴۱۵۲	-۱۵۷۰۲۳	۸۷۲۹۹	-۱۳۷۰۸
تیر	۴۴۴۸۵۵	۳۴۰۹۵۵	-۱۰۳۹۰۰	۸۹۹۸۳	-۹۳۴۹
مرداد	۴۴۹۰۸۶	۳۲۰۲۰۴	-۱۲۸۸۸۲	۹۲۹۰۶	-۱۱۹۷۴
شهریور	۴۵۲۷۴۱	۳۴۵۶۷۱	-۱۰۷۰۷۰	۹۶۰۴۰	-۱۰۲۸۳
مهر	۵۰۰۸۲۲	۳۸۵۰۹۹	-۱۱۵۷۲۳	۹۹۵۳۴	-۱۱۵۱۸

راهکارهای پیشنهادی:

ارائه کالابریگ الکترونیک برای مرغ و تخم مرغ به صورت بسیار جدی در دستور کار قرار گرفته یا اینکه اگر هیچ گونه عزمی برای این اقدام نیست، اطلاع رسانی فوری و قاطع به مرعداران انجام شود تا در برنامه ریزی فعالیت خود آن را مدنظر داشته باشند.

با توجه به قابلیت کافی و مؤثر راهبری سامانه بازار گاه توسط تشکل صنفی فراگیر در صنعت طیور و لزوم خروج از انحصارات موجود در این سامانه بخصوص بانک عامل که می تواند بیش از یک بانک باشد، لازم است تصمیم جدی برای واگذاری آن صورت گیرد، اما همواره نظارت کلان وزارت جهاد کشاورزی بر آن محفوظ باشد.

از آنجایی که حاکمیت، قدرت کافی برای سیاست گذاری و نظارت مطابق قوانین جاری را همواره داراست و هر لحظه قابلیت دخالت برای حل معضلات جدی را محفوظ می دارد؛ از این رو به دلایل گوناگون اقتصادی، فرهنگی، نظام بنیان شده و قدمت دار، عرضه و تقاضا در مرغ و تخم مرغ لازم است نظام تنظیم بازار، توزیع نهاده و حتی ایجاد ذخایر استراتژیک به تشکل صنفی ذی صلاح آن واگذار و بجز وظایف نظارتی کلان و رصد اقدامات از سوی وزارت جهاد کشاورزی، از دخالت دولت در امور اجرایی بخصوص در امر واردات، ورود به بازار و سایر امور مشابه به صورت جدی پرهیز شود. قطع کامل دخالت دولت در قیمت گذاری یا در صورت اصرار بر ادامه این روند ناخوشایند قیمت گذاری، صرفا اعلام قیمت حداقل و حداکثر برای مصرف کننده مدنظر باشد و از قیمت گذاری در مرغداری که زمینه سوداگری و سوء استفاده واسطه های بی هویت و بدون شناسنامه را فراهم می کند، خودداری شود. البته در زمانی که ضرورت ایجاد می کند خرید تضمینی توسط دولت انجام شود، صرفا برای این امر جلسه لازم با حضور تشکل های ذی ربط برگزار و در این زمینه تعیین تکلیف در آن مقطع خاص شود. ساختار فعلی صنعت باید با اختیار کامل دادن به تشکل های ذی صلاح موجود در این صنعت، ساماندهی شده و به دنبال آن ترجیحاً طی یک برنامه زمانی تدریجی، اما نه چندان طولانی، این ساختار با ترویج و فرهنگ سازی مناسب در بین صاحبان سرمایه در این مرغداری ها و نظام مقرراتی اعتمادساز متحول شده و تحت مسئولیت کامل تشکل های مذکور به شکل تولید زنجیره یکپارچه مالکیتی یا مدیریتی تغییر مسیر داده تا بتوان مدیریت اقتصادی و بهره ور در تمام بخش های زنجیره ارزش صنعت در بازار داخلی، صادرات و مدیریت بهداشتی تولید تا عرضه را به صورت کنترل شده و دقابل ردیابی به ثمر برسانیم.

در مواقع بحران نباید سیاست شناور استانی اجرا شود و تمام کشور از یک رویه و دستور اجرایی تبعیت کنند تا از هر گونه بی نظمی و ایجاد خلأهای کاذب در مسیر تولید و عرضه مرغ و تخم مرغ جلوگیری شود، در این راستا بهترین مشاوره از طریق تشکل های تخصصی و فدراسیون طیور ایران قابل شناسایی خواهد بود.

۳- کاهش قابل توجه مصرف صنایع غذایی مصرف کننده تخم مرغ (کیک و کلوچه، فنادی، سس مایونز و...) به دلیل افزایش همزمان قیمت تخم مرغ، روغن و شکر مصرفی آنها و کاهش سرانه مصرف داخلی و صادرات این محصولات؛

۴- تولید مازاد تخم مرغ تا حد ۲۰۰ تن در روز که نه صادر شده و نه ذخیره سازی؛

۵- توزیع مرغ منجمد در بازار مصرف از سوی پشتیبانی امور دام، با وجود اطمینان از ضرر به تولید کنندگان؛

نیاز شدید نقدینگی مرعداران برای امور روزانه و در نتیجه فروش ارزان مرغ و تخم مرغ از روی ناچاری حتی اگر امکان نگهداری داشته باشد. فقدان شناسنامه و قیمت هر عدد روی تخم مرغ و اعمال سیاست های سنتی و بعضاً غیر منطقی عمده فروشان روی تخم مرغ ناشی از این دلیل؛

۸- نظام توزیع سنتی در بازار گوشت مرغ و دخالت قابل توجه عمده فروشان در خرید و فروش آن در بازار عادی و همچنین نفوذ آنها در امور اجرایی شرکت پشتیبانی امور دام کشور برای فروش مرغ منجمد.

۶- پیش بینی قیمت تخم مرغ در ۳ ماه آینده:

در صورت عدم اصلاح قیمت تخم مرغ در مرغداری و ادامه زیان مرعداران، تعداد بیشتری از مرعداران از چرخه تولید خارج شده و جبران آن حداقل ۶ ماه زمان را لازم دارد، گرچه مصرف تخم مرغ در داخل به طور عادی در فصول پاییز و زمستان افزایش می یابد، اما در صورتی که یارانه اختصاصی به مردم در قالب کالابریگ ویژه خرید تخم مرغ نباشد، به دلیل مازاد قابل توجه تولید تخم مرغ و ادامه کاهش مصرف جامعه به دلیل قیمت تخم مرغ که با ادامه وضعیت فعلی دوباره کاهش بیشتری خواهد داشت، قیمت تخم مرغ و تولید آن مجدداً سرکوب شده و ممکن است کشور با کمبود جدی تخم مرغ مواجه شود که جبران آن به راحتی امکان پذیر نخواهد بود.

پیش بینی ۳ ماه آینده گوشت مرغ:

با توجه به کاهش قابل توجه مصرف گوشت مرغ و عدم پیش بینی خاصی برای جبران مصرف مردم مشابه سال گذشته، به نظر می رسد مشکل خاصی با توجه به ذخایر شرکت پشتیبانی امور دام در کشور متصور نباشد.

در صورتی که یارانه اختصاصی به مردم در قالب کالابریگ ویژه خرید گوشت مرغ انجام نشود، به دلیل ادامه کاهش مصرف جامعه که از طریق صنفی هم راهنمای خاصی برای تولید بهینه ارائه نمی شود، پیش بینی مازاد تولید گوشت مرغ متصور بوده؛ بنابراین بعید به نظر می رسد با دستورات تولید دولتی گوشت مرغ و امیدواری کاذب ایجاد شده در مرعداران، قیمت فروش مرغ زنده به حد سودآور رسیده و در نتیجه قیمت فروش گوشت مرغ با وجود زیان قابل توجهی که برای مرعدار رقم خواهد خورد نزد مصرف کننده نیز کاملاً متعادل خواهد بود.

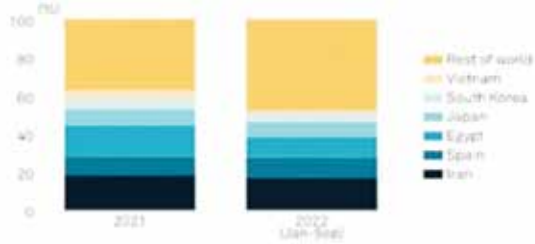

نگاهی به بازارهای جهانی گندم جو و ذرت در نوامبر سال جاری میلادی

برزیل حدود ۶۵ درصد از اراضی کشاورزی خود را زیر پوشش کشت ذرت قرار می‌دهد. غربیی افزود: با توجه به کندی کشت ذرت در برزیل، شاهد تأثیر منفی در عملکرد محصول خواهیم بود، زیرا اگر زمان و سرعت کاشت از متوسط ۵ سال کمتر باشد، می‌تواند عملکرد محصول را تحت تأثیر قرار دهد. این تحلیلگر بازار جهانی غلات ادامه داد: در حال حاضر آرژانتین با معضل بزرگ خشکسالی مواجه است و با توجه به اینکه رطوبت خاک در این کشور کاهش یافته، بنابراین روند کاشت با سرعت پایین انجام می‌شود. وی خاطر نشان کرد: آرژانتین برای سطح زیر کشت ذرت در سال زراعی جدید ۲۸ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی خود را در نظر گرفته که این کمترین میزان در ۷ سال گذشته است.

غربیی درباره متوسط قیمت ذرت در بازارهای جهانی، گفت: قیمت ذرت آرژانتین بین ۲۹۰ تا ۲۹۵ دلار، قیمت ذرت اروپا بین ۲۹۵ تا ۳۰۰ دلار، قیمت ذرت اوکراین بین ۲۵۵ تا ۲۶۰ دلار است. این کارشناس بازارهای جهانی غلات با بیان اینکه ایران یکی از بزرگترین خریداران ذرت به‌شمار می‌رود، افزود: ایران در سال زراعی ۲۰۲۲-۲۰۲۱ حدود ۲۰ درصد، اسپانیا حدود ۱۰ درصد، مصر حدود ۱۵ درصد، ژاپن حدود ۵ درصد، کره جنوبی ۵ درصد، ویتنام ۵ درصد و سایر کشورهای جهان حدود ۴۰ درصد از ذرت تولید شده در برزیل را خریداری کرده‌اند.

Top buyers of Brazilian corn

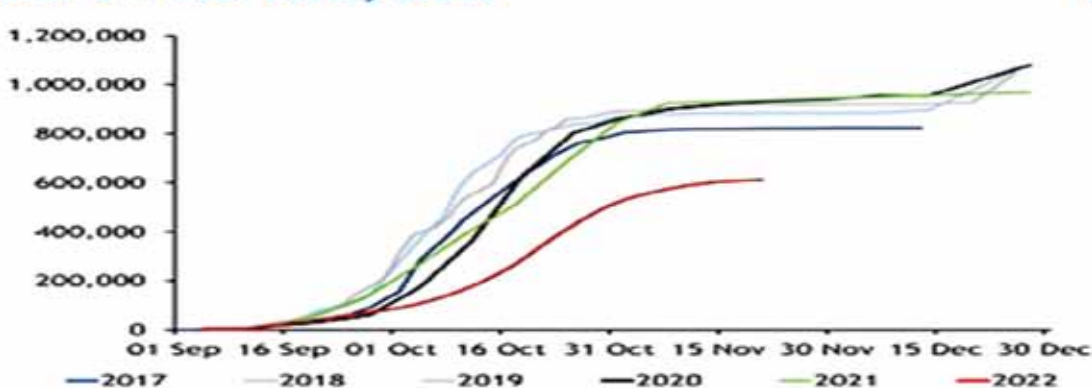
نوسان قیمت در بازار جو، کمتر است

غربیی درباره وضعیت قیمت گذاری جو در بازارهای جهانی گفت: بازار جهانی جو تا حدودی متاثر از میزان عرضه و تقاضا و قیمت فروش گندم در بازارهای جهانی است. وی افزود: در حال حاضر قیمت جو در بازار اروپا روند نزولی دارد و حدود ۳۰ تا ۳۲ یورو نسبت به قرارداد گندم برای تحویل ماه مارس در بازار بورس Euronext تخفیف داشت.

وی با بیان اینکه قیمت‌های جو در بازار اروپا رو به پایین است، اظهار کرد: در حوزه دریای سیاه پیشنهاد برای حمل ژانویه از اوکراین حدود ۲۶۰ دلار است که در مقایسه با ذرت و گندم نوسانات کمتری دارد. در حوزه روسیه نیز بازار نوسان نداشته و نرخ فوب قفقاز بین ۲۸۵ تا ۲۹۰ دلار برای حمل دسامبر است. غربیی گفت: اتفاق بزرگی که ممکن است تا ماه آینده در بازار جو رخ دهد، سقف برداشت محصول از استرالیا است که می‌تواند بر بازار آرژانتین تأثیر منفی گذاشته و منجر به کاهش قیمت محصولات آرژانتین شود. وی افزود: طی ماه‌های اخیر شاهد بارش‌های سنگین در نواحی شرقی استرالیا بودیم که منجر به کاهش میزان پروتئین گندم‌های کشت شده در این کشور می‌شود. با توجه به کاهش پروتئین گندم این محصول صرف خوراک دام می‌شود که در نهایت می‌تواند روی بازار اثر منفی بگذارد. این تحلیلگر بازارهای جهانی غلات درباره وضعیت قیمت جو در بازارهای جهانی اظهار کرد: قیمت فوب جو آرژانتین بین ۳۴۰ تا ۳۵۰ دلار و جو تحویل بنادر رومانی بین ۲۹۰ تا ۲۹۵ دلار است. غربیی درباره وضعیت کشت جو برای سال زراعی ۲۰۲۳ در اوکراین گفت: امسال وزارت کشاورزی اوکراین، سقف ۶۷۰ هزار هکتار از اراضی این کشور را برای کشت جو تعیین کرده که تاکنون بیش از ۹۰ درصد این هدف گذاری محقق شده و بیش از ۶۲۰ هزار هکتار از اراضی این کشور زیر کشت جو رفته است.

وی تصریح کرد: میزان سطح زیر کشت جو در اوکراین طی سال‌های قبل ۹۷۰ هزار هکتار بوده که این رقم برای سال زراعی ۲۰۲۳ به ۶۷۰ هزار هکتار رسیده است.

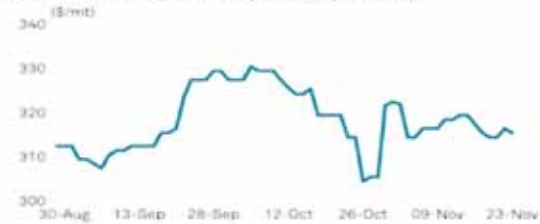
Ukraine winter barley areas

روند تولید، صادرات، سطح اراضی کشت گندم، ذرت و جو و همچنین قیمت این اقلام در بازارهای جهانی بررسی و تحلیل شد.

به گزارش دنیای غلات، یک کارشناس بازارهای جهانی غلات درباره وضعیت بازار جهانی گندم، گفت: در بازار جهانی گندم، تقریباً در هفته‌های اخیر تا حدودی بازار گندم روسیه به ثبات رسیده است. یاشار غربی با اعلام این مطلب، افزود: در حال حاضر قیمت گندم روسیه بین ۳۱۰ تا ۳۲۰ دلار در گردش است و همین امر موجب شده خریداران گندم توجه بیشتری به تأمین کنندگان بازار اروپا نشان دهند. این کارشناس بازارهای جهانی غلات ادامه داد: به ثبات رسیدن قیمت گندم در بازار روسیه موجب شده خریداران برای معامله‌ای به صرفه‌تر به فاکتور نرخ حمل از سوی کشورهای اروپایی هم توجه بیشتری کنند. غربیی تصریح کرد: توجه به مؤلفه قیمت حمل، یکی از عواملی است که توجه خریداران شمال و غرب آفریقا را به سمت بازار آلمان و فرانسه معطوف کرده است. وی درباره وضعیت تولید گندم در کشورهای اروپایی اظهار کرد: در حال حاضر فرانسه با صادرات ۵٫۷ میلیون تن گندم، بزرگ‌ترین صادرکننده این محصول است و پس از آن، رومانی با صادرات ۱٫۸ میلیون تنی و آلمان با صادرات ۱٫۶ میلیون تنی در رتبه‌های بعدی صادرکنندگان بزرگ گندم قرار دارند. این کشورها می‌توانند رقیب روسیه در بازار جهانی گندم باشند. این تحلیلگر بازارهای جهانی غلات درباره عمده‌ترین خریداران گندم، گفت: با توجه به شرایط ایجاد ثبات در بازار روسیه و مهم شدن مؤلفه قیمت حمل، خریداران گندم از جمله الجزایر با خرید ۲ میلیون تن، مراکش ۱٫۸ میلیون تن و مصر با خرید ۱٫۵ میلیون تن می‌توانند به سمت بازارهای اروپایی هدایت شوند. غربیی درباره متوسط قیمت گندم در بازارهای جهانی، اظهار کرد: در حال حاضر متوسط قیمت گندم کانادا با پروتئین ۱۳٫۵ درصد بین ۳۸۵ تا ۳۹۰ دلار، گندم آرژانتین با پروتئین ۱۲ درصد بین ۳۷۵ تا ۳۸۰ دلار، گندم اروپا با پروتئین ۱۲٫۵ درصد بین ۳۳۰ تا ۳۳۵ دلار و گندم روسیه بین ۳۱۵ تا ۳۲۰ دلار است. وی درباره عوامل دیگر که در بازار جهانی گندم مؤثر است، خاطر نشان کرد: بحث مهم دیگری که در بازار گندم باید به آن توجه شود این است که میزان صادرات گندم روسیه در ماه نوامبر سال جاری به ۵ میلیون تن می‌رسد که این رقم به مراتب بیش از میزان صادرات این کشور در مدت مشابه سال گذشته با حدود ۳٫۲ میلیون تن است.

FOB Black Sea wheat (Russia, 12.5%)

رکورد کاهش کمترین سطح زیر کشت در آرژانتین زده شد

غربیی درباره وضعیت بازار جهانی ذرت گفت: بررسی روند عرضه و تقاضا در بازار ذرت نشان می‌دهد با وجود عرضه این محصول از سوی اوکراین، شاهد چرخش چین به سمت برزیل برای تأمین ذرت مورد نیاز خود هستیم. در حال حاضر توافق میان برزیل و چین برای تأمین ذرت مورد نیاز این کشور در سال آینده انجام شده و چین تقاضای خرید خود را از بازار اوکراین کاهش داده است. این تحلیلگر بازار جهانی غلات ادامه داد: در بین کشورهای اروپایی با توجه به میزان نیاز به اتانول، به نظر می‌رسد شاهد افزایش تقاضا برای خرید ذرت از فروشندگان بزرگ (برزیل) باشیم. این افزایش تقاضا برای خرید ذرت در کشور اسپانیا مشهود خواهد بود.

غربیی درباره میزان وضعیت تولید و برداشت ذرت در بازارهای جهانی تصریح کرد: با توجه به اینکه برداشت ذرت از آمریکا تقریباً رو به اتمام است؛ بنابراین می‌توان تحلیل بهتری از وضعیت بازار ارائه کرد. وی درباره وضعیت کشت ذرت در برزیل و آرژانتین گفت: برای سال ۲۰۲۳-۲۰۲۲

تولید ۵۲۰۰ کیلوگرم بذر پرورشی غلات در موسسه تحقیقات کشاورزی

اخبار

مظفر روستایی، رئیس موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از تولید ۵ هزار و ۲۰۰ کیلوگرم بذر پرورشی ارقام جدید غلات دیم در کشور خبر داد و گفت: ۵ هزار و ۲۰۰ کیلوگرم بذر پرورشی غلات در موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور تولید می‌شود. تولید بذر پرورشی ارقام جدید این موسسه در غلات ۱۰ تا ۵۷ درصد و در حبوبات و دانه‌های روغنی ۵۰ تا ۳۰۰ درصد در مقایسه با سال‌های قبل افزایش یافته است. بیش از ۹۰ درصد بذرهای پرورشی این موسسه توسط شرکت‌های بخش خصوصی و تمامی بذرهای پرورشی یک و دو در ایستگاه‌های موسسه می‌کند.

تولید شده است. هسته‌های بذری بیشتر در غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی و علوفه تولید شده است. تولید هسته‌های بذری محصولات زراعی دیم، نقش زیربنایی در تحقق اهداف طرح جهش تولید در دیم‌زارهاست. هدف موسسه از تولید بذرهای پرورشی، تأمین نیاز بذری و طرح جهش تولید در دیم‌زارهای کشور است. گفتنی است که موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور به مرکزیت مراغه در ۲۱ استان دیم‌خیز کشور، فعالیت تحقیقاتی دارد و ارقام سازگار و پرمحصول جدید معرفی می‌کند.

اقدامات بانک مرکزی برای تامین و تخصیص به موقع ارز واردات کالاهای اساسی

بانک مرکزی ضمن تامین و تخصیص ارز برای واردات کالاهای اساسی، سقف تسهیلات و حواله‌جات را افزایش و کارمزد انتقال ارز را کاهش داد. بانک مرکزی به منظور تامین و تخصیص به موقع منابع ارزی برای وارکنندگان کالاهای اساسی، سقف تسهیلات ارزی کالاهای اساسی را از ۲۰ به ۶۰ میلیون یورو افزایش داد. علاوه بر این، سقف حواله‌جات ارزی نیز از ۵ به ۳۰ میلیون یورو افزایش و کارمزد انتقال ارز از منابع نیکو در تامین و تخصیص منابع ارزی برای کالاهای اساسی از ۱,۵ درصد به نیم درصد کاهش یافت. در همین راستا، دبیر اتحادیه واردکنندگان دام و طیور ایران در نامه‌ای به رئیس کل بانک مرکزی به دلیل تامین و تخصیص به موقع منابع ارزی و تدابیر اخیر این بانک از جمله افزایش سقف تسهیلات و حواله‌جات ارزی کالاهای اساسی و کاهش ۷۰ درصدی کارمزد انتقال ارز که موجب آرامش در حوزه تامین کالاهای اساسی کشور شده، قدردانی کرد. در بخشی از این نامه آمده است: ذخایر کالاهای اساسی کشور در وضعیت کاملاً مطلوبی به سر می‌برد و این امر سبب شده این کالاها همچنان با قیمت تمام‌شده پایین تری نسبت به سایر کالاها در سبد غذایی مردم قرار گیرد.

انتقاد از عدم تغییر قیمت نهاده‌های دامی

داوود رنگی، رئیس هیات مدیره فدراسیون طیور ایران گفت: قیمت تمام‌شده کالا با افزایش نرخ ارز نیمایی که از سوی دولت انجام می‌شود، بالا می‌رود، اما از بخش خصوصی انتظار دارند کالای خود را با قیمتی پایین تر از نرخ تمام‌شده به فروش رسانند. پس از حذف ارز ترجیحی، قیمت گذاری کالاهای با ارز نیمایی که در آن مقطع حدود ۲۴ هزار تومان بود، انجام شد، اما با گذشت بیش از ۶ ماه و افزایش نرخ ارز نیمایی که به طور مستمر از سوی بانک مرکزی انجام می‌شود، همچنان از بخش خصوصی انتظار دارند کالای وارداتی را ارزان بفروشند. به عنوان مثال، قیمت نهاده‌های دامی با ارز نیمایی ۲۳ تا ۲۴ هزار تومانی تعیین شده، اما اکنون که قیمت ارز نیمایی به ۲۸ هزار تومان رسیده، هیچ تغییری در نرخ نهاده‌های دامی داده نمی‌شود. البته با وجود ثبات قیمت نهاده‌های دامی شاهد این مسئله هستیم که نرخ خدمات دولتی مانند موسسه استاندارد و خدمات بندری چندین برابر شده است.

رشد ۳,۵ میلیون تنی تولید گندم در سال جاری

سهراب سهرابی، مجری طرح گندم وزارت جهاد کشاورزی از تولید قطعی ۱۱ میلیون و ۵۰۰ هزار تن گندم در سال زراعی گذشته در کشور خبر داد و گفت: این میزان تولید نسبت به سال قبل پارشدی ۳,۵ میلیون تنی روبه‌رو بوده است. براساس توصیه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کشت گندم تا پایان آذر در استان‌ها و مناطق گرمسیری کشورمان ادامه خواهد داشت، به همین دلیل تاکنون یک میلیون و ۵۸۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی، زیر کشت گندم آبی و ۳ میلیون و ۴۸۶ هزار هکتار از اراضی کشاورزی به زیر کشت گندم دیم رفته است. کشت گندم همچنان در استان‌های گلستان، مازندران، شمال استان اردبیل، خوزستان، فارس، بوشهر، ایلام، هرمزگان، کرمانشاه و سیستان و بلوچستان، کرمان، یزد و اصفهان ادامه دارد. در سال زراعی گذشته (۱۴۰۱-۱۴۰۰) سطح زیر کشت گندم کشور، ۴ میلیون و ۹۰۰ هزار هکتار بود که تاکنون نسبت به سال گذشته شاهد رشد ۱۶۶ هزار هکتاری اراضی اختصاص یافته به کشت این محصول اساسی و استراتژیک کشاورزی هستیم تا بتوانیم به خودکفایی در آن نائل شویم. هر چند انتظار داریم این میزان به ۶ میلیون هکتار برسد. متأسفانه مسئولان بخش‌های زیر مجموعه وزارت جهاد کشاورزی که وظایفشان در حیطه تولید نیست، میزان تولید گندم را ۱۰ میلیون تن بیان کرده‌اند. این در حالی است که به عنوان مجری طرح برای پایان دادن به هرگونه آمارسازی باید عنوان کنم که در سال زراعی گذشته ۱۱ میلیون و ۵۰۰ هزار تن گندم در کشور تولید شده که نسبت به سال گذشته با رشدی ۳,۵ میلیون تنی یا ۴۵ درصدی روبه‌رو بوده است. بدون شک رسیدن به این عدد به دلیل افزایش ۱۳۰ درصدی نرخ خرید تضمینی گندم توسط دولت سیزدهم و وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از کشاورزان انجام شد.

آینده کشاورزی به بذرهای هیبرید، گره خورده است

علیرضا مهاجر، معاون امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی گفت: سالانه حدود ۴,۵ میلیون تن سویا در کشور برای بخش طیور نیاز داریم که شرایط کشور از لحاظ بی‌آبی و کشت تابستانه، تولید این محصول را سخت می‌کند.

در تولید بذرهای هیبرید محصولات کشاورزی از دنیا عقب هستیم، به همین دلیل لازم است در تولید بعضی از بذرهای مثل برنج و کلزا کار بیشتری انجام شود. باید با همکاری دانشگاه‌ها روی هیبریدی کردن این بذرها کار کنیم.

ارتباط بین تحقیقات در وزارت جهاد کشاورزی و وزارت علوم، امری لازم است و انتظار می‌رود برای ارتقای امنیت غذایی کشور، دانشگاه‌ها به کمک بخش کشاورزی بیایند.

باید نتایج یافته‌های علمی را از سطح آزمایشگاه و تحقیق به بخش کشاورزی انتقال داده و به اجرا در بیاوریم تا شاهد تغییر و تحول در این بخش باشیم. متأسفانه بیشتر تحقیقات کشاورزی در عرصه عمل مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و علوم بینابینی انسانی و فنی کمتر در پژوهش دیده می‌شود که باید رویکردمان را تغییر داده و از آزمایشگاه محوری و مقاله محوری خارج شویم. آینده کشاورزی روی محصولات هیبرید خواهد بود و بذرهای آبی کم کم از دسترس خارج می‌شود.

در برخی از قسمت‌های زراعت خیلی جلو رفته‌ایم و در قسمت‌های دیگر هنوز نتوانسته‌ایم پیشرفت زیادی داشته باشیم برای برون‌رفت از این مشکل باید مقاله محوری تبدیل به انتقال فناوری در سطح مزرعه شود، ضمن آنکه کشاورز محوری در نگاه نخست قرار گیرد.

در بذر و تولید سویا خیلی عقب هستیم. سالانه حدود ۴,۵ میلیون تن سویا در کشور برای بخش طیور نیاز داریم که شرایط کشور از لحاظ بی‌آبی و کشت تابستانه، تولید این محصول را سخت می‌کند و نیاز است بر روی ژرم پلاس این محصول کار بیشتری شود. باید جامع‌نگری در تحقیقات کشاورزی را دوباره شروع کنیم و اگر یک محقق، یک بذر را معرفی می‌کند باید نوع سم و کود متناسب به آن، زمان کاشت و میزان آبیاری را نیز بدانند و به بهره‌بردار معرفی کند تا کشاورز دچار مشکل نشود.

پرداخت کامل وجوه خرید تضمینی گندم

مهدی خواجوی، مشاور مدیرعامل شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران گفت: امسال خرید تضمینی گندم ۱۳۰ درصد افزایش یافت و وجوه مربوط به آن به صورت ۱۰۰ درصد پرداخت شد. ۸۲ هزار میلیارد تومان وجه گندم به حساب کشاورزان واریز شد که نشان از همت دولت برای تامین امنیت غذایی است. اخیراً سازمان فائو اعلام کرده ایران با یک درصد از جمعیت جهان، ۱,۵ درصد ذخایر گندم و محصولات استراتژیک را دارد که بر این اساس نگرانی در تامین گندم مورد نیاز وجود ندارد. شرایط خوبی به لحاظ ذخیره گندم در کشور حاکم و وضعیت در این باره مطلوب است و با وجود تحریم‌ها بستر امن مناسب ایجاد شده است. تامین امنیت غذایی امری بسیار مهم است. هر کشور که توانایی تامین امنیت غذایی را بدون خدشه داشته باشد آن جامعه آرامش خواهد داشت و در این زمینه تامین امنیت غذایی از رسالت‌های وزارت جهاد کشاورزی و شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران است.

کاهش ۱۳ درصدی ذخایر گندم انبارهای دولتی هند

داده‌ها نشان داد ذخایر گندم در انبارهای دولتی هند تا اوایل ماه آینده حدود ۱۳ درصد از سطح فعلی کاهش می‌یابد، اما کافی خواهد بود. ذخایر گندم در انبارهای دولتی در ماه دسامبر به پایین‌ترین حد خود در ۶ سال اخیر سقوط کرد، زیرا قیمت‌ها به دلیل افزایش تقاضا و کاهش موجودی‌ها به بالاترین حد خود رسیدند. هند، دومین تولیدکننده بزرگ گندم در جهان، صادرات خود را در ماه مه ممنوع کرد. طبق بیانیه دولت هند، حدود ۱۵,۹ میلیون تن گندم از اول ژانویه در دسترس خواهد بود که بالاتر از نیاز ۱۳,۸ میلیونی است. در حال حاضر حدود ۱۸,۲ میلیون تن در دسترس است. افزایش کاشت محصول گندم در مقایسه با سال گذشته می‌تواند ذخایر را از آوریل افزایش دهد. در بیانیه آمده که دولت هند تضمین کرده که ذخیره کافی غلات غذایی برای برآورده کردن نیازهای رفاهی سراسر این کشور وجود دارد و قیمت‌ها تحت کنترل باقی می‌ماند. این بیانیه در حالی داده می‌شود که قیمت گندم هند به دلیل کاهش عملکرد، افزایش یافته است. دولت علت این امر را کاهش تولید در فصل گذشته می‌داند و این واقعیت است که کشاورزان محصول را در بازار آزاد به قیمت‌هایی بالاتر از قیمت‌های تضمین شده دولتی فروختند. براساس گزارش رویترز، داده‌های دولتی نشان داد که ذخایر گندم در فروشگاه‌های دولتی از ۳۷,۸۵ میلیون تن در سال گذشته به ۱۹ میلیون تن در اول دسامبر کاهش یافت. آخرین باری که ذخایر ماه دسامبر به این پایین رسید در سال ۲۰۱۶ بود، زمانی که خشکسالی در دو سال گذشته به تولید گندم آسیب زد.

آرامش و ثبات بازار اقلام اساسی در راه است

تا

زمانی که کالا
با ارزش نیمی به فروش
می‌رسد، اختلاف قیمت با
بازار آزاد زمینه را برای
فساد فراهم می‌کند

را انجام می‌دهد که این پارانه از محل درآمد‌های ریالی کشور قابل تامین است. وی درباره نقش بخش خصوصی در تامین امنیت غذایی کشور، عنوان کرد: وقتی مسیر را از جهات متعددی بررسی می‌کنیم، شاهد هستیم که بخش خصوصی کار خود را انجام داده و علاوه بر این، با این جراحی اقتصادی، امنیت غذایی کالاهای اساسی و استراتژیک افزایش یافته است.

نظری در این باره که قیمت دستوری برای نهاده‌های دامی در شرایطی که ارز نیمایی با تبعید از بازار آزاد نوسانات زیادی را تجربه می‌کند، بیان کرد: با انجام جراحی اقتصادی، اختلاف ارز ترجیحی و نیمایی را حل کردیم، حال اگر قرار باشد ارز نیمایی با نرخ ثابت، کالاها را قیمت‌گذاری کند و به دست مصرف‌کننده برسد، در ادامه به سبب اختلافات ارز نیمایی و آزاد مجدد شکافی ایجاد می‌شود که در آینده نیاز به جراحی دیگر خواهیم داشت.

عضو کمیسیون کشاورزی ادامه داد: تا زمانی که کالا با ارز نیمایی به فروش می‌رسد، اختلاف قیمت با بازار آزاد زمینه را برای فساد فراهم می‌کند. بدین منظور برخی کارشناسان پیشنهادهای داشتند که به جای ارز نیمایی بگویم نرخ ارز ۱۰ درصد کمتر از قیمت ارز آزاد، زیرا تا زمانی که اختلاف قیمت ارز وجود داشته باشد، امکان بروز فساد نیز وجود دارد؛ بنابراین باید کالاهای اساسی با ارزی که نرخ آن ۱۰ درصد کمتر از نرخ ارز آزاد است، توزیع شود.

البته وزارت جهاد کشاورزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی بر این باورند که اگر نرخ کالاهای اساسی که مواد اولیه هستند ثابت نباشد، تولیدکنندگان امکان برنامه‌ریزی برای تولید را نخواهند داشت.

به گفته وی، نوسانات مداوم ارز آزاد موجب شده تولیدکنندگان نتوانند برنامه ثابتی برای محصول خریداری و مصرفی خود داشته باشند که این موضوع به تولید آسیب می‌زند.

از این رو امیدواریم وزارت اقتصاد به گونه‌ای تدبیر کند که شاهد افزایش قیمت ارز در بازار آزاد نباشیم. عضو کمیسیون کشاورزی با اشاره به عوامل رسوب کالا، در بنادر و انبار گمرکات و اقدامات اساسی به منظور جلوگیری از فساد کالا، تصریح کرد: معتقدم آنچه در بنادر رسوب کرده مربوط به بخش دولتی است، چراکه دولت موظف است در سطح مشخصی ذخایر استراتژیک برای کالاهای اساسی همچنین ثبت سفارش برای کالاها داشته باشد اما در تامین ارز دچار مشکلاتی است. بخش خصوصی برای تامین ارز به واسطه آنکه از سامانه نیما مبتنی بر صادرات سایر صادرکنندگان یا بر مبنای پیمان‌سپاری ارزی مشکل خاصی ندارد.

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی گفت: بعد از اصلاح نظام پارانه‌ای، بخش خصوصی کار خود را به درستی انجام داده و همواره امنیت غذایی کالاهای اساسی را بالا برده است.

علیرضا نظری در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به وضعیت تامین و توزیع نهاده‌های دامی پس از اصلاح سیاست‌های ارزی در کشور اظهار کرد: طرحی که از ۲۲ اردیبهشت در کشور اجرا شد، یک جراحی اساسی در ساختار تامین، توزیع و قیمت اقلام زیادی از محصولات مورد نیاز مردم بود که البته در بحث اجرا مشکلاتی را به همراه داشت.

وی افزود: وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت جهاد کشاورزی دخیل در اجرای این جراحی اقتصادی هستند که توانستند تکالیفی را که برای اجرای اصلاح سیاست‌های ارزی کشور مشخص شده بود، طبق نقشه راه اجرایی کنند.

نظری با اشاره به اینکه برخی مشکلات در اجرای طرح اصلاح نظام پارانه‌ای ناشی از ضعف عملکرد برخی نهادهاست، گفت: تغییر مبنای نرخ ارز از ترجیحی به نیمایی برای واردات کالای اساسی، به علاوه افزایش جهانی قیمت این اقلام موجب شد در فرآیند اصلاح سیاست‌های ارزی شاهد ایجاد بی‌ثباتی در بازار باشیم، زیرا ۶ گروه کالایی که ارز ترجیحی برای واردات دریافت می‌کردند و تمام گروه‌های کالایی ذیل این اقلام، با تغییر قیمت نهایی مواجه شدند، اما با گذشت زمان بازار به سمت ثبات و آرامش در حرکت است و به نظر می‌آید تبعات این جراحی اقتصادی در حال فروکش کردن است.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی درباره تاثیر اصلاح سیاست ارزی بر سفره خانوار، بیان کرد: تا ابتدای سال جاری برای واردات ۶ گروه کالا، ارز ترجیحی از محل فروش نفت و مشتقات نفتی تخصیص می‌یافت، اما در شرایط فعلی واردات با ارز نیمایی انجام و همواره این ارز از قبل صادراتی که بخش خصوصی دارند، تامین می‌شود. بر این اساس افرادی که قرار است این کالاها را برای کشور تامین کنند، ارز مورد نیاز را از سامانه نیما دریافت می‌کنند.

وی با اشاره به اینکه دولت ارز نیمایی مورد نیاز واردکننده را تامین نمی‌کند، بیان کرد: تامین اقلام با ارز نیما مبتنی بر حمایت دولت نیست و دولت با پرداخت پارانه ۴۰۰ هزار تومانی برای ۳ دهک اول و ۳۰۰ هزار تومانی برای دهک چهارم تا نهم، حمایت خود از مصرف‌کننده

گفت و گوی دنیای غلات با نایب رئیس اول کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی:

اعلام آمادگی مجلس برای حمایت از واردکنندگان در بحث‌های تعرفه‌ای و گمرکی

پیامدهایی برای صنعت دام‌وپطیور دارد؟

طبق آمار رسمی میزان واردات نهاده‌های دامی در سال جاری نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش داشته که این میزان در برخی ماه‌ها به ۵۰ درصد هم رسیده است. با توجه به ضرورت تأمین نهاده‌های دامی برای صیانت از تولید در صنایع دام‌وپطیور لازم است برنامه‌ریزی‌هایی دقیق در راستای تأمین به‌موقع و به اندازه این کالا در کشور انجام و از کاهش جوجه‌ریزی به سبب نزدیک شدن به شب عید و ماه رمضان جلوگیری شود. نکته دوم این است که طی جلسه‌ای که با حضور وزیر جهاد کشاورزی و معاون ایشان داشتیم، مباحثی پیرامون مشکلات دامداران و مرغداران مطرح شد، چراکه در شرایط کنونی پرورش گوسفند و گوساله برای دامدار به صرفه نیست که همین امر موجب گلايه‌مندی دامداران سنتی و صنعتی شده است. با توجه به اعتراض مکرر دامداران، ستاد تنظیم بازار باید هزینه تمام‌شده هر کیلو دام را بررسی و نرخ عرضه به بازار را اعلام کند. علاوه بر ضرورت تأمین به موقع نهاده‌های دامی، لازم است خرید مرغ از سوی پشتیبانی امور دام در اولویت باشد و همواره منابع لازم برای آنها تأمین شود تا مرغداران به ادامه تولید رغبت داشته باشند و بدین ترتیب در ایام عید و ماه رمضان به سبب کمبود عرضه مجبور به واردات نشویم.

دنیای غلات: با توجه به آنکه مازاد سهمیه با پیش خرید نهاده‌های دامی برای دامداری و مرغداری‌ها منوط به تأمین کالا از شرکت پشتیبانی امور دام است، آیا این امر منافاتی با اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی ندارد؟

سیستم بازار گاه به‌منظور تقویت بخش خصوصی ایجاد شده است و پشتیبانی امور دام تنها به‌منظور تأمین ذخایر استراتژیک برای موارد اضطرار باید کالای اساسی به کشور وارد کند. به‌طور کلی نگاه دولت و مجلس، تقویت بخش خصوصی است.

رویکرد وزیر و معاون امور تولیدات دامی آن است که برای حمایت از بخش خصوصی بیشتر گام بردارند و فعال شوند، چراکه تأمین ارز برای بخش خصوصی راحت‌تر انجام می‌شود. بر این اساس لازم است پیش‌فروش محصول برای بخش خصوصی نیز در سامانه بازارگاه باز باشد تا بازار از حالت رقابتی خارج نشود.

دنیای غلات: چرا همه ساله سهم بخش دولتی از واردات نهاده‌های دامی نسبت به بخش خصوصی افزایش می‌یابد؟

بارها تذکر داده‌ایم که بخش خصوصی باید تقویت شود تا ضمن ترغیب واردکنندگان، واردات برای آنها به‌صرفه باشد. همچنین بارها اعلام کرده‌ایم هرچند نیاز است مجلس ورود کرده و حمایت‌های لازم در بحث تعرفه، گمرک و وزارت راه و شهرسازی مبنی بر حمل‌ونقل هوایی، ریلی و دریایی را از واردکنندگان بخش خصوصی انجام می‌دهد.

دنیای غلات: بخش خصوصی به‌عنوان پیشقراول دور زدن تحریم‌ها به دلیل صدور مصوبه‌های نادرست در بخش تأمین کالاهای اساسی، دچار مشکلات و زیان‌های هنگفت می‌شود، برای حمایت از بخش خصوصی چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

بارها اعلام کرده‌ایم که انجمن واردکنندگان نهاده‌های دامی مشکلات و معضلات متعددی دارد و جاهایی که به نظارت ما، اصلاح قوانین و اجرای احکام در بودجه سنونوی و برنامه هفتم توسعه نیاز دارد، کمیسیون پای کار است و آمادگی هر کمک و حمایتی را نیز دارد.

پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی رهبر معظم انقلاب، مقرر شد سهم بخش خصوصی از اقتصاد کشور نسبت به بخش‌های دولتی افزایش یابد و این روند به شکلی انجام شود تا از ورود دولت به عرصه اقتصاد به غیر از موارد مشخص شده، جلوگیری شود و نقش نظارتی دولت بر فعالیت اقتصاد ارجح بر فعالیت اقتصادی باشد.

در سال‌های اخیر علاوه بر مورد مذکور که موید افزایش سهم بخش خصوصی از اقتصاد است، با تحریم‌های بسیاری مواجه شدیم که این امر می‌تواند بخش خصوصی را عبور از تحریم‌ها پیشقراول باشد تا بدین ترتیب اقتصاد کشور آسیب کمتری ببیند. یکی از صحنه‌هایی که نیاز به حضور پررنگ بخش خصوصی برای فعالیت داشت، تأمین کالای اساسی به‌عنوان مواد اولیه صنایع متعدد غذایی بود که این امر متضمن امنیت غذایی کشور نیز خواهد بود. بخش خصوصی در این عرصه در سال‌های گذشته به‌درستی میدان‌داری کرده و در سخت‌ترین شرایط راه را برای واردات کالای اساسی به کشور باز کرده، اما پس از بازگشایی مسیر شاهد افزایش سهم دولتی‌ها از این بازار به‌نام تأمین ذخایر استراتژیک هستیم.

هر چند دولتی‌ها در تلاش برای افزایش سهم خود از واردات کالاهای اساسی به کشور هستند، اما نمایندگان مردم در خانه ملت بر این باورند که برای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی باید تلاش کنیم تا دولت صرفاً نقش نظارتی در بازار داشته باشد و از ورود به عرصه اجرایی خودداری کند. در همین زمینه رحمت‌الله نوری، نایب رئیس اول کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر تقویت بخش خصوصی می‌گوید: مجلس در بحث تعرفه، گمرک و حمل‌ونقل، آمادگی حمایت از بخش خصوصی را دارد تا واردات برای واردکنندگان به‌صرفه باشد. در ادامه مشروح گفت‌وگوی دنیای غلات را با نوری، نماینده مردم گلستان در مجلس شورای اسلامی و نایب رئیس اول کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی درباره وضعیت واردات نهاده‌های دامی و ضرورت حمایت از بخش خصوصی در این عرصه و همچنین حفظ اقتصاد در مسیر اصل ۴۴ قانون اساسی را می‌خوانید.

دنیای غلات: پس از اجرای اصلاح یارانه‌ها چه اقداماتی برای تسهیل واردات کالاهای اساسی باید انجام شود؟

با توجه به اصلاح نظام یارانه از ۲۱ اردیبهشت سال جاری، در موضوع واردات نهاده‌های دامی از واردکنندگان باید حمایت شود، چراکه تأمین نهاده دامی در امنیت غذایی بسیار حائز اهمیت است.

تأمین و واردات نهاده‌های دامی باید متناسب با نیاز و ذخیره مرغداران، دامداران سنتی، دامداران صنعتی و عشایر باشد تا نه تنها خللی در تولید ایجاد نشود، بلکه با تأمین به‌موقع وضعیت تولیدکنندگان تقویت شود.

با حذف ارز ترجیحی و تغییر آن به ارز نیما، نیاز به نقدینگی واردکنندگان چندبرابر افزایش یافته، اما همچنان شاهد تأمین به‌موقع کالا از سوی آنها هستیم و به همین دلیل لازم است حمایت همه‌جانبه از واردکنندگان صورت گیرد. هرچند در این مدت هم تمام تلاش خود را برای تأمین به‌موقع نهاده‌های دامی انجام داده‌اند.

دنیای غلات: بنابر آمار موجود، در برخی ماه‌ها میزان واردات نهاده دامی نسبت به سال قبل ۵۰ درصد کاهش یافته است. علت این امر چیست و چه

تبعیض بین بخش خصوصی و دولتی در عرضه نهاده ممنوع

□ دنیای غلات: چرا هر سال، سهم واردات نهاده‌های دامی بخش دولتی نسبت به بخش خصوصی، افزایش پیدا می‌کند؟

پشتیبانی امور دام تنها به میزان حفظ ذخایر استراتژیک برای مدت زمان ۶ ماه باید واردات نهاده انجام دهد تا در مواقعی که واردات دچار مشکل می‌شود، بتوانیم از ذخایر استراتژیک استفاده کنیم. هرچند پس از اصلاح نظام یارانه، واردات دولت نسبت به بخش خصوصی ناشی از گرانی نهاده‌های دامی بیشتر بوده است.

□ دنیای غلات: مجلس برای حمایت از جایگاه از بخش خصوصی در اقتصاد چه کرده‌است؟

قانون رفع موانع تولید، یکی از قوانین حمایتی است که به این موضوع پرداخته است.

این امر نشان می‌دهد برای حمایت قانون داریم و در این زمینه کمبودی نداریم و تنها دولت باید شرایط واردات نهاده توسط بخش خصوصی را با حذف قوانین دست‌وپاگیر فراهم کند. هرچند دولت در تنظیم آیین‌نامه‌های ابلاغی و اجرای قانون مشکلاتی دارد که لازم است این مشکلات سریعاً برطرف شود.

□ دنیای غلات: مازاد سهمیه یا پیش‌خرید نهاده‌های دامی برای واحدهای مرغداری و دامداری منوط به تامین کالا از شرکت پشتیبانی امور دام است. حال این سوال مطرح است که آیا این موضوع با اصل ۴۴ قانون اساسی منافات ندارد؟

ما قوانین لازم برای حمایت از بخش خصوصی را داریم و دولت فضا را برای فعالیت آنها از لحاظ امکانات و تسهیلات باید فراهم کند. تامین نهاده مورد نیاز واحدهای دامداری و مرغداری فقط در موارد ضروری باید از سوی شرکت پشتیبانی امور دام انجام شود تا خللی در فرآیند تولید آنها ایجاد نشود. به‌عنوان مثال در زمان اعتصاب کامیونداران که امکان حمل نهاده نیست، پشتیبانی امور دام استان‌ها تا زمان عادی شدن شرایط بازار باید اقدام به توزیع نهاده کنند.

□ دنیای غلات: چرا امکان پیش‌فروش نهاده برای بخش خصوصی در سامانه بازارگاه فراهم نیست؟

بارها به وزارت جهادکشاورزی اعلام کرده‌ایم که بین بخش خصوصی و پشتیبانی امور دام نباید تبعیض قائل شوند و چنانچه شرایط برای واردات بخش خصوصی فراهم است، باید امکان پیش‌فروش نهاده در سامانه بازارگاه نیز برای آنها وجود داشته باشد.

مهیا نبودن امکان پیش‌فروش نهاده برای بخش خصوصی در سامانه بازارگاه، ایرادی است که پیش‌تر هم درباره آن به وزارت جهادکشاورزی تذکر داده بودیم.

در هفته‌های اخیر شاهد اقدامی جدید توسط وزارت جهادکشاورزی مبنی بر پیش‌فروش نهاده‌های دامی از سوی شرکت پشتیبانی امور دام در سامانه بازارگاه بودیم که بر این مبنای مرغداریان و دامداران ملزم به خرید نهاده مورد نیاز در ماه‌های آتی صرفاً از شرکت پشتیبانی دام هستند و اقدامات لازم برای این امر در سامانه بازارگاه نیز پیش‌بینی شده است.

به‌منظور تبیین دلایل اقدام به پیش‌خرید نهاده از سوی فعالان صنعت دام‌وپتور، دلایل کاهش چشمگیر واردات نهاده‌های دامی و ضرورت حمایت از فعالان اقتصادی با اجرای درست اصل ۴۴ قانون اساسی با جلال محمودزاده، نایب رئیس کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی به گفت‌وگو نشستیم که مشروح آن را در ذیل می‌خوانید:

□ دنیای غلات: وضعیت واردات و تامین نهاده‌های دامی در سال جاری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

براساس جلسه‌ای که هفته گذشته در کمیسیون کشاورزی با وزیر جهادکشاورزی و معاونان وزیر داشتیم، وضعیت ذخایر استراتژیک نهاده دامی مناسب است، اما مشکل، گرانی نهاده‌هاست که مرغداریان و دامداران به علت کمبود نقدینگی امکان تامین ندارند و همین امر منجر به حذف بسیاری از دامداران از گردونه تولید شد و از سویی هم دامداران فعلی به علت نرخ بالای دام، امکان خرید یا جایگزینی را ندارند.

در حال حاضر مرغداریان برای ۲۰ هزار قطعه جوجه‌ریزی در واحدهای مرغداری دست‌کم ۲.۵ میلیارد تومان برای سرمایه در گردش و خرید نهاده از سامانه بازارگاه نیاز دارند اما متأسفانه تولیدکنندگان این میزان نقدینگی را ندارند و همین امر موجب شده تولید و پرورش دام سبک، دام سنگین و مرغ گوشتی در کشور دچار چالش شود.

□ دنیای غلات: اصلاح نظام یارانه‌ای بر کاهش میزان واردات نهاده‌های دامی و تولیدات صنعت دام‌وپتور چه تاثیری دارد؟

دولت با اصلاح نظام یارانه‌ای قرار بود مابه‌التفاوت ارز دولتی و آزاد را به تولیدکننده پرداخت کند که متأسفانه این امر در عمل اجرایی نشد و کار به جایی رسید که تولیدکننده ناگزیر به کاهش تولید شد.

آماده نبودن زیرساخت‌های لازم برای حذف ارز ترجیحی موجب شد از یک سو میزان واردات نهاده‌های دامی نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش پیدا کند و از سوی دیگر، صنایع وابسته به این اقلام از میزان تولیدات خود بکاهند، زیرا مابه‌التفاوت نرخ ارز ترجیحی و نیمایی به‌دلیل اتخاذ شیوه‌ای نادرست به جای بازگشت به بخش تولید، روانه سایر بازارها و صرف اولویت‌های مالی خانواده شد.

ادعای وزارت جهاد کشاورزی برای واردات رقابتی نهاده‌ها

ذبیح‌الله اعظمی ساردونی

کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی درباره اینکه آیا ورود شرکت پشتیبانی امور دام به پیش فروش نهاده‌های دامی اقدامی مغایر با اجرای اصل ۴۴ قانونی است یا خیر، گفت: به‌طور قطع، دولت باید براساس اصل ۴۴ عمل کند، اما در شرایط کنونی در اساسنامه شرکت پشتیبانی دام به‌عنوان یک شرکت دیده شده که می‌تواند در فعالیت‌هایی همچون واردات نهاده‌ها و حتی صادرات محصولاتی مانند گوشت ورود کند تا از این طریق ارتفاع اقتصادی هم داشته باشد، اما به‌طور کلی نمی‌توان به شرایط عرضه و تقاضای داخل بی‌توجه بود و باید سیاست‌ها در مسیر ایجاد تعادل و کاهش قیمت تمام‌شده تولید باشد. اعظمی ساردونی در پاسخ به این سوال که آیا دلیل اصلی عدم فعالیت تولیدکننده‌های گوشت تغییر در بازار نهاده‌های دامی است، اظهار کرد: در شرایط کنونی وزارت جهاد کشاورزی به قیمت نهاده‌ها در بازارگاه استناد می‌کند که شرایط کاملا با ثبات است، اما به‌طور قطع وضعیت کنونی بازار گوشت، مرغ و ... حکایت از این دارد که قیمت تمام‌شده و قیمت مصوب برای فروش به هم نزدیک شده است که این امر تحت‌تأثیر قیمت بالای نهاده‌هاست که با توجه به این موضوع مجلس هم می‌تواند از بعد نظارتی رسیدگی کند. سخنگوی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی با اشاره به اینکه در حال حاضر از سوی وزارت جهاد کشاورزی صادرات مرغ آزاد شده تا از این طریق مشکل حاشیه سود تولیدکننده‌ها اصلاح شود، اما این کار ساز نیست، گفت: مسئله این است که قدرت خرید مردم باید افزایش یابد تا از این طریق، تولید هم بهبود پیدا کند. این به خودی خود وضعیت واردات و قیمت نهاده‌ها را هم متعادل خواهد کرد. او با تأکید بر اینکه دولت بحث کارت خرید الکترونیکی را اجرا کرده که در صورتی که از مرحله آزمایشی عبور کند می‌تواند در تقاضای محصولات گوشتی هم تأثیر بگذارد، اظهار کرد: وزارت جهاد کشاورزی باید در سیاست‌های خود چارچوب حمایتی اجرا کند و محدودیتی خود واردات نهاده‌ها اعمال نکند تا از این طریق بازار بر مبنای عرضه و تقاضا قیمت‌ها را تنظیم کند.

سخنگوی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی گفت: در شرایط کنونی وزارت جهاد کشاورزی مدعی است که براساس آمارهای منتشر در بازارگاه، میزان واردات نهاده‌های دامی به اندازه تقاضای داخلی است و قیمت‌ها هم بر مبنای رقابت شرکت‌ها تعیین می‌شود، به همین دلیل نباید محدودیتی برای ثبت سفارش نهاده‌ها وجود داشته باشد. ذبیح‌الله اعظمی ساردونی در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به اینکه در حال حاضر وزارت جهاد کشاورزی مدعی است که نهاده‌های دامی به اندازه نیاز کشور وجود دارد، گفت: در همین راستا، آمارهایی از بازارگاه ارائه داده که نشان می‌دهد متناسب با تقاضای واحدهای تولیدی در بازار نهاده‌ها وجود دارد. نماینده مردم کرمان، جیرفت و عنبرآباد در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرده قیمت نهاده‌ها در بازار آزاد در محدوده ۱۰ تا ۱۲ هزار تومان قرار دارد، افزود: بر مبنای همین داده‌ها وزارتخانه استدلال می‌کند که در واردات نهاده‌های دامی، یک رقابت آزاد وجود دارد و شرکت‌هایی که محصولات را با قیمت کمتری ارائه دهند با تقاضای بیشتری در بازار مواجه می‌شوند و سهم بیشتری از بازار نهاده‌ها خواهند داشت. سخنگوی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: با توجه به موارد یادشده نمی‌توان تأیید کرد که واردات نهاده‌های دامی کاهش یافته‌است، با این حال معتقدیم واردات نهاده‌ها باید به‌طور یکنواخت و یکپارچه باشد و نباید در برخی از فصول یا ماه‌هایی از سال واردات آن افت شدیدی داشته باشد که به صنایع و شرکت‌های تولیدکننده محصولات گوشتی و... آسیب وارد شود. اعظمی ساردونی با تأکید بر اینکه قیمت گوشت مرغ دوباره به بالای ۵۰ هزار تومان افزایش یافته‌است، تصریح کرد: دولت تلاش کرده تعادل بازار گوشت مرغ را از طریق آزادسازی صادرات به وجود بیاورد و همین مسئله هم می‌تواند مشکلات دیگری را به وجود بیاورد، به همین دلیل باید سیاست‌ها در راستای منافع مردم باشد. سخنگوی کمیسیون

عضو کمیسیون کشاورزی
آب و منابع طبیعی مجلس:

مشکلی برای ثبت سفارش نهادهای دامی وجود ندارد

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی گفت: در شرایط کنونی سیاست تنظیم بازار شناور است و اگر نیاز به ثبت سفارش جدید نهاده‌ها یا مجوز صادرات مرغ و گوشت باشد به صورت مقطعی صادر می‌شود تا بازار به حالت شناور تنظیم شود؛ بنابراین مشکلی برای ثبت سفارش واردات نهاده‌ها وجود ندارد.

علی‌اکبر علیزاده‌برمی در گفت‌وگو با خبرنگار دنیای غلات با اشاره به تاثیر آزادسازی قیمت ارز بر وضعیت تولید و حتی نهاده‌ها، گفت: بعد از اینکه قیمت ارز آزاد شد، طبیعتاً نهاده‌ها هم به نسبت تغییر قیمت ارز گران شدند و مرغدار و دامدار برای اینکه مانند گذشته بتواند نهاده تامین کند به ۵ برابر نقدینگی بیشتر از گذشته نیاز داشت تا وضع سابق را دنبال کند. در همین راستا و برای حل مسئله قرار بود دولت نهاده‌ها را با قیمت آزاد در اختیار متقاضیان دهد تا احتکار اتفاق نیفتد، همچنین مقرر شده بود تا با ارائه دامدار کارت مشکل تامین نقدینگی مورد نیاز تولیدکنندگان را برطرف کند.

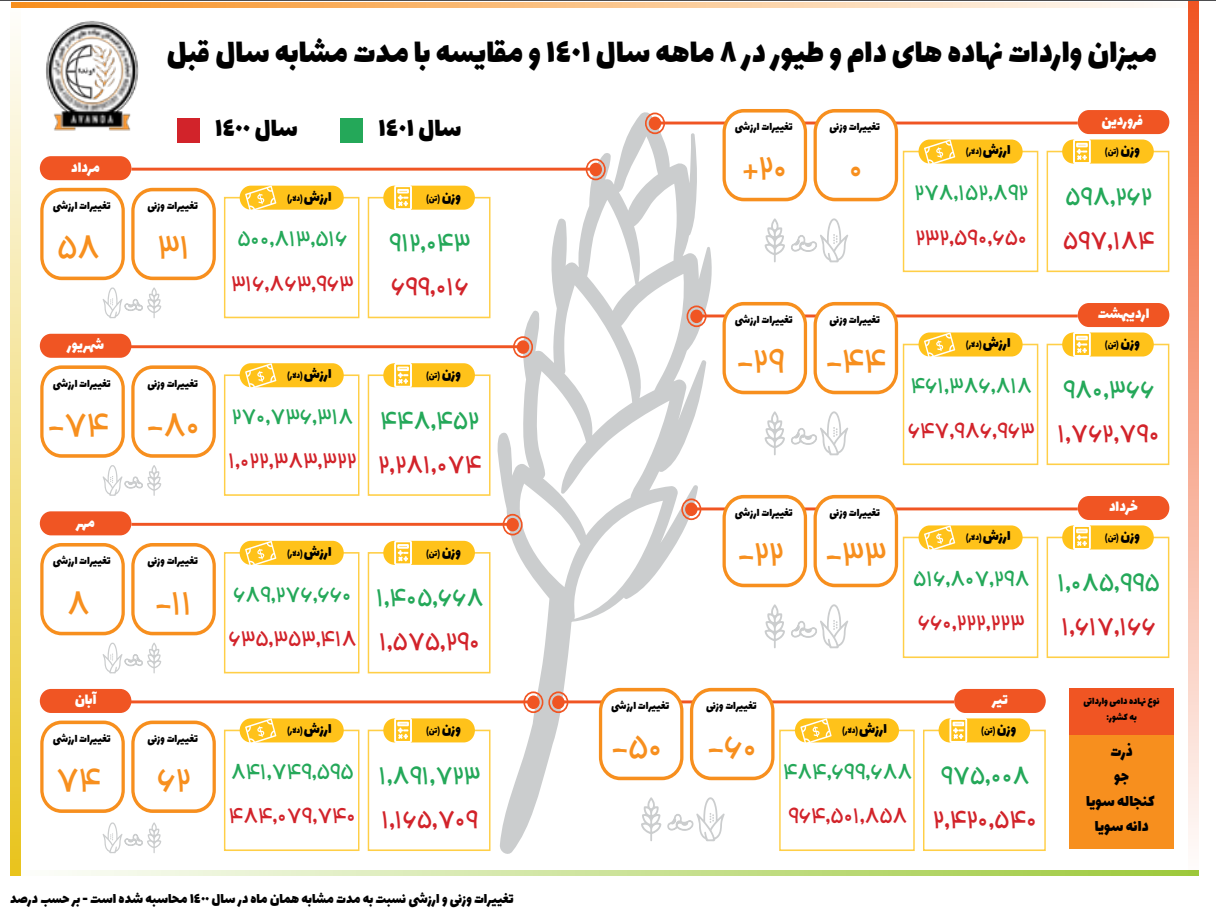
نماینده مردم سمنان در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه دامدار کارت با این سازوکار تعریف شده بود که ماه‌به‌تفاوت نرخ ارز ترجیحی با نیمایی را در اختیار دامدار و مرغدار قرار دهد و بعد از اینکه تولید به ثمر رسید، پول را به صورت قسطی به دولت برگردانند، افزود: البته دولت نتوانست نقدینگی مورد نیاز تولیدکننده‌ها را تامین کند.

از سوی دیگر قیمت مرغ بعد از آزادسازی قیمت نهاده‌ها باید به ۶۳ هزار تومان می‌رسید، اما به دلیل اینکه بازار کنشش نداشت و مردم بیشتر از ۵۷ هزار تومان نمی‌خریدند؛ دیگر تولید مرغ صرف نمی‌کرد و نتیجه این شد که مرغدارها جوجه ریزی نمی‌کردند و دولت هم برای تنظیم بازار مجبور شد مرغ وارد کند و بعد تولید مرغ هم کاهش یافت و همین مسئله روی بازار نهاده‌های دامی هم تاثیر گذاشت.

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: واردات نهاده‌های دامی باید وارد نظم قانونی شده تا مشکل نوسانات قیمت نهاده‌ها برطرف شود و از این طریق، وضعیت تولید دام و طیور به ثبات برسد و نوسانات بازار حذف شود.

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی با بیان اینکه انحصار یک معضل است و دولت باید طبق قانون ضدانحصار که از سوی مجلس شورای اسلامی امضا شده عمل کند، اظهار کرد: اینکه الان گفته می‌شود واردات نهاده‌ها نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافته، درست نیست، زیرا دولت در جایی که بخش خصوصی کم‌کاری کرده، وارد شده تا مشکلات کالاهای اساسی کشور برطرف شود، به همین دلیل به شدت سیاست‌های حفظ ثبات در تامین غذای مردم دنبال شده و دولت به دنبال بروز مشکل در این بخش نیست.

علیزاده‌برمی با بیان اینکه اشکالی که دولت‌ها در زمینه تنظیم بازار کالای اساسی از طریق نهاده‌ها داشته‌اند این بوده که اجازه واردات و صادرات را به صورت یک‌باره صادر می‌کردند، گفت: با توجه به اینکه ثبت سفارش یک‌باره برای واردات یا مجوز یک‌باره برای صادرات منجر به نوسانات قیمت‌ها می‌شد، در شرایط کنونی این سیاست تغییر کرده و هر جا نیاز به ثبت سفارش جدید نهاده‌ها یا مجوز صادرات مرغ و گوشت باشد به صورت شناور صادر می‌شود تا بازار به حالت شناور تنظیم شود؛ بنابراین هم‌اکنون مشکلی برای ثبت سفارش واردات نهاده‌ها وجود ندارد.

ردیف	نوع کالا	۸ ماهه ۱۴۰۱		۸ ماهه ۱۴۰۰		درصد تغییرات
		وزن (تن)	ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (دلار)	
۱	ذرت	۵,۱۰۱,۷۰۲	۲,۰۳۷,۳۰۷,۳۸۵	۶,۰۸۱,۷۸۸	۲,۰۸۵,۱۶۶,۷۷۳	-۲
۲	جو	۹۱۲,۴۰۴	۳۵۲,۳۲۵,۶۷۹	۲,۴۲۳,۵۳۸	۷۰۷,۲۲۴,۲۳۹	-۵۰
۳	کنجاله سویا	۶۶۹,۸۹۸	۴۰۲,۸۴۵,۹۵۵	۱,۷۹۴,۳۵۰	۹۸۹,۹۹۰,۵۲۰	-۵۹
۴	دانه سویا	۱,۶۱۳,۵۱۳	۱,۲۵۱,۱۴۳,۷۶۶	۱,۷۹۲,۰۹۴	۱,۱۸۱,۶۰۰,۶۰۵	۶
	جمع کل	۸,۲۹۷,۵۱۷	۴,۰۴۳,۶۲۲,۷۸۵	۱۲,۰۹۱,۷۶۹	۴,۹۶۳,۹۸۲,۱۳۷	-۱۹

* میزان استحصال کنجاله از دانه سویا در هشت ماهه ۱۴۰۱ معادل ۱۲۹۱ هزار تن و در هشت ماهه ۱۴۰۰ معادل ۱۴۳۴ هزار تن می باشد.
 مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

برگزاری مجمع و انتخابات هیات مدیره انجمن توزیع کنندگان

به عنوان بازرس اصلی و علی دشتی بازرس علی البدل انتخاب شدند. گفتنی است: در این مراسم الوندی عضو نظام صنفی کشاورزی از تشکیل اتاق اصناف کشاورزی خبر داد. وی افزود: اتاق اصناف کشاورزی زیر مجموعه اتاق اصناف ایران خواهد بود. الوندی هدف از تشکیل اتاق اصناف کشاورزی را تجمیع اتحادیه های تخصصی دانست و خاطر نشان کرد: صنوفی مانند دامداران، مرغداران، واردکنندگان نهاده های دام و طیور، توزیع کنندگان عمده نهاده های دامی، باغداران و ... زیر مجموعه اتاق اصناف کشاورزی خواهند شد. عضو نظام صنفی کشاورزی تصریح کرد: تشکیل اتاق اصناف کشاورزی موجب می شود تا بتوانیم مسایل و مشکلات این صنف را با حضور در مراجع تصمیم ساز با سرعت بالاتری پیگیری کنیم.

مجمع عادی و عمومی انجمن توزیع کنندگان عمده نهاده های و انتخابات هیات مدیره دوره دوم این انجمن در هتل اسپیناس برگزار شد. به گزارش خبرنگار دنیای غلات، انتخابات دوره دوم هیات مدیره انجمن توزیع کنندگان عمده نهاده های دامی با کاندیداتوری محسن حافظ، نورالدین محمدخانی، علی اسدالله زاده، ابوالفضل طالبی، امیر ترک نژاد، علی رحیمی، حامد صفایی، علی فدایی، مهران حسین زاده برای هیات مدیره و همچنین کاندیداتوری محمد دشتی، فواد برزین و احمد نیک صفت برای عنوان بازرس انجمن برگزار شد. براساس آرا ماخوذه محسن حافظ، نورالدین محمدخانی، علی اسدالله زاده، ابوالفضل طالبی، و امیر ترک نژاد، به عنوان هیات مدیره و حامد صفایی و علی رحیمی به عنوان اعضای علی البدل انتخاب شدند. براساس این گزارش فواد برزین

گروه بازرگانی محمد خان

واردکننده و توزیع کننده نهاده‌ها و مکمل‌های خوراک دام و طیور

FEED ADDITIVES

متیونین
لیزین
کولین
ترئونین
و سایر افزودنی‌های خوراک دام و طیور

نهاده‌ها

ذرت
سویا
جو

۰۲۱-۲۸۱۱۱۰۴۴

۰۲۱-۲۲۵۷۹۹۴۰

Telegram: t.me/farazdanefardad

تهران، پاسدارن، بوستان دوم، خیابان گیلان غربی، پلاک ۲۱

W W W . F D F C O . I R

